



ZAKON O POSTOPKU SODNEGA VARSTVA NEKDANJIH IMETNIKOV KVALIFICIRANIH OBVEZNOSTI BANK

I UVOD

1 OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

1.1 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 96/13)

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 96/13; v nadaljnjem besedilu: ZBan-1L) je bil sprejet novembra 2013. ZBan-1L je določil pravila, v skladu s katerimi je Banka Slovenije lahko izrekla ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti banke v težavah. Vse določbe Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo, 52/11 – popr., 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K, 96/13, 25/15 – ZBan-2, 27/16 – ZSJV in 44/16 – ZRPPB; v nadaljnjem besedilu: ZBan-1), ki urejajo izvedbo in izrek izrednega ukrepa, to je ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti, so bile predmet ustavne sodne presoje. Ustavno sodišče je odločitev v zvezi z ustavnostjo določb ZBan-1, ki urejajo prenehanje kvalificiranih obveznosti, sprejelo z Odločbo U-I-295/13 (Uradni list RS, št. 71/16; v nadaljnjem besedilu: odločba U-I-295/13).

1.2 Zakaj ZBan-1L

Pri poslovanju bank je potreben nov kapital, kadar sredstva, ki se vodijo na aktivni bilanci banke, ne zadostujejo za pokritje vsote obveznosti in kapitalskih zahtev. To se na primer zgodi, ko morajo banke znižati vrednost sredstev, ki se vodijo na aktivni. V takem primeru se zmanjša aktiva banke. Izguba, ki jo pomeni zmanjšanje aktive, se najprej pokrije v breme (računovodskega) kapitala. Posledično se sočasno z zmanjšanjem aktive zmanjša tudi pasiva.

Vsako krčenje bilance banke vpliva na izračun količnika predpisanega (zahtevanega) kapitala. Ta je določen kot ulomek, ki ima v števcu kapital (postavke pasive banke, ki so primerne za kritje izgube), v imenovalcu pa tveganjem prilagojeno aktivo. Izračun količnika je sicer določen v evropskih pravnih aktih in upošteva baselska pravila. Vsako krčenje bilance banke bolj vpliva na števec kot na imenovalec, saj se kapital banke (v števcu) zmanjša za polno vrednost skrčenja bilance, tveganjem prilagojena aktiva (v imenovalcu) pa le sorazmerno z utežjo tveganja. Poudarjamo, da je kapitalni količnik lahko tudi negativen, saj lahko izguba, ki se krije v breme kapitala, ta kapital tudi presega oziroma obveznosti presegajo sredstva banke.

Banka, ki ne dosega ustreznega kapitalskega količnika (in s tem minimalnega predpisanega oziroma zahtevanega kapitala), ne sme več poslovati. Treba jo je dokapitalizirati ali pa začeti insolvenčni postopek¹ nad banko.² Ogroženo je izplačevanje obveznosti banke do imetnikov depozitov, saj banka ne izpolnjuje zahtev glede upravljanja tveganj. Zamuda z dokapitalizacijo take banke tako pomeni začetek likvidacijskega postopka, če je banka solventna, oziroma insolvenčnega postopka, če ni solventna. V banki pa je izvedba likvidacijskega postopka zelo otežena, saj se prodaje sredstev brez ustreznega trženja oziroma prisilne prodaje izvedejo po cenah z visokimi diskonti, kar povzroči insolventnost banke. Ko se začne stečajni postopek, se aktivira shema jamstva za zajamčene vloge. V primeru pomembne prepletenosti banke z gospodarstvom (sistemsko pomembna banka) ima zamuda pri dokapitalizaciji oziroma začetek insolvenčnega postopka zaradi negativnih posledic v finančnem sistemu tudi hude negativne posledice za stabilnost finančnega sistema kot celote.

Banko, ki ne izpolnjuje kapitalskih zahtev in je sistemsko pomembna, je zato nujno treba dokapitalizirati. Dokapitalizira jo lahko država ali zasebni investitor. Če jo dokapitalizira država, mora pri tem spoštovati pravila Evropske unije o državnih pomočeh in pravila Evropske unije glede reševanja bank.

Če banko dokapitalizira zasebni investitor, mu teh pravil seveda ni treba spoštovati. Toda nekdo, ki je pripravljen banko dokapitalizirati, bo to storil le, če bo od denarja, ki ga bo vložil, imel korist le on. Tako ni realno pričakovati, da bo kdo vstopil v banko, ki ne dosega minimalnega predpisanega (zahtevanega) kapitala oziroma v kateri obstaja tveganje negativnega kapitala. Tak investitor bo namreč s svojim vložkom najprej plačal pretekle nepokrite izgube, samo razlika med vplačilom in nepokrito izgubo pa bo štela kot kapital.

Za lažje razumevanje navedeno ponazarjamo s primerom. Za potrebe prikaza velja, da imamo banko, ki izkazuje negativni kapital v višini 40 enot. Višina kvalificiranih obveznosti banke znaša na primer 30 enot. To pomeni, da je višina primanjkljaja kapitala tolikšna, da presega vrednost kvalificiranih obveznosti. Zato imetniki kvalificiranih obveznosti v insolvenčnem postopku ne bi bili poplačani. Da bi taka banka postala kapitalsko ustrezna, mora investitor vplačati kapital v višini, ki presega vsoto primanjkljaja kapitala (40 enot), in kapitala, ki ga banka potrebuje, da bo lahko poslovala z ustreznim kapitalskim količnikom. Investitor tako vplača na primer 100 enot. V trenutku vplačila kapitala se bo v breme vplačanega kapitala pokrilo 40 enot izgube, preostanek vplačanega kapitala pa bo določil vrednost vseh delnic, to pomeni ne le investitorjevih, temveč tudi tistih v lasti »starih« delničarjev. Vrednost teh »starih« delnic, ki je bila pred vstopom investitorja enaka nič, se bo tako povečala samo zaradi investitorja. To pomeni, da investitor po vplačilu kapitala ne bo več razpolagal s premoženjem v vrednosti 100 enot, temveč s premoženjem znatno manjše vrednosti. Z zmanjšanjem njegovega premoženja pa se bodo, ne da bi sami kaj prispevali k rešitvi banke, okoristili »stari« upniki kvalificiranih terjatev. Praksa kaže, da je bil v preteklosti edini investitor, ki je bil pripravljen na tak vstop v banko, država.

Vse določbe ZBan-1, ki so bile uzakonjene z ZBan-1L, so bile sprejete, da se zagotovi, da ne bi investitor že z vstopom v banko, torej ne da bi sprejel kakršno koli upravljavsko ali drugo korporacijsko odločitev, izgubil dela svojega vložka.

1.3 Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2013 v zvezi z nacionalnim programom reform Slovenije za leto 2013

¹ V skladu s 5. členom Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 126/07, 40/09, 59/09, 52/10, 106/10 – ORZFPPIP21, 26/11, 47/11 – ORZFPPIP21-1, 87/11 – ZPUOOD, 23/12 – odl. US, 47/13, 63/13 – UPB1, 100/13; v nadaljnjem besedilu: ZFPPIP) so postopki zaradi insolventnosti postopek prisilne poravnave, postopek poenostavljene prisilne poravnave in stečajni postopki.

² »Nad banko sicer ni bilo mogoče začeti postopka prisilne poravnave (glej 318. člen ZBan-1), vendar se je nad njo lahko začel stečajni postopek, za katerega se je, če z ZBan-1 ni bilo drugače določeno, uporabljal ZFPPIP (319. člen ZBan-1). Mogoča je bila tudi prisilna likvidacija banke (členi 266 do 271 ZBan-1).«; tč. 84 odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije U-I-295/13 (Uradni list RS, št. 71/16; v nadaljnjem besedilu: odločba U-I-295/13).

V poročilu o makroekonomskih neravnovesjih v Republiki Sloveniji,³ ki je bilo izdano aprila 2013, je Evropska komisija zapisala, da bi Republika Slovenija za zagotovitev verodostojnosti in stabilnosti finančnega sistema morala v bankah izvesti neodvisen pregled kakovosti sredstev (v nadaljnjem besedilu: AQR) in obremenitvene teste (v nadaljnjem besedilu: ST). Navedeno je potrdil Svet, ko je 9. junija 2013 izdal Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2013 v zvezi z nacionalnim programom reform Slovenije za leto 2013 in mnenje Sveta o programu Slovenije za stabilnost za obdobje 2012–2016.⁴

V priporočilu Sveta je zapisano, naj Republika Slovenija do junija 2013:

- izvede ukrepe za najem zunanjega neodvisnega svetovalca, ki naj do konca leta pregleda kakovost aktive bank v bančnem sistemu,
- zagotovi morebiten dodaten kapital, ob prestrukturiranju pa spoštuje pravila državnih pomoči.

V skladu z Uredbo (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L št. 306 z dne 23. novembra 2011, str. 25) velja, da če država članica v določenem roku ne ukrepa v skladu s priporočili, sprejme Svet na podlagi priporočila Komisije sklep, s katerim ugotovi neupoštevanje priporočil. V tem primeru Svet o tem tudi obvesti Evropski svet in objavi ugotovitve nadzornih misij.

Na podlagi priporočila je Banka Slovenije avgusta 2013 v sodelovanju z Ministrstvom za finance začela izvajati neodvisen AQR in ST za vzorčni del bančnega sistema.

1.4 AQR in ST

Iz priporočila Sveta z dne 9. julija 2013 v zvezi z nacionalnim programom reform Slovenije za leto 2013 izhaja, naj AQR izvede neodvisni zunanji izvajalec. Enako zahtevo, ki velja tudi za ST, je podala Evropska centralna banka (v nadaljnjem besedilu: ECB): »ECB insists on the need for rigorous and credible system-wide AQR and comprehensive bottom-up stress tests.«⁵

V okviru AQR neodvisni izvajalec presodi ustreznost razvrščanja terjatev banke, vrednotenja zavarovanj in posledično ustreznost oblikovanja oslabitev oziroma rezervacij, kar lahko vodi v zahtevo po dodatnih oslabitvah in rezervacijah, ki znižujejo kapital banke. Na tako ovrednotenem portfelju (kot rezultat izvedbe AQR) se v nadaljevanju izvedejo ST, ki dejansko pokažejo presežek/primanjkljaj kapitala, ki bi ga banka imela v primeru uresničitve posameznega scenarija (osnovnega oziroma neugodnega). Podlaga za oceno potrebne dokapitalizacije je vedno kapitalski primanjkljaj, ki bi ga banka imela po neugodnem scenariju in v zadnjem letu ST.

Banka Slovenije je za izvedbo ST po pristopu od spodaj navzgor (v nadaljnjem besedilu: »bottom up«) najela družbo Oliver Wyman, za izvedbo AQR družbi Deloitte svetovanje d. o. o. in Ernst&Young Svetovanje, d. o. o., za izvedbo ST po pristopu od zgoraj navzdol (v nadaljnjem besedilu: »top down«) pa družbo Roland Berger, medtem ko je vrednotenje nepremičnin izvedlo več neodvisnih cenilcev vrednosti nepremičnin. Z najemom neodvisnih zunanjih specializiranih institucij je Banka Slovenije sledila zahtevam Evropske komisije in Sveta.

Za vsa področja, vključena v pregled, so bili usklajeni in dogovorjeni tudi t. i. pogoji izvedbe (*angleško*: Terms of Reference), ki opredeljujejo obseg in način izvedbe posameznega dela in so sestavni del pogodbe s posameznim izvajalcem.

³ Macroeconomic Imbalances Slovenia 2013, Evropska komisija, Occasional Papers 142, april 2014.

⁴ Dosegljivo na: ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2013/slovenia/csr2013_council_slovenia_sl.pdf.

⁵ Poročilo Banke Slovenije o vzrokih za nastali kapitalski primanjkljaj bank in vlogi Banke Slovenije pri tem kot bančnega regulatorja, sanaciji bank v letih 2013 in 2014, o učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti in načinu reševanja posledic kapitalske neustreznosti poslovnih bank, str. 62.

Izvedbo skrbnega pregleda je koordiniral in nadzoroval usmerjevalni odbor (*angleško: Steering Committee*), ki so ga sestavljali Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, Evropska komisija (DG Comp in DG FIN), ECB in Evropski bančni organ. Metodologijo izvedbe ST sta določila ECB in Evropski bančni organ.

Predmet AQR so bili preverjanje popolnosti in celovitosti podatkov, pregled posameznih kreditov in vrednosti zavarovanj ter ugotavljanje primanjkljaja oslabitev. Izsledki AQR so bili tudi podlaga za ST »bottom up«. Cilj izvedbe ST je bila ocena kapitalskega primanjkljaja/presežka posameznih bank v razmerah osnovnega in neugodnega scenarija za triletno projekcijsko obdobje 2013–2015. Predvidene scenarije so določili:

- za osnovni scenarij spomladanska napoved makroekonomskih gibanj Evropske komisije, popravljena navzdol na podlagi makroekonomskih podatkov za prvo četrtletje leta 2013;
- za neugodni scenarij ECB in Evropski odbor za sistemska tveganja.

S ST »bottom-up« se je izračunal primanjkljaj/presežek kapitala za sodelujoče institucije po vsakem makroekonomskem scenariju ob izpolnjevanju minimalno zahtevanega količnika najkakovostnejšega temeljnega kapitala (Core Tier 1) v višini 9 % po osnovnem in 6 % po neugodnem scenariju.

Izhodišče za izvedbo ST »bottom-up« so bili razdrobljeni podatki o posameznih postavkah bilance stanja posamezne banke ob koncu leta 2012, pri čemer se je pred osnovnimi dejavnostmi ST izvedel še AQR, ki se je osredotočil zlasti na pregled sredstev glede značilnosti tveganja, kreditne sposobnosti dolžnikov in dejanske ekonomske vrednosti zavarovanja, npr. nepremičnin.

Izvajalec ST je za izdelavo čim zanesljivejših napovedi primanjkljaja kapitala sodelujočih institucij po vsakem od obeh scenarijev uporabil podatke, pridobljene z AQR.

Za potrebe AQR so izvajalci AQR (med drugim) zbirali in pregledovali posamezne kreditne mape in ocenili nepremičnine, s katerimi so bili krediti zavarovani.

Pri pregledu kreditnih map so izvajalci morali zagotoviti, da so bili podatki o danih kreditih ne glede na banko, iz katere so izhajali podatki, obravnavani enako. Tako je v okviru pregleda kreditnih map prihajalo do popravkov pri razvrstitvi kreditov. Rezultati pregleda kreditnih map so pokazali, da so bile za to, da bi podatki izražali ustrezne pogodbene podlage, potrebne znatne prilagoditve podatkov. Prerazvrščeni, po posameznih delih porazdeljeni podatki so bili uporabljeni kot vhodni podatki za ST »bottom-up«.

Podatki, pridobljeni v okviru AQR, so bili nato uporabljeni v okviru ST ob upoštevanju spodaj navedenih ključnih korakov:

1. napoved ekonomske izgube: napoved ekonomske izgube na podlagi osnovnega in neugodnega scenarija so sestavljali:
 - napoved verjetnosti neplačila na ravni posojil po pristopu »bottom-up« za donosna posojila na podlagi podatkov o preteklih stopnjah neplačil in makroekonomskih scenarijev, ki jih je pripravil usmerjevalni odbor;
 - posamična ocena predvidenega deleža ozdravljenih nedonosnih posojil (tj. v kolikšnem obsegu nedonosna posojila spet postanejo donosna), na podlagi historičnih podatkov, ki so jih predložile sodelujoče institucije;
 - neodvisen pregled ocen vrednosti zavarovanj z nepremičninami na podlagi vzorcev posojil, ki so jih ocenili cenilci nepremičnin, in napovedi, temelječih na indeksih cen nepremičnin;
 - ocena finančnih zavarovanj z uporabo določenih odbitkov glede na vrsto zavarovanja in napoved na podlagi informacij s finančnih trgov.

2. Napoved absorpcijske sposobnosti za pokrivanje izgub: napovedi absorpcijske sposobnosti posameznih sodelujočih institucij so upoštevale:
 - višino rezervacij za izgube pri posojilih, oblikovanih ob koncu leta 2012, upoštevajoč še zlasti rezervacije glede na obseg opazovanega kreditnega portfelja, za katerega je izvajalec ST »bottom-up« napovedal izgube (posebne rezervacije za nedonosna posojila, posebne/skupinske rezervacije za donosna posojila);
 - napoved prihodnje sposobnosti ustvarjanja dobička sodelujočih institucij – dobiček pred oblikovanjem oslabitev oziroma rezervacij ter davki za slovenske in tuje družbe;
 - raven začetnega kapitala za sodelujoče institucije, katerih obseg kapitala presega minimalne zahteve po izvedenem ST (9 % po osnovnem scenariju in 6 % po neugodnem scenariju z uporabo standardnega merila najkakovostnejšega temeljnega kapitala (Core Tier 1 – CT1));
 - odložene terjatve za davek (v nadaljnjem besedilu: DTA) v bilancah sodelujočih institucij, ocenjene v skladu z napovedmi sposobnosti bank za ustvarjanje dobička ter v skladu z veljavno zakonodajo in postopnim uvajanjem CRR/CRDIV; ker se lahko zgodi, da banke ne bodo ustvarjale zadostnega dobička, da bi lahko izkoristile DTA, ki se naberejo v obdobju napovedi, so končni rezultati prikazani ob upoštevanju učinka novih DTA in brez upoštevanja tega.
3. Ocena mogočih učinkov na kapital: končni izračun primanjkljaja ali presežka kapitala po osnovnem in neugodnem scenariju je bil dokončno opravljen z združitvijo napovedi ekonomskih izgub in napovedi absorpcijske sposobnosti.

Metodologija AQR in ST je dostopna na spletni strani Banke Slovenije.⁶

Iz navedenega izhaja, da so metode in izhodišča, ki so bili uporabljeni za potrebe AQR in ST, morali ustrezati evropskim standardom nadzora nad bankami. Pri tem je treba poudariti, da metode in izhodišča, ki ne bi bili usklajeni z ECB, Evropskim odborom za sistemska tveganja in Evropsko komisijo, ne bi izpolnili zahtev iz priporočila Sveta, ne bi ustrezali evropskim standardom nadzora nad bankami, ne bi Evropski komisiji omogočili informiranega odločanja o dovoljeni državni pomoči in jih finančni trgi ne bi upoštevali. Uporaba neusklajenih metod bi dejansko onemogočila dostop slovenskih bank do likvidnosti ECB in dostop Republike Slovenije do finančnih trgov. Oboje je bilo nujno za izvedbo uspešne sanacije bank. Velja tudi pojasniti, da Banka Slovenije, v skladu z zakonom, ki ureja njeno delovanje, pri oblikovanju sistema pravil, uresničevanju nadzora in pri ukrepanju upošteva standarde in priporočila, ki jih v ta namen oblikujejo pristojne domače in mednarodne institucije.⁷

1.5 Rezultati AQR in ST

V izvedbo AQR ter v izvedbo ST je bilo vključenih 10 bank oziroma bančnih skupin (dve v omejenem obsegu), ki so takrat skupaj predstavljale približno 70 % slovenskega bančnega sistema. Poleg treh sistemsko pomembnih bank oziroma bančnih skupin (NLB, NKBM, Abanka Vipa) so bile v pregled vključene še Gorenjska banka, Banka Celje, UniCredit banka Slovenije, Hypo Alpe Adria Bank, Raiffeisen bank, Probanka in Factor banka, slednji dve v skladu s postopkom nadzorovanega prenehanja poslovanja iz začetka septembra 2013 le v omejenem obsegu.

Rezultati ST so ob predpostavki neugodnega scenarija (nadaljnje poslabševanje makroekonomskih razmer do leta 2015) prikazali pričakovani agregatni primanjkljaj na ravni celotnega bančnega sistema (osem bank) v znesku 4,779 milijarde EUR.⁸

⁶ <https://www.bsi.si/nadzor-bank.asp?Mapald=1600> (8. 11. 2017); glej »Celovito poročilo o skrbnem pregledu bančnega sistema«.

⁷ Glej npr. 23. člen Zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 59/11 in 55/17).

⁸ Vir: Poročilo o skrbnem pregledu bančnega sistema in ukrepih, str. 8. Dostopno na https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/gdgejihiQahjhc_kratko_porocilo_finsi_full.pdf (29. 1. 2019).

Banka	Kapitalski primanjkljaj po neugodnem scenariju (mio EUR)	Kapitalski primanjkljaj po osnovnem scenariju (mio EUR)
NLB	1.904	1.643
NKBM	1.055	887
Abanka Vipava	756	646
Banka Celje	388	327
Gorenjska banka	328	249
Hypo Alpe Adria	221	189
Raiffeisen banka	113	83
Unicredit Slovenija	14	23
Skupaj	4.779	4.046

1.6 Odločbe Banke Slovenije o izrednih ukrepih

Vse odločbe Banke Slovenije o izrednih ukrepih vsebujejo tri bistvene dele. Prvi del je ugotovitev, da so v zvezi s posamezno banko izpolnjeni pogoji iz 253.a člena ZBan-1. Drugi del je odločitev o obravnavi kvalificiranih obveznosti. Tretji del pa je odločitev o dokapitalizaciji, ki jo posamezna banka potrebuje za dolgoročno vzdržno in varno poslovanje.

253.a člen ZBan-1 določa, da Banka Slovenije izda banki odločbo o izrednih ukrepih, če:

- je v zvezi z banko podano povečano tveganje;
- niso podane okoliščine, iz katerih bi izhajalo, da bodo razlogi za povečano tveganje iz prejšnje točke v ustreznem roku verjetno odpravljeni;
- ni verjetno, da bi lahko z drugimi ukrepi Banke Slovenije na podlagi ZBan-1 banka v ustreznem roku dosegla kratkoročno in dolgoročno kapitalsko ustreznost ali ustrezen likvidnostni položaj, in
- so izredni ukrepi v javnem interesu zaradi preprečitve ogroženosti stabilnosti finančnega sistema.

Ugotovitev, ali so podani pogoji iz 1. točke prvega odstavka 253.a člena ZBan-1, temelji:

- v primeru bank NLB, NKBM in Abanke na oceni finančnega položaja banke na dan 30. 9. 2013, pripravljene na predpostavki delujočega podjetja;
- v primeru Factor in Probanke na oceni vrednosti sredstev banke, ki jo je izdelala izredna uprava banke in potrdil revizor, ter sestavin kapitala, ki so razpoložljive za kritje izgube banke;
- v primeru Banke Celje na nerevidiranem izkazu finančnega položaja banke.

Ugotovitvi o izpolnjevanju pogojev iz 253.a člena ZBan-1 sledi odločitev o obravnavi kvalificiranih obveznosti. Temelj za njihovo obravnavo predstavlja cenitev iz 261.b člena ZBan-1. S to cenitvijo se ugotovi, kakšen bi bil položaj imetnikov kvalificiranih obveznosti v primeru stečaja. Na podlagi navedenih cenitev so z odločbami Banke Slovenije prenehale kvalificirane obveznosti v naslednjih vrednostih:

BANKA	PRENEHANJE KVALIFICIRANIH OBVEZNOSTI [EUR] ⁹			
	I. REDA (osnovni kapital)	II. REDA (hibridni instrumenti)	III. REDA 5 (druge podrejene obveznosti)	SKUPAJ
NLB, d. d.	184.079.267,12	0,00	250.018.700,00	434.097.967,12
NKBM, d. d.	143.225.272,00	25.930.000,00	29.908.000,00	199.063.272,00
Abanka Vipava, d. d.	7.200.000,00	120.000.000,00	0,00	127.200.000,00
Factor banka, d. d.	12.246.536,46	5.000.000,00	17.727.000,00	34.973.536,46
Probanka, d. d.	17.925.208,66	0,00	40.937.300,00	58.862.508,66
Banka Celje, d. d.	16.979.769,65	15.145.000,00	76.875.400,00	109.000.169,65
SKUPAJ	381.656.053,89	166.075.000,00	415.466.400,00	963.197.453,89

Tretji del odločbe, to je odločitev o potrebni dokapitalizaciji, ni vplival na pravice imetnikov kvalificiranih obveznosti.

STRUKTURA VREDNOSTNIH PAPIRJEV, KI SO PRENEHALI IN KI SO BILI VODENI V KDD, d. d.								
Naziv izdajatelja	Koda VP	CFI skupin	Nominalna vrednost	Valuta	Skupna vrednost izdaje	Število vseh izdanih VP	Število vseh imetnikov	Količina imetnikov - TOP 50
Abanka Vipava, d. d.	ABKN	Red. del.	1,00	KOS	7.198.874,00	7.198.874	1.058	6.997.690
FACTOR BANKA, d. d.	FBN	Red. del.	1,00	KOS	12.246.536,46	1.467.380	53	1.467.256
	FB09	Obv.	1.000,00	EUR	5.927.000,00	5.927	136	5.723
	FB16	Obv.	10.000,00	EUR	5.000.000,00	500	8	500
	FB22	Obv.	1.000,00	EUR	5.754.000,00	5.754	14	5.754
	FB24	Obv.	1.000,00	EUR	6.500.000,00	6.500	2	6.500
	FB25	Obv.	1.000,00	EUR	2.000.000,00	2.000	4	2.000
NLB, d. d.	NLB	Red. del.	1,00	KOS	184.079.267,12	22.056.378	1.992	21.797.319
	NLB26	Obv.	100,00	EUR	61.418.700,00	614.187	949	456.040
NOVA KBM, d. d.	KBMR	Red. del.	1,00	KOS	143.225.272,08	323.103.520	96.769	314.453.882
	KBM9	Obv.	1.000,00	EUR	26.030.000,00	26.030	40	26.030
PROBANKA, d. d.	PRBR	Red. del.	1,00	KOS	16.246.811,90	3.893.386	584	3.732.062
	PRBP	Predn. del.	1,00	KOS	1.653.793,19	396.315	464	373.510
	PRB11	Obv.	1.000,00	EUR	15.000.000,00	15.000	101	14.576
	PRB12	Obv.	1.000,00	EUR	10.000.000,00	10.000	24	10.000
	PRB9	Obv.	100,00	EUR	25.000.000,00	250.000	40	250.000
BANKA CELJE, d. d.	BCER	Red. del.	1,00	KOS	16.944.650,30	507.577	685	471.351
	BCE10	Obv.	100,00	EUR	37.000.000,00	370.000	72	365.054
	BCE11	Obv.	1.000,00	EUR	15.145.000,00	15.145	16	15.145
	BCE12	Obv.	1.000,00	EUR	12.147.000,00	12.147	85	12.087
	BCE16	Obv.	100,00	EUR	24.478.400,00	244.784	52	244.773

⁹ Vir: odločbe Banke Slovenije o izrednih ukrepih.

V spodnji tabeli so prikazane načrtovane spremembe v kapitalu relevantnih bank na podlagi razpoložljivih podatkov s strani Banke Slovenije pred izvedbo izrednega ukrepa v relevantnih bankah, ob upoštevanju ugotovitev iz neodvisnega AQR.¹⁰

Tabela: Podatki o kapitalu bank (NKBM, Abanke Vipa, NLB in Banke Celje) pred in po izvršenem izrednem ukrepu Banke Slovenije, izhajajoč iz odločb

(v tisoč EUR)

Banke	Kapital po stanju na dan 30. 9. 2013 pred knjiženjem oslabitev	Dodatno potrebne oslabitve, ugotovljene v AQR po stanju na dan 30. 9. 2013	Kapital po stanju na dan 30. 9. 2013, upošteva oslabitve po AQR (pred odpisom podrejenih obveznosti)	Kapitalski primanjkljaj v primeru stečaja (izhajajoč iz likvidacijskih vrednosti sredstev)	Nominalna vred. podrejenih instrumentov brez obresti (iz odločbe)	Učinek na kapital ob odpisu podrejenih instrum., upošteva obresti do datuma izbrisa	Kapital po izvršeni bail-in in pred dokapitalizacijo	Znesek dokapitalizacije	Stanje kapitala po dokapitaliz.
1	2	3	4 (= 2 – 3)	5	6	7	8 (= 4 – 7)	9	10 (= 8 + 9)
Nova KBM	258.819	325.889	-67.070	-732.000	55.838	57.111	-9.960	870.000	860.041
Abanka Vipa	131.108	396.324	-265.216	-768.000	120.000	120.000	-145.216	348.000	202.784
NLB	834.624	1.152.599	-317.975	-1.559.613	250.019	257.379	-60.597	1.551.000	1.490.404
SKUPAJ	1.224.551	1.874.812	-650.261	-3.059.613	425.857	434.489	-215.772	2.769.000	2.553.228
Banka Celje	161.391	213.566	-52.175	-197.000	92.020	96.078	43.903	190.000	233.903
SKUPAJ	1.385.942	2.088.378	-702.436	-3.256.613	517.877	530.567	-171.869	2.959.000	2.787.131

Tabela: Podatki o kapitalu bank (Factor banke in Probanke) pred in po izvršenem izrednem ukrepu Banke Slovenije, izhajajoč iz odločb

(v tisoč EUR)

Banke	Kapital po stanju na dan 30. 6. 2013 brez upoštevanja dodatnih oslabitev po AQR	Izračunani učinki na kapital (upošteva ugotovitve AQR)	Kapital po stanju na dan 30. 9. 2013 (Factorb) in 6.9.2013 (Prob), upošteva oslabitve po AQR (pred odpisom podrejenih obveznosti)	Nominalna vred. podrejenih instrumentov brez obresti (iz odločbe)	Učinek na kapital ob odpisu podrejenih instrum., upošteva obresti do datuma izbrisa	Kapital po izvršenem bail-in in pred dokapitalizacijo	Znesek dokapitalizacije	Stanje kapitala po dokapitalizaciji
1	2	3 (= 4 – 2)	4	5	6	7 (= 4 + 6)	8	9 (= 7 + 8)
Factor banka	77.721	-361.068	-283.347	22.727	23.469	-239.878	269.000	9.122
Probanka	45.516	-259.679	-214.163	40.937	41.306	-172.857	176.000	3.143
SKUPAJ	123.237	-620.747	-497.510	63.664	64.775	-432.735	445.000	12.265

¹⁰ Poročilo Banke Slovenije o vzrokih za nastali kapitalski primanjkljaj bank in vlogi Banke Slovenije pri tem kot bančnega regulatorja, sanaciji bank v letih 2013 in 2014, o učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti in načinu reševanja posledic kapitalske neustreznosti poslovnih bank; str. 70. Dostopno na: https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/gdgejiffcihhafg_porocilo_bs_2015.pdf (30. 1. 2019).

V spodnji tabeli so prikazane spremembe v kapitalu relevantnih bank zaradi izrednega ukrepa Banke Slovenije, ob upoštevanju razpoložljivih podatkov iz revidiranih letnih poročil teh bank za poslovno leto 2013, v primeru Banke Celje pa tudi iz nerevidiranega zaključnega poročila za poslovno leto 2014 (glede na to, da je bil izredni ukrep pri tej banki izveden v letu 2014).¹¹

Tabela: Podatki o kapitalu bank pred in po izvršenem izrednem ukrepu Banke Slovenije, izhajajoč iz revidiranih letnih poročil bank

(v tisoč EUR)

Banka	Izračun kapitala pred upoštevanjem poslovnega izida (vključno s knjiženjem oslabitev) za leto 2013 (pri Banki Celje tudi za 2014)	Poslovni izid za leto 2013 po obdavčitvi v katerem so knjižene ugotovitve iz neodvisnega pregleda sredstev in brez pozitivnih učinkov iz naslova izbrisanih podrejenih obveznosti	Kapital po knjiženju oslabitev in pred odpisom podrejenih obveznosti	Nominalna vred. podrejenih instrumentov brez obresti (iz odločbe)	Učinek na kapital ob odpisu podrejenih instrum. (knjiženo)	Kapital po izvršenem bail-in in pred dokapit.	Znesek dokapitalizacije	Stanje kapitala po dokapitalizaciji iz letnega poročila bank po stanju na dan 31.12.2013 oz. pri Banki Celje na dan 31.12.2014 (nerevidiran)
1	2 (=4 – 3)	3	4 (=7 – 6)	5	6	7 (= 9 – 8)	8	9
Nova KBM	304.212	-713.611	-409.399	55.838	57.111	-352.288	870.000	517.712
Factor banka	83.257	-363.120	-279.863	22.727	23.469	-256.394	269.000	12.606
Probanka	52.076	-265.760	-213.684	40.937	41.306	-172.378	176.000	3.622
Abanka Vip	173.571	-428.877	-255.306	120.000	120.000	-135.306	348.000	212.694
NLB	1.082.746	-1.797.657	-714.911	250.019	257.379	-457.532	1.551.000	1.093.468
SKUPAJ	1.695.862	-3.569.024	-1.873.162	489.521	499.264	-1.373.898	3.214.000	1.840.102
Banka Celje	150.170	-234.667	-84.497	92.020	96.078	11.581	190.000	201.581
SKUPAJ	1.846.032	-3.803.691	-1.957.659	581.541	595.342	-1.362.317	3.404.000	2.041.683

Stanje kapitala v stolpcu 9 je rezultat dejansko izvedenega knjiženja oslabitev/prevrednotenja finančnih sredstev v bankah, učinkov izvedenega izbrisa kvalificiranih obveznosti banke in dokapitalizacije bank s strani države (stolpci 3, 6, 8).

1.7 Odločbe Evropske komisije o dovoljeni državni pomoči ter vpliv AQR in ST nanje

Urejanje državne pomoči je v izključni pristojnosti Evropske unije, ki ima v skladu s 3. členom Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C št. 325 z dne 26. 10. 2012, str. 1; v nadaljnjem besedilu: pogodba) namreč izključno pristojnost glede urejanja vprašanj, ki so povezana s konkurenco. Sledeč naslovu VI.

¹¹ Poročilo Banke Slovenije o vzrokih za nastali kapitalski primanjkljaj bank in vlogi Banke Slovenije pri tem kot bančnega regulatorja, sanaciji bank v letih 2013 in 2014, o učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti in načinu reševanja posledic kapitalske neustreznosti poslovnih bank; str. 71.

pogodbe, ki ureja skupna pravila o konkurenci, obdavčitvi in približevanju zakonodaje, spada pravica Evropske unije, da ureja državne pomoči, v okviru izključne pristojnosti urejanja konkurence. Navedeno je posledica dejstva, da vsaka državna pomoč izkrivlja konkurenco, saj prejemnika pomoči postavi v ugodnejši položaj, kot je položaj subjektov, ki take pomoči niso prejeli. V 107. členu pogodbe je zato navedeno, da je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli druga vrsta pomoči iz javnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco, nezdržljiva z notranjim trgov. Ne glede na navedeno tretji odstavek 107. člena pogodbe določa, da je državna pomoč dovoljena, če gre za »pomoč za pospeševanje izvedbe pomembnega projekta skupnega evropskega interesa ali za odpravljanje resne motnje v gospodarstvu države članice«.

V skladu z ustaljeno prakso Evropske komisije je državna pomoč dovoljena, če je primerna, nujna in sorazmerna.

Evropska komisija je tako v vseh svojih odločbah preverila primernost, nujnost in sorazmernost državne pomoči. Pri tem velja, da je državna pomoč nujna le, če je omejena na najmanjšo mogočo. Prvi pogoj, da je državna pomoč lahko omejena na najmanjšo mogočo, pa je, da je potreba po njej pravilno ugotovljena. To pomeni, da Evropska komisija državno pomoč spozna kot nujno le, če je bila potreba po njej ugotovljena ob upoštevanju meril in pravil, ki jih je postavila sama.

Evropska komisija je zato v Sporočilu Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od 1. avgusta 2013 naprej¹² (v nadaljnjem besedilu: sporočilo) zapisala, da se državna pomoč lahko odobri za kritje kapitalskega primanjkljaja, pri čemer se pojem kapitalski primanjkljaj »nanaša na kapitalski primanjkljaj, ugotovljen pri preverjanju ustreznosti kapitala, testu izjemnih primerov, pregledu kakovosti sredstev ali pri podobnem ukrepu na ravni Unije, evroobmočja ali nacionalni ravni, ki ga po potrebi potrdi pristojni nadzorni organ«.¹³

Na podlagi odločb o dovoljeni državni pomoči je Evropska komisija v zvezi z obsegom potrebnega kapitala upoštevala rezultate ST glede ugotovljenega kapitalskega primanjkljaja (razen pri Factor banki in Probanki, kjer je obseg potrebnega kapitala za urejeno likvidacijo izhajal iz načrta, ki ga je izdelala izredna uprava). Navedeno prikazuje spodnja preglednica.

Banka	Odločba	Uporaba rezultatov AQR in ST
NLB	SA.33229	Za pripravo načrta prestrukturiranja, ki ga je ocenila Evropska komisija, izračun kapitalskega primanjkljaja, izračun tržne/prenosne vrednosti tveganih postavk, presojo ustreznosti načrta prestrukturiranja (točke 36, 140, 111, 151).
NKBM	SA35709	Pri izračunu tržne/prenosne vrednosti tveganih postavk, kapitalskega primanjkljaja in presoji ustreznosti načrta prestrukturiranja (točke 56, 116, 121 in 132).
Abanka Vipa	SA.37690 SA.38228	Za izračun kapitalskega primanjkljaja (točki 41 in 48), pri presoji izpolnjevanja pogojev za dodelitev državne pomoči, pri oceni načrta prestrukturiranja, oceni obsega dokapitalizacije (točke 90, 123, 128, 132, 138).
Banka Celje	SA.38522	Za izračun kapitalskega primanjkljaja (točke 25, 152 in 156), pri izračunu tržne/prenosne vrednosti tveganih postavk (točka 122), pri oceni načrta prestrukturiranja (točki 162 in 166).
Probanka		Uporaba rezultatov AQR ni neposredno opredeljena. Potrebne slabitve je ocenila izredna uprava, rezultati pa so primerljivi z ugotovitvami v okviru AQR in so bili upoštevani v okviru načrta prenehanja banke, ki je podlaga za izdajo odločbe o dovoljeni državni pomoči in vsebuje tudi oceno izredne uprave glede potrebnega kapitala za zagotavljanje solventnosti v okviru nadzorovane likvidacije.

¹² Uradni list C 216 z dne 30. 7. 2013, str. 1–15.

¹³ Točka 28 sporočila.

Factor banka	Uporaba rezultatov AQR ni neposredno opredeljena, so pa rezultati AQR smiselno upoštevani v okviru načrta prenehanja banke, ki je podlaga za izdajo odločbe o dovoljeni državni pomoči in vsebuje tudi oceno izredne uprave glede potrebnega kapitala za zagotavljanje solventnosti v okviru nadzorovane likvidacije.
--------------	---

Iz zgornje preglednice tudi izhaja, da so bili v postopku ocenjevanja skladnosti državne pomoči rezultati AQR in ST upoštevani tudi v okviru načrta prestrukturiranja ali prenehanja banke, ki je bil podlaga za izdajo odločbe o dovoljeni državni pomoči ter za izračun tržne in prenosne vrednosti tveganih postavk.

1.8 Odločba U-I-295/13

Bistvo presoje določb ZBan-1 v odločbi U-I-295/13 je ocena skladnosti izpodbijanih določb ZBan-1 s prepovedjo retroaktivnosti iz 155. člena ustave, z načelom zaupanja v pravo iz 2. člena ustave, s pravico do zasebne lastnine iz 33. in 67. člena ustave in s pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena ustave.

V zvezi z očitkom, da ZBan-1 deluje retroaktivno, je ustavno sodišče zapisalo, da izpodbijana ureditev ni učinkovala za nazaj in torej ni posegala v 155. člen ustave. Na njeni podlagi namreč ni mogla nastati obveznost upravičenca iz kvalificirane obveznosti, da vrača denarne zneske, ki jih je že prejel. Ali z drugimi besedami, izpodbijana ureditev ni bila za nazaj, ampak za naprej.

Prav tako ZBan-1 ni bil v neskladju z načelom zaupanja v pravo, ki je eno od načel pravne države iz 2. člena ustave. Izredni ukrep izbrisa ali konverzije je bil dopusten samo, če je bilo le z državno pomočjo mogoče preprečiti stečaj banke in ogroženost finančnega sistema kot celote. Po ekonomski logiki je izredni ukrep pomenil odločitev, da določene skupine upnikov banke ne bodo reševali z javnimi sredstvi. Za presojo ustavnega sodišča je bilo odločilno dejstvo, da je izpodbijana ureditev vsebovala načelo »noben upnik na slabšem«, kar pomeni, da posamezen upnik zaradi prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti banke ni smel imeti večjih izgub, kot bi jih imel, če prenehanja ali konverzije ne bi bilo.

Pričakovanje imetnikov kvalificiranih pravic, da bodo kot imetniki finančnih instrumentov deležni reševanja svojih naložb v obliki državne pomoči, ni pravno varovano pričakovanje. Imetniki kvalificiranih pravic niso imeli nobenega jamstva države ali Banke Slovenije, da bo njihova naložba varovana tudi, če bo njena ekonomska vrednost (vsaj delno) izgubljena, torej tedaj, ko so izpolnjeni pogoji za ocenjevanje izredni ukrep. Iz navedenega razloga izrek ukrepa, katerega temeljni pogoj je, da mora upravičenec po izbrisu ali konverziji vedno dobiti (ohraniti) vsaj toliko, kot bi mu ostalo v stečaju, že v temelju ne more pripeljati do posega v načelo zaupanja v pravo.

Ustavno sodišče je ugotovilo, da ZBan-1 prav tako ni posegel v pravico do zasebne lastnine iz 33. člena v zvezi s 67. členom ustave. Izredni ukrep prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti bank je bil namenjen preprečitvi uvedbe stečaja banke in je moral biti izveden tako, da so upniki iz kvalificiranih obveznosti kljub uporabi izrednega ukrepa prejeli vsaj toliko, kot bi prejeli v stečaju. Iz ustave ne izhaja dolžnost države, da upniku prek državnih pomoči povrne denar iz zasebnih investicij, ki so se izkazale za ekonomsko neuspešne.

V zvezi z vprašanjem pravne moči Sporočila o bančništvu je ustavno sodišče zapisalo: »Posrednega pravnega učinka Sporočila o bančništvu na države članice ni moč zanikati, saj Sporočilo pomeni za države pomembno informacijo, kako bo Komisija v konkretnih primerih izvrševala svoje pristojnosti na področju presoje dovoljenosti državnih pomoči.«

Izjemno pomembno je, da je ustavno sodišče 350. člen ZBan-1 spoznalo za skladen z ustavo. Veljavnost in ugotovljena ustavnost tega člena zagotavljata, da so postopki sanacije bank, ki so bili izvedeni leta 2013, z vidika bank in njihovih sedanjih deponentov končani. To pomeni, da morebitni

sodni postopki v zvezi z odločbami Banke Slovenije ne bodo vplivali na stabilnost posameznih bank in s tem tudi ne na stabilnost slovenskega finančnega sistema.

V odločbi je ustavno sodišče potrdilo ustavnost določb, na podlagi katerih so prenehale kvalificirane obveznosti. Z navedeno odločbo ustavnega sodišča je bil postopek sanacije bank, ki se je začel leta 2013, z vidika bank, ki jim je bila dodeljena državna pomoč, dokončno končan.

1.9 Neustavnost 350.a člena ZBan-1

Zaradi odsotnosti posebnih procesnih pravil za odškodninske spore nekdanjih imetnikov proti Banki Slovenije je ustavno sodišče za neustavnega spoznalo 350.a člen ZBan-1. In sicer je bila neustavnost ugotovljena v zvezi s pravico do dostopa do podatkov, dokaznim bremenom in možnostjo kolektivnega uveljavljanja sodnega varstva.

Ustavno sodišče pa je v sklepu številka U-I-12/20 z dne 17. 9. 2020 zavzelo naslednje stališče: »Člen 350.a ZBan-1, ki je urejal odškodninsko varstvo nekdanjih imetnikov, sicer – tako kot preostanek ZBan-1 – ne velja več. Po presoji Ustavnega sodišča pa je Zakon o postopku sodnega in izvensodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank (Uradni list RS, št. 72/19 in 29/23 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZPSVIKOB) zapovedal njegovo nadaljnjo uporabo. ZPSVIKOB namreč na več mestih odkazuje na 350.a člen ZBan-1 na način, iz katerega je mogoče sklepati, da se tudi v odškodninskih pravnih po ZPSVIKOB upoštevajo merila za odškodninsko odgovornost Banke Slovenije iz 350.a člena ZBan-1.«

1.10 Zakon o postopku sodnega in izvensodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank (Uradni list RS, št. 72/19 in 29/23 – odl. US) – EVA 2018-1611-0056

ZPSVIKOB je upošteval odločbo Ustavnega sodišča U-I-295/13 uredil nekatera posebna pravila postopka, s katerim se je nekdanjim imetnikom izbrisanih finančnih instrumentov omogočilo sodno varstvo, dostop do dokumentov in podatkov, ki jih je Banka Slovenije upoštevala ali bi jih morala upoštevati pri izreku izrednega ukrepa, ter pogoje izplačila t. i. pavšalnega nadomestila. Sodno varstvo nekdanjih imetnikov je ZPSVIKOB iz leta 2019 uredil po pravilih pravnega postopka, in sicer po pravilih postopka v gospodarskih sporih. Enako kot v sedanjem predlogu je bila določena izključna pristojnost Okrožnega sodišča v Mariboru, prav tako je ostala enaka ureditev glede tožbe. Zakon iz leta 2019 je predvideval tudi obvezno združitev pravnih.

Odškodninska odgovornost je bila urejena na način, da je za škodo objektivno odgovorna Banka Slovenije, ki odgovarja ne glede na krivdo in z obrnjenim dokaznim bremenom. ZPSVIKOB je uzakonil tudi možnost pavšalnega nadomestila za tiste fizične osebe, ki so na primarnem trgu pri izdajatelju kupile kvalificirane obveznosti banke in njeni bruto dohodki v letu 2013 niso presegali 18.278,16 evra. ZPSVIKOB je kot plačnika pavšalnega nadomestila prav tako predvidel Banko Slovenije.

1.11 Odločba U-I-4/20

Bistvo presoje določb ZPSVIKOB v odločbi U-I-4/20 je ocena skladnosti izpodbijanih določb ZPSVIKOB z drugim stavkom prvega odstavka 152. člena ustave, ki določa, da je centralna banka samostojna v svojem delovanju in odgovarja neposredno državnemu zboru.

Banka Slovenije je zahtevo za oceno ustavnosti ZPSVIKOB vložila 10. januarja 2020, ustavno sodišče pa je z odločbo U-I-4/20 iz februarja 2023 v celoti razveljavilo zakon. Ustavno sodišče se je osredotočilo na presojo 40. člena ZPSVIKOB, ki je urejal izplačilo pavšalnega nadomestila in odškodnin.

Ustavno sodišče je ugotovilo, da je 40. člen ZPSVIKOB v neskladju z načelom samostojnosti oziroma neodvisnosti centralne banke, kar je utemeljevalo s tem, da finančna neodvisnost centralne banke

pomeni zagotavljanje finančnih sredstev, potrebnih za učinkovito delo centralne banke, pri čemer imajo poseben pomen splošne rezerve centralne banke kot rezerve za finančna tveganja, neizogibno povezana z operacijami, ki jih izvaja centralna banka. 40. člen ZPSVIKOB je na ustavno nesprejemljiv način posegal v splošne rezerve centralne banke oziroma ji preprečeval njihovo samostojno oblikovanje, to pa v zvezi z naložitvijo odškodninske odgovornosti za opravljanje funkcije, ki ne spada med temeljne funkcije centralne banke. To je Banko Slovenije potencialno izpostavilo političnim pritiskom v zvezi z zagotovitvijo sredstev, potrebnih za njeno učinkovito delo.

Ustavno sodišče je presodilo tudi, da so 4. do 7. člen ZPSVIKOB v neskladju s prepovedjo denarnega financiranja, ki je del načela samostojnosti oziroma neodvisnosti centralne banke iz drugega stavka prvega odstavka 152. člena ustave. Zakonodajalec je namreč uvedel obveznost plačila, ki izhaja neposredno iz njegovih političnih odločitev, in ne iz načina, kako je Banka Slovenije opravljala svoje naloge. Pavšalno nadomestilo je po svojem bistvu socialni korektiv oziroma instrument socialne politike države, ki se ne sme financirati iz sredstev centralne banke.

Na podlagi odločitve o razveljavitvi 40. člena ZPSVIKOB je ustavno sodišče razveljavilo še vse preostale, izpodbijane in neizpodbijane, določbe ZPSVIKOB, saj je omenjeno določbo štelo za vsebinsko jedro zakona, ki je tesno povezano in po njegovem mnenju celo osmišlja vse druge določbe ZPSVIKOB.

Ustavno sodišče pa je pri presoji 11. do 23. člena ZPSVIKOB ugotovilo, da le-ti ne posegajo v ustavno varovano pravico do poslovne skrivnosti. Ta ustavna pravica varuje informacije oziroma podatke poslovne narave, ki: (a) se nanašajo na poslovanje oziroma dejavnost poslovnega subjekta, (b) niso že javno znani, (c) so po vsebini taki, da obstaja verjetnost, da bi njihova prosta dostopnost ali dostopnost poslovnemu konkurentu poslovnemu subjektu povzročila občutno škodo. Ustavno sodišče meni, da vprašanja odpira predvsem zahteva pod (c), ki v okoliščinah konkretnega primera pomeni, da bi morala Banka Slovenije izkazati, da je vsaj (razumno) verjetno, da bo dostopnost podlag za izbris v virtualni podatkovni sobi širšemu krogu subjektov občutno škodila poslovnim bankam in njihovim komitentom, česar pa ji ni uspelo izkazati.

2 CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Poglavitni cilj predloga zakona je uzakoniti postopek sodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank, ki bo upošteval odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-295/13 in št. U-I-4/20.

2.2 Načela

- **Načelo dostopa do vseh informacij, potrebnih za odločitve v zadevi**

V zvezi z dostopom do informacij je ustavno sodišče zapisalo: »Obdobje izbrisa kvalificiranih obveznosti je že močno časovno oddaljeno. Nekatero poslovne banke, ki so bile deležne tega ukrepa, niti ne obstajajo več. Druge še obstajajo. Vendar glede na to, da so splošna dejstva in razlogi za izbris kvalificiranih obveznosti (vključno z zaključkom o tedanjih orjaških kapitalskih primanjkljajih v bankah) javno znani in so bili celo predmet velikega zanimanja javnosti, banke pa so bile vmes sanirane, ni jasno, kakšno dodatno škodo za današnji poslovni ugled in njihovo poslovanje bi pomenila možnost širjenja v javnosti podrobnejših podatkov iz tedanjih obremenitvenih testov in cenitev bančne aktive. Enako velja za tedanje komitente bank, ki jih je v dokumentaciji tako ali tako mogoče identificirati le v redkih primerih.«

Ker je ustavno sodišče ugotovilo skladnost določb 11. do 23. člena ZPSVIKOB z Ustavo Republike Slovenije, se rešitve glede dostopa do informacij iz razveljavljenega zakona uporabijo tudi v tem predlogu zakona.

- **Načelo neodvisne presoje sodišča o vprašanju pravilne obravnave kvalificiranih obveznosti**

Prvi odstavek 350.a člena ZPSVIKOB je določal: »Delničarji, upniki in druge osebe, katerih pravice so prizadete zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije o izrednem ukrepu, lahko zahtevajo od Banke Slovenije povrnitev škode ob upoštevanju 223.a člena tega zakona, če dokažejo, da je škoda, ki je nastala zaradi učinkov izrednega ukrepa, višja, kot bi bila v primeru, če izredni ukrep ne bi bil izrečen.« Čeprav ustavno sodišče sledi svojim dosedanjim stališčem o nadaljnji uporabi navedene zakonske določbe, tu dodatno pojasnjuje, da to še ne pomeni, da bi se navedena določba ZBan-1 še vedno v celoti uporabljala tako, kot je bila prvotno zapisana. Brez dvoma se še uporablja tisti del prvega odstavka 350.a člena ZBan-1, ki se je glasil: »Delničarji, upniki in druge osebe, katerih pravice so prizadete zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije o izrednem ukrepu, lahko zahtevajo od Banke Slovenije povrnitev škode ob upoštevanju 223.a člena tega zakona.«. Poleg navedenega dela prvega odstavka 350.a člena ZBan-1 se še uporablja tudi 223.a člen ZBan-1, kolikor ta nanj odkazuje. To izhaja iz razlogov, ki jih je ustavno sodišče navedlo že v sklepu št. U-I-12/20, pa tudi iz dejstva, da bi se brez uporabe v tej določbi vsebovanega pravila v ureditvi odškodninske odgovornosti predlagateljice proti nekdanjim imetnikom kazala pravna praznina, ki je zgolj pravilo o obrnjenem dokaznem bremenu iz 31. člena ZPSVIKOB ne bi moglo zapolniti in o kateri ni mogoče sklepati, da jo je zakonodajalec želel. Zahtevo predlagateljice je po vsebini razumeti, da ne izpodbija celotnega 350.a člena ZBan-1, pač pa le del prvega odstavka, ki se glede na navedeno še uporablja.

- **Načelo upoštevanja pravil Evropske unije o državnih pomočeh in standardov nadzora bank, kot so jih določili ECB, Evropska komisija in Evropski bančni organ**

V obrazložitvi predloga zakona je poudarjeno, zakaj je potrebno, da se pri odločanju sodišča upoštevajo pravila Evropske unije o državnih pomočeh in standardov nadzora bank, kot so jih določili ECB, Evropska komisija in Evropski bančni organ. Če navedena načela ne bi bila upoštevana pri izdaji odločb Banke Slovenije, izvedena sanacija bank ne bi bila priznana kot dopustna državna pomoč. V tem primeru namreč ne bi bila znana prava potreba bank po državnem kapitalu. Taka dokapitalizacija tudi ne bi omogočala normalnega poslovanja bank, ker bi vsak posel, ki bi ga taka banka sklenila, vseboval nedoločljivo tveganje. Nedoločljivost tveganja bi izhajala iz dejansko neznanega položaja banke, ker je bil ta ugotovljen na nestandarden način.

- **Načelo upoštevanja dejstev iz časa izdaje odločbe Banke Slovenije**

Katera dejstva se bodo upoštevala v postopku, določa 350.a člena ZBan-1. Ali so bili nekdanji imetniki zaradi odločbe Banke Slovenije na slabšem, kot bi bili, če odločbe ne bi bilo, se lahko ugotavlja le ob upoštevanju dejstev v času izdaje odločbe Banke Slovenije.

- **Načelo gospodarnosti**

Rešitve, ki jih vsebuje predlog zakona, so oblikovane tako, da kar najbolj zmanjšajo stroške dela sodišča. Predlog zakona omogoča uporabo instituta kolektivne tožbe po zakonu, ki ureja kolektivne tožbe, nadalje omogoča vzorčenje, zlasti pa omogoča Republik Sloveniji, Banki Slovenije in reprezentativnim združenjem, ki zastopajo interese nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank, da predlagajo izdelavo predhodnega mnenja s strani neodvisnih pravnih strokovnjakov.

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1 Odškodninsko sodno varstvo

350.a člen ZBan-1 je določal: »Delničarji, upniki in druge osebe, katerih pravice so prizadete zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije o izrednem ukrepu, lahko zahtevajo od Banke Slovenije povrnitev škode ob upoštevanju 223.a člena ZBan-1, če dokažejo, da je škoda, ki je nastala zaradi učinkov izrednega ukrepa, višja kot bi bila v primeru, če izredni ukrep ne bi bil izrečen.«

Kljub dejstvu, da je ustavno sodišče zavzelo stališče, da je 350.a člen neustaven, je nato večkrat zavzelo stališče, da se brez dvoma še uporablja tisti del prvega odstavka 350.a člena ZBan-1, ki se je glasil: »Delničarji, upniki in druge osebe, katerih pravice so prizadete zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije o izrednem ukrepu, lahko zahtevajo od Banke Slovenije povrnitev škode ob upoštevanju 223.a člena tega zakona.«

Vprašanje morebitnega oblikovanja odškodninske (poravnalne) sheme

Velja, da morajo posamični akti in dejanja državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil temeljiti na zakonu ali na zakonitem predpisu. Za izrek izrednih ukrepov je imela Banka Slovenije v konkretnih primerih zakonito podlago za odločanje v takrat veljavnih predpisih. Ali je Banka Slovenije ravnala v skladu s temi predpisi oziroma ali so nekdanji imetniki upravičeni do povrnitve škode, bo neodvisno odločalo sodišče. Treba je poudariti, da je bil izredni ukrep izredna oblika insolvenčnega postopka, katerega cilj je bil preprečiti stečaj in omogočiti nadaljnje poslovanje bank ali njeno nadzorovano prenehanje. Temeljno načelo ZBan-1, ki je bilo za pravilno spoznano tudi s strani ustavnega sodišča, namreč je, da zaradi ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti noben upnik kvalificiranih obveznosti ne sme biti v slabšem položaju, kot bi bil, če bi bil nad banko začel stečajni postopek. V primeru izreka izrednega ukrepa je ZBan-1 določal sodno varstvo delničarjev in upnikov bank v obliki odškodninske tožbe, ki se vložijo zoper Banko Slovenije.

Oblikovanje odškodninske sheme bi pomenilo odstop od ureditve, ki je veljala v času izreka izrednih ukrepov (odškodninsko sodno varstvo). Treba je poudariti, da se z oblikovanjem odškodninske sheme ne bi smelo preprečiti vlaganje odškodninskih tožb, saj bi to pomenilo poseg v ustavno varovano pravico do sodnega varstva, katero je ustavno sodišče v odločbi U-I-295/13 tudi konkretno naslavljalo. Z uzakonitvijo odškodninske sheme in ureditvijo odškodninskega sodnega varstva pa ne bi bilo mogoče zagotoviti uniformnosti odločanja v zvezi z isto odločbo Banke Slovenije o izrednih ukrepih.

Predlog zakona predvideva vzpostavitev poravnalne sheme zgolj v primeru, da je na podlagi predhodnega mnenja ugotovljeno, da so bili oškodovani bolj, kot bi bili, če bi se zoper posamezno banko začel postopek stečaja.

ZPSVIKOB iz leta 2019 je predvidel možnost pavšalnega nadomestila v višini 80 % vrednosti za vlagatelje, ki v letu 2013 niso presegli 18.278,16 evra dohodka. Predlog zakona take ureditve ne predvideva, saj je takšni ureditvi nasprotovala Zakonodajno-pravna služba državnega zbora, in sicer iz razloga, da je taka ureditev v nasprotju s 14. členom Ustave Republike Slovenije, ki ureja enakost pred zakonom. Prav tako je ureditev pavšalnega nadomestila lahko sporna z vidika Sporočila Evropske komisije o bančništvu, iz katerega izhaja: »V sporočilih o krizi je jasno določeno, da se splošna načela glede nadzora državne pomoči uporabljajo tudi med krizo. Za omejitev izkrivljanja konkurence med bankami in v državah članicah na enotnem trgu ter obravnavanje moralnega tveganja bi bilo treba zlasti omejiti pomoč na najmanjšo potrebno in zagotoviti ustrezen prispevek upravičenca do pomoči k stroškom prestrukturiranja. Banka in njeni delničarji bi morali k prestrukturiranju čim več prispevati iz lastnih sredstev. Državno pomoč je treba dodeliti pod pogoji, ki zagotavljajo ustrezno porazdelitev bremena med tistimi, ki so vložili v banko.«

Brez ugotavljanja krivde oziroma kršitve načela »noben upnik na slabšem« lahko pomeni kršitev predhodno omenjenega pravila, ki jasno določa obveznost porazdelitve bremena.

Kot neustavne je določbe od 4. do 7. člena ZPSVIKOB spoznalo tudi ustavno sodišče, pri čemer je izpostavilo vidik neustreznosti plačnika (Banka Slovenije), torej kršenje načela prepovedi monetarnega financiranja.

2.3.2 Postopek

Predlog zakona vsebuje več rešitev z namenom, da bi bili nekdanji imetniki deležni čim učinkovitejšega in čim hitrejšega sodnega varstva. Splošno pravilo je, da se za postopek uporablja zakon, ki ureja pravnici postopek, in sicer pravila, ki veljajo za gospodarske spore. Da bi stranke lahko realno ocenile možnost uspeha v pravdi, lahko upravičeni predlagatelji sodišču predlagajo imenovanje posebnega odbora neodvisnih strokovnjakov, v katerem bodo enakovredno zastopani interesi obeh strani v tem sporu. Glede na vsebino predhodnega mnenja predlog zakona predvideva tudi možnost vzpostavitve poravnalne sheme. Predlog zakona dopušča možnost vložitve tako individualne kot tudi kolektivne tožbe. Zakon poleg kolektivne tožbe za pohiritev postopka dopušča tudi možnost združitve pravn in vzorčnega postopka. Iz prejšnjega zakona se je ohranila rešitev glede sodbe o temelju.

2.3.3 Upravičenost do povrnitve škode

350.a člen ZBan-1 je določal: »Delničarji, upniki in druge osebe, katerih pravice so prizadete zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije o izrednem ukrepu, lahko zahtevajo od Banke Slovenije povrnitev škode ob upoštevanju 223.a člena ZBan-1, če dokažejo, da je škoda, ki je nastala zaradi učinkov izrednega ukrepa, višja kot bi bila v primeru, če izredni ukrep ne bi bil izrečen.«

Iz besedila 350.a člena ZBan-1 in vprašanja, ki je bilo bistveno za odločitev ustavnega sodišča, izhaja, da so nekdanji imetniki upravičeni do povrnitve škode, če so bili zaradi odločbe Banke Slovenije na slabšem, kot bi bili, če odločbe ne bi bilo. Odgovor na vprašanje, ali so nekdanji imetniki morda res bili na slabšem, je odvisen od tega, ali je banka v času izdaje odločbe Banke Slovenije razpolagala z več sredstvi ali manj obveznostmi, kot izhaja iz odločbe Banke Slovenije. To dejstvo pa je odvisno od pravilnosti vrednotenja sredstev in ocene finančnega položaja banke.

2.3.4 Predhodno mnenje

Gre za novost glede na ureditev iz prejšnjega zakona, ki bo pripomogla k temu, da bodo predlagatelji lahko ocenili možnost uspeha v pravdi. Gre za pravico, ki jo upravičeni predlagatelji, to so Vlada Republike Slovenije, Banka Slovenije ali neprofitno reprezentativno interesno združenje, ki deluje v interesu nekdanjih imetnikov, lahko uveljavljajo do poteka roka za vložitev tožbe. Odbor bo izdelal mnenje o tem, ali bi nekdanji imetniki prejeli plačilo iz naslova imetništva kvalificiranega instrumenta v primeru, da izredni ukrep ne bi bil izrečen, in v kolikšni meri. Poleg ugotavljanja, ali je bilo kršeno načelo »noben upnik na slabšem«, bo moral odbor ugotoviti tudi višino morebitnega oškodovanja, kar bo podlaga za nadaljnje postopke. Če bo ugotovljeno, da bi vsi ali le nekateri nekdanji imetniki prejeli plačilo iz naslova imetništva kvalificiranega instrumenta v primeru, da izredni ukrep ne bi bil izrečen, slednje predstavlja izhodišče vladi, da pripravi poravnalno shemo.

2.3.5 Kolektivna tožba

Kolektivna tožba predstavlja novost, s katero se skuša nasloviti problematika vlaganja velikega števila tožb in s tem preobremenjenost sodstva, saj je nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti več kot 100.000. Na navedeno problematiko je vrhovno sodišče opozarjalo med celotnim postopkom sprejemanja ZPSVIKOB iz leta 2019. Z uvedbo kolektivne tožbe se rešuje tudi problem že vloženi tožb, saj se s tem ne spreminja postopek, se pa uvede institut, ki za stranko ni obvezujoč. Kolektivna tožba se vložijo z namenom učinkovitejšega vlaganja posameznih zahtevkov s samostojnimi tožbami zaradi velikega števila enakih ali istih pravnih vprašanj, saj se, tako kot rečeno, poenostavijo sodni postopki.

Kolektivna tožba bo možna, če zahtevki izvirajo iz iste odločbe Banke Slovenije. Določen je tudi rok za vložitev tožbe, in sicer tri mesece od objave obvestila o vzpostavitvi virtualne podatkovne sobe.

Predlagatelji za vložitev kolektivne tožbe so reprezentativna združenja, s čimer se sledi ureditvi iz ZKoIT, po katerem so za vložitev kolektivne tožbe procesno legitimirane pravne osebe zasebnega prava, ki ne sledijo namenu ustvarjanja dobička, temveč so namenjene varstvu pravic in interesov oškodovanih oseb na določenem področju. ZKoIT pa v tem delu sledi priporočilom Evropske komisije.

Predlog zakona dodatno izjemo od ZKoIT določa še pri urejanju načina vključitve oziroma izključitve nekdanjih imetnikov v kolektivno odškodninsko tožbo. Po 33. členu ZKoIT je namreč mogoča vključitev na podlagi izjave o vključitvi z zahtevanimi dokazili (sistem vključitve) oziroma na podlagi tega, da se ne pošlje izjava o izključitvi (sistem izključitve). Tretji odstavek 28. člena predloga zakona določa, da se v kolektivno tožbo vključijo vsi tisti nekdanji imetniki, ki sodišču ne bodo v roku poslali izjave, da se želijo iz tega postopka izključiti. Vključene bodo torej vse osebe, razen tistih, ki so aktivno dale izjavo o izključitvi. S tem se želi zmanjšati obremenjenost sodišč in poenostaviti postopek. Odločitev o vključenosti je dokončna, saj je to nujno za učinkovitost postopka s kolektivno odškodninsko tožbo. S tem se zavaruje tožena stranka, da lahko predvidi možne posledice takega postopka.

2.3.6 Združitev pravn

Predlog zakona ohranja rešitev iz prejšnjega zakona glede združitve pravn, saj se lahko zgodi, da kolektivne odškodninske tožbe ne bodo vložene v roku ali pa jih sodišče ne bo odobrilo. Smiselno je, da so vprašanja, o katerih bo odločalo sodišče in ki so skupna vsem postopkom, ki bodo vodeni v skladu s tem zakonom, rešena enako za vse.

Sodišče bo združitev pravn izvedlo glede na posamezne rede kvalificiranih obveznosti posamezne banke. Navedeno je utemeljeno tudi z dejstvom, da v zvezi s predmetom spora, kot ga opredeljuje predlog zakona, velja, da:

- je spor o upravičenosti do odškodnine za imetnike enakih kvalificiranih obveznosti v posamezni banki mogoče rešiti samo enako za vse;
- pravice nekdanjih imetnikov posamezne banke temeljijo na bistvenem istovrstnem dejanskem stanju in enaki pravni podlagi.

2.3.7 Določitev vzorčnega postopka

Sodišče izvede združene pravde po pravilih vzorčnega postopka po zakonu, ki ureja pravdni postopek.

2.3.8 Kdo izplača odškodnino

Ustavno sodišče je v odločbi U-I-4/20 zapisalo: »Izpodbijana ureditev ima več ustavnopravno nesprejemljivih učinkov na neodvisnost Banke Slovenije. Prvič, omogoča izplačilo odškodnin iz splošnih rezerv, kar lahko vpliva na njeno zmožnost učinkovitega izpolnjevanja nalog v okviru ESCB, drugič, preprečuje ji (že od 1. 1. 2019) samostojno oblikovanje splošnih rezerv zaradi sistematičnega razporejanja vseh njenih dobičkov za kritje povrnitve škode, ki naj bi jo povzročila, in tretjič, v primeru izčrpanja doslej naštetih virov financiranja ji je naložena zakonska obveznost najetja posojila od Republike Slovenije, ki ga odplačuje iz bodočih dobičkov, kar ji ponovno preprečuje oblikovanje splošnih rezerv. V zvezi z naložitvijo odškodninske odgovornosti za opravljanje funkcije, ki ne spada med njene temeljne naloge, vse pojasnjeno Banko Slovenije postavlja v položaj odvisnosti od političnih organov (Vlade in Državnega zbora), v katerem je potencialno izpostavljena političnim pritiskom. To po mnenju SEU ni združljivo z neodvisnostjo NCB, ki jo zagotavljata 130. člen PDEU in 7. člen Protokola št. 4.

Namen teh določb primarnega prava EU je zavarovati ESCB, katerega sestavni del je tudi Banka Slovenije, pred vsemi političnimi pritiski, da se ji omogoči učinkovito uresničevanje ciljev in nalog z neodvisnim izvajanjem posebnih pristojnosti, ki jih ima za to na podlagi primarnega prava.«.

Izhajajoč iz zadnje odločbe ustavnega sodišča torej Banka Slovenije ne more izplačati odškodnine, ampak se ta obveznost določi za Republiko Slovenijo. Ker je po tem zakonu tožena stranka Banka Slovenije, zakon določa, da po pravnomočnosti sodb iz tega zakona preide obveznost plačila po teh sodbah na Republiko Slovenijo.

2.3.9 Dostop do informacij

V zvezi z dostopom do informacij je ustavno sodišče v odločbi U-I-293/13 zapisalo: »Pravovarstvene možnosti tožnikov bi bile učinkovite le ob možnosti polnega vpogleda v listine v zvezi z izbrisom ali konverzijo, s katerimi je razpolagala Banka Slovenije, po katerem jim mora ostati še zadosten čas za pripravo tožbenega zahtevka.«

Zakon sicer predvideva dvostopenjski dostop do dokumentov in podatkov, in sicer:

- objavo dokumentov in podatkov na javni spletni strani Banke Slovenije in dostop do dokumentov in podatkov v virtualni podatkovni sobi ter fizični podatkovni sobi;
- pridobitev podatkov in dokumentov, ki so osebni ali zaupni ali poslovne skrivnosti, prek sodišča.

Hkrati pa se predvideva tudi možnost pridobitve dokumentov in podatkov prek sodišča.

Banka Slovenije bo morala po začetku veljavnosti predloga zakona za vsako banko, v kateri je bil izrečen izredni ukrep, na svoji spletni strani objaviti:

- odločbo, s katero je bil izrečen izredni ukrep;
- dokumente, iz katerih je razvidna vsebina pogodbenega razmerja med Banko Slovenije in osebo, ki je izdelala ocene vrednosti sredstev banke v skladu s prvim odstavkom 261.b člena ZBan-1;
- dokumente, iz katerih je razvidna vsebina pogodbenega razmerja med Banko Slovenije in izvajalci pregleda kakovosti sredstev, obremenitvenih testov in cenilcev nepremičnin;
- poročilo o obremenitvenih testih;
- povzetke vsebine nekaterih dokumentov, ki bodo objavljeni v virtualnih podatkovnih sobah.

Pred javnim razkritjem zgoraj navedenih dokumentov bo Banka Slovenije prekrila osebne podatke in druge podatke o posameznih komitentih, ki se v skladu z zakonom štejejo za zaupne ali poslovno skrivnost. Ne bo pa prekrila nekaterih osebnih podatkov (osebno ime, morebitni strokovni ali znanstveni naslov, funkcija ali vloga fizične osebe pri posameznem izdanem dokumentu), katerih razkritje je potrebno za celovito razjasnitev okoliščin izvedbe sanacije bančnega sektorja v letih 2013 in 2014.

Prav tako se določa vzpostavitev virtualnih podatkovnih sob po posamezni banki, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, v kateri bodo objavljeni taksativno navedeni dokumenti in vsi drugi dokumenti, ki so bili upoštevani pri izreku izrednih ukrepov. Predlaga se vzpostavitev podatkovne sobe z oddaljenim dostopom, kar omogoča, da se bodo lahko z dokumenti in podatki seznanili vsi nekdanji imetniki, s čimer se zagotavlja njihova pravica do sodnega varstva. Ker je število nekdanjih imetnikov zelo veliko, oblikovanje fizične podatkovne sobe, že zaradi logističnih razlogov, ni najprimernejša rešitev. Prav tako je organiziranje fizične podatkovne sobe (ali več le-teh) negospodarno tudi glede na dejstvo, da obstaja varna tehnologija za vzpostavitev virtualne podatkovne sobe, ki bo nekdanjim imetnikom omogočila nemoten pregled dokumentov, hkrati pa bo v okviru tehničnih možnosti poskrbljeno tudi za varovanje njihove zaupnosti. Agencija za trg vrednostnih papirjev bo vzpostavila virtualne podatkovne sobe in jih vzdrževala ter omogočala dostop, ne bo pa odgovorna za pridobivanje dokumentov in podatkov oziroma

njihovo avtentičnost. Podatke in dokumente bo morala zagotoviti Banka Slovenije, prav tako pa bo odgovorna tudi za njihovo avtentičnost. Ministrstvo za finance pa bo vzpostavilo fizično podatkovno sobo.

Z navedenim bo nekdanjim imetnikom omogočen dostop in vpogled v dokumente, na katerih je neposredno temeljila obravnava kvalificiranih obveznosti bank in v nadaljevanju izrek izrednih ukrepov po ZBan-1.

Predlog zakona nadalje določa, da imajo tožniki pravico pridobiti kateri koli podatek ali dokument, ki je pomemben za odločitev v zadevi, prek sodišča. Tako se uzakonja materialna podlaga za pridobitev podatkov oziroma dokumentov. Uzakonitev materialne podlage pa omogoča tudi uporabo instituta stopničaste tožbe, kot ga na novo ureja Zakon o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1, 70/19 – odl. US, 1/22 – odl. US in 3/22 – ZDebv; nadaljnjem besedilu: ZPP). Nekdanjim imetnikom je omogočeno, da uveljavljajo dva zahtevka tako, da si pridržijo določitev drugega zahtevka ter navedbo dejstev in dokazov, na katere opirajo ta zahtevki, če je to odvisno od pridobitve dejstev ali dokazov, ki jih zahtevajo s prvim zahtevkom (zahtevki za dostop do podatkov in dokumentov).

Če sodišče z delno sodbo odloči o dostopu do zahtevanih podatkov, določi tudi zadosten čas za opredelitev drugega zahtevka ter navedbo dejstev in dokazov, na katere tožniki opirajo ta zahtevki. Gre za sodni rok, katerega dolžino določi sodišče glede na okoliščine konkretnega primera. Tak dostop do podatkov tožnikom omogoča, da pridobijo vse potrebne podatke in dokumente za določno opredelitev (drugega) zahtevka ter navedbo dejstev in dokazov, na katere opirajo ta zahtevki. S tem se uzakonja zgoraj že navedena zahteva ustavnega sodišča, da morajo imeti tožniki možnost »polnega vpogleda v listine v zvezi z izbrisom ali konverzijo« in da »jim mora ostati še zadosten čas za pripravo tožbenega zahtevka«.

Poleg tega stranke lahko predlagajo sodišču izdajo sklepa o predložitvi dokazov sodišču. Stranke bodo po predlogu zakona imele možnost sodišču predlagati, naj naloži:

- Banki Slovenije, naj sodišču predloži dokumente, ne da bi pred predložitvijo prekrila zaupne ali osebne podatke ali poslovno skrivnost;
- Banki Slovenije, upravljavcu podatkovne sobe, Računskemu sodišču Republike Slovenije, centralni depotni družbi, Agenciji za trg vrednostnih papirjev, Agenciji za zavarovalni nadzor, Slovenskemu državnemu holdingu ali kateri koli izmed bank, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, naj sodišču predloži dokument, za katerega predlagatelj trdi, da je pri osebi, od katere se zahteva predložitev, ali naj razkrije podatek, za katerega predlagatelj trdi, da je znan osebi, od katere se zahteva razkritje, ne glede na to, ali je ta dokument ali podatek označen kot zaupni ali osebni podatek ali kot poslovna skrivnost.

Sodišče bo o predlogu strank odločilo. Predlog strank ne bo samodejno upoštevan. Predlogu bo ugodeno, če bo sodišče presodilo, da je podatek ali dokument pomemben za odločitev v zadevi. Tako je zagotovljen dostop do vseh podatkov in dokumentov, ki jih sodišče potrebuje za svojo odločitev.

Ker bodo lahko podatki, ki bodo razkriti na podlagi sklepa sodišča, osebni, zaupni ali poslovna skrivnost, bo to v sklepu določilo tudi način dostopa do takih dokumentov in podatkov. Po predlogu ima sodišče zlasti možnost, da:

- odredi delno ali celotno izključitev javnosti;

- naloži naslovníku sklepa o razkritju, da v določenem roku zagotovi dokument ali podatek, pri čemer ne prekrije zaupnih ali osebnih podatkov ali podatkov, ki so poslovna skrivnost;
- dovoli strankam vpogled v dokument ali podatek samo v prostorih sodišča, pri čemer prepove njihovo prepisovanje ali preslikovanje;
- naloži naslovníku sklepa, naj dokument ali podatek objavi na način, ki omogoča, da je dokument ali podatek v elektronski obliki dostopen vsem tožnikom;
- omogoči izvedencu ali tretji osebi, ki jo sporazumno določijo stranke, da pregleda dokumente ali podatke, ki vsebujejo zaupne ali osebne podatke ali poslovne skrivnosti, sodišče pa da navodila izvedencem ali tretji osebi za pripravo povzetkov v obliki, ki ne vsebuje zaupnih ali osebnih podatkov ali poslovnih skrivnosti.

S predlaganim se upošteva odločba U-I-295/13 in rešuje problematika asimetrije informacij med strankami. Zagotavlja se tudi, da bodo nekdanji imetniki imeli zadosten čas in poln vpogled v vse listine in podatke, ki so pomembni za pripravo tožbenega zahtevka, ki se glasi na povrnitev škode. Hkrati se s tem varujejo poslovne skrivnosti ter zaupni in osebni podatki, preprečujeta pa se tudi naključno iskanje in zbiranje podatkov.

Z navedenim je upoštevano stališče ustavnega sodišča. To je namreč v opombi pod črto opozorilo na 5. člen Direktive 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije (UL L 349, 5. 12. 2014; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/104/EU). V skladu s tem je treba poudariti, da odločba U-I-295/13 ne zahteva brezpogojne in neselektivne javne objave dokumentov in podatkov.

Ustavno sodišče pa je v svoji odločitvi števil. U-I- 4/20 pri presoji določb od 11. do 23. člen ZPSVIKOB ugotovilo, da te ne posegajo v ustavno varovano pravico do poslovne skrivnosti.

2.3.10 Vpliv predloga zakona na postopke, ki tečejo, in tiste, začete po začetku veljavnosti predloga zakona

Vpliv na postopke, začete po začetku veljavnosti predloga zakona

Predlog zakona določa, da lahko nekdanji imetnik ne glede na določbe drugih zakonov zaradi škode ali posega v njegove pravice, ki izvira iz odločbe Banke Slovenije (sprejete v skladu z ZBan-1), vloži le tožbo po postopku v skladu s predlogom zakona. Tako se zagotavlja, da se bodo vprašanja, ki so vezana na pravilno obravnavo kvalificiranih obveznosti, reševala le v postopku, ki poteka v skladu s tem zakonom. Tako se uresničuje načelo gospodarnosti dela sodišč, saj se o zapletenih vprašanjih, ki so povezana s stroški in velikim številom vpletenih oseb, odloča le enkrat tako, da se upošteva neenakost položaja nekdanjih imetnikov z Banko Slovenije. Prav tako se z navedeno določbo zagotavlja, da bodo vprašanja, povezana z obravnavo kvalificiranih obveznosti, vedno rešena enako.

Vpliv na postopke, ki že potekajo

V zvezi s sodnimi postopki, ki že potekajo, predlog zakona določa, da se sodišče, ki vodi postopek, v katerem so vložene tožbe s tožbenimi zahtevki, ki se vodijo zoper Banko Slovenije ali Republiko Slovenijo, in ni pristojno sodišče v skladu s tem zakonom, v dveh mesecih od uveljavitve tega zakona po uradni dolžnosti s sklepom izreče za nepristojno za odločanje o teh tožbenih zahtevkih. Po pravnomočnosti navedenega sklepa odstopi sodišče zadevo pristojnemu sodišču po tem zakonu, torej Okrožnemu sodišču v Mariboru. Če tožba vsebuje več zahtevkov in se je sodišče v skladu s tem zakonom izreklo za nepristojno le za nekatere, bo sodišče Okrožnemu sodišču v Mariboru poslalo kopijo tožbe, samo pa nadaljevalo odločanje o zahtevkih, za katere je pristojno.

2.3.11 Vpliv na postopke, ki potekajo zaradi kršitve ali opustitve dolžnega ravnanja banke

Predlog zakona ne vpliva na postopke, ki se vodijo proti posamezni banki zaradi njene kršitve ali opustitve dolžnega ravnanja, določa le, da se sodni postopek po tem zakonu prekine do pravnomočne odločitve o tem tožbenem zahtevku. Tako predlog zakona ne vpliva na postopke, v katerih je zatrjevano, da je na primer banka, ko je potrošniku prodala finančni instrument, kršila svojo pojasnilno dolžnost. Prav tako ne vpliva na postopke, v katerih je zatrjevano, da je banka s tem, ko je nekomu odobrila kredit, kršila pravila skrbnega poslovanja. Na navedene postopke ni vplival niti 350.a člen ZBan-1. Vsi navedeni postopki potekajo ne glede na odločitev ustavnega sodišča v zadevi U-I-295/13, saj ne temeljijo na pravni podlagi, ki jo je ustavno sodišče presojalo v odločbi U-I-295/13.

Če so na primer potrošniki kupili vrednostni papir, ne da bi jim bilo v skladu z veljavno zakonodajo predstavljeno tveganje, lahko morebitno odškodnino zaradi kršitve pojasnilne dolžnosti zahtevajo na podlagi drugih veljavnih zakonov (npr. v postopku, ki se vodi zoper prodajalca (poslovno banko), ki jim je finančni instrument prodal). Omenjeni postopki se vodijo zoper poslovne banke in ne zoper Banko Slovenije. Prav tako se zaradi jasnosti določa, da ta zakon ni podlaga tudi za morebitne druge postopke, ki niso osnovani na podlagi odškodninskega varstva zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije po ZBan-1.

3 OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Ocena finančnih sredstev za državni proračun

V nadaljevanju so po posameznih sklopih navedene ocene finančnih sredstev za državni proračun. Ocena predvidenih finančnih posledic znaša **4.752.000 EUR**.

1. Postopki na sodiščih

Postopki, ki bodo tekli v skladu s tem zakonom, bodo zaradi strokovne zahtevnosti in obsežnosti zahtevali dodatne zaposlitve sodnega osebja kot tudi zagotovitve ustreznih prostorskih in materialnih pogojev za delo. Ocenjuje se, da bi stroški kadrovskih virov, ob predpostavki senatnega sojenja v vseh šestih postopkih, znašali približno 800.000 EUR letno. Ostalih stroškov sodišč¹⁴ v tem trenutku ni mogoče realno oceniti. V primeru, da bi postopki na sodiščih trajali pet let, bi skupni stroški iz tega naslova znašali približno **4.000.000 EUR**.

2. Podatkovna soba

Ministrstvo za finance je po sprejetju ZPSVIKOB pristopilo k vzpostavitvi podatkovne sobe in aplikacijskega sistema za pregledovanje dokumentov, ki bo omogočal, da se bodo lahko z dokumenti in podatki seznanili vsi nekdanji imetniki. Projekt je bil takrat ocenjen na 145.463,80 EUR, od tega je bilo že realiziranih 127.477,80 EUR. Izvajanje aktivnosti na projektu je bilo nato prekinjeno zaradi odločbe Ustavnega sodišča. Navedena rešitev bo sicer uporabna tudi v sedanjem predlogu zakona, saj je Ustavno sodišče Republike Slovenije ugotovilo, da določbe ZPSVIKOB niso v nasprotju z ustavno zagotovljeno pravico do varstva podatkov.

Zaradi prekinitve projekta niso bila izvedena vsa testiranja funkcionalnosti dobavljenega sistema. Testiranje je opravila le Agencija za trg vrednostnih papirjev, ki je zavezana dostavljati podatke v sistem.

¹⁴ Npr. redna in obvezna izobraževanja zaposlenih, stroški za brezplačno pravno pomoč, založitve predujmov, poštna storitve zaradi obsežnega vročanja, materialni stroški za delo (papir, tonerji, računalniki, literatura).

Drugi deležniki testiranj niso opravili. V nadaljnje delo na tem projektu bo potrebno vključiti izvajalca v sodelovanje in organizacijo dela na projektu ter naknadno morebitna dodatna sredstva.

Ocenjen strošek delovanja in vzdrževanja virtualnih podatkovnih sob znaša približno 6.500 EUR letno. V primeru delovanja podatkovne sobe v obdobju 2024 do 2032 bi tako znašal ta strošek **52.000 EUR**.

3. Izdelava predhodnega mnenja

Pred potekom roka (iz 29. člena predloga zakona) za vložitev tožbe bo lahko sodišče na predlog Vlade Republike Slovenije, Banke Slovenije ali neprofitnega reprezentativnega interesnega združenja, ki deluje v interesu nekdanjih imetnikov, imenovalo skupino neodvisnih strokovnjakov (odbor) za izdelavo predhodnega mnenja o tem, ali bi nekdanji imetniki prejeli plačilo iz naslova imetništva kvalificiranega instrumenta v primeru, da izredni ukrep ne bi bil izrečen, in v kolikšni meri.

Stroške in nagrade odbora bo kril proračun Republike Slovenije. Ocenjuje se, da bi stroški znašali približno **700.000 EUR**.

4. Potencialna odškodnina

Nominalna vrednost kvalificiranih obveznosti, ki so zaradi izreka izrednega ukrepa odpisa kvalificiranih obveznosti bank prenehale, je **963.197.453,89 EUR**. Pri tem je potrebno poudariti, da morebitna odškodnina najverjetneje ne bo enaka nominalni vrednosti kvalificiranih obveznosti.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi U-I 12/20 zavzelo stališče, da 350.a člen ZBan-1, ki je urejal odškodninsko varstvo nekdanjih imetnikov, ne velja več, vendar pa je ZPSVIKOB zapovedal njegovo nadaljnjo uporabo, kar pa ne pomeni, da bi se v celoti uporabljala tako, kot je bila prvotno zapisana. Tudi v odločbi U-I 4/20 je Ustavno sodišče Republike Slovenije poudarilo, da se brez dvoma še vedno uporablja tisti del prvega odstavka 350.a člena ZBan-1, ki določa pravico do povrnitve škode ob upoštevanju 223.a člena ZBan-1. Obstoj in višina odškodnine bosta torej še vedno odvisna od tega, ali so bili nekdanji imetniki na slabšem, kot bi bili v primeru stečaja banke, in za koliko. Odgovor na navedeno pa je odvisen od premoženjskega stanja banke v času izdaje odločbe Banke Slovenije in ne od nominalne vrednosti kvalificiranih obveznosti, ki so prenehale.

Če bo sodišče ugotovilo, da nekdanjim imetnikom pripada odškodnina, bo to glede na zadnjo odločitev Ustavnega sodišča Republike Slovenije, plačala Republika Slovenija, kot predvideva predlog zakona v 42. členu.

* * *

V spodnji tabeli je predstavljena okvirna ocena dinamike finančnih posledic. V prvem letu po sprejetju zakona je predvideno, da upravljavec podatkovne sobe vzpostavi virtualno podatkovno sobo v treh mesecih od uveljavitve zakona. Tožbe se nato lahko vložijo najpozneje v šestih mesecih od objave obvestila o vzpostavitvi virtualne podatkovne sobe (kolektivne tožbe pa v treh mesecih). Nato sledi vročanje tožb Banki Slovenije, ki ima nato šest mesecev časa za odgovor.

V drugem letu se bo nato predvidoma lahko začelo z delom sodišč, katerih postopki bodo predvidoma trajali vsaj pet let.

Predlog zakona dodatno predvideva še nekatere ostale postopke, ki lahko podaljšajo celotno časovnico končne odločbe sodišč. V primeru predloga za izdelavo predhodnega mnenja do objave predhodnega mnenja rok za vložitev tožbe ne teče. Sodišče lahko namreč v roku šest mesecev od objave obvestila o podatkovni sobi imenuje skupino neodvisnih strokovnjakov za izdelavo predhodnega mnenja o tem, ali bi nekdanji imetniki prejeli plačilo iz naslova imetništva kvalificiranega instrumenta v primeru, da izredni

ukrep ne bi bil izrečen, in v kolikšni meri. Sledijo postopki izbora članov. Odbor osnutek predhodnega mnenja pripravi v šestih mesecih od objave sklepa sodišča v virtualni podatkovni sobi ter ga pošlje sodišču, sodišče pa ga vroči predlagateljem iz prvega odstavka tega člena v pripombe in dopolnitve, ki se lahko podajo v roku 30 dni od prejema. V roku 30 dneh od objave osnutka predhodnega mnenja v virtualni podatkovni sobi lahko pripombe sodišču pošljejo tudi nekdanji imetniki, ki imajo dostop do virtualne podatkovne sobe. Odbor na podlagi pripomb v roku treh mesecev od izteka roka iz prejšnjega odstavka pripravi predhodno mnenje.

Tožnik postavi zahtevek o višini najpozneje v mesecu dni od vročitve pravomočne sodbe o temelju, če ni bil postavljen že prej. Po poteku tega roka sodišče določi Banki Sloveniji rok, ki ne sme biti krajši od 30 dni in ne daljši od 60 dni, v katerem ta odgovori na navedeni zahtevek odstavka.

Trenutno se ocenjuje, da bi bili sodni postopki po tem zakonu končani v petih letih po sprejemu zakona.

Tabela: Ocena finančnih posledic (v EUR)

	Postopki na sodiščih	Podatkovna soba	Predhodno mnenje	Σ
2024			700.000	700.000
2025	800.000	6.500		806.500
2026	800.000	6.500		806.500
2027	800.000	6.500		806.500
2028	800.000	6.500		806.500
2029	800.000	6.500		806.500
2030		6.500		6.500
2031		6.500		6.500
2032		6.500		6.500
Σ	4.000.000	52.000	700.000	4.752.000

* * *

Fiskalni vir za izplačilo odškodnine upravičencem v okviru predloga zakona še ni oz. ne more biti določen. V tem trenutku namreč ni mogoče podati natančnejše številčne ocene finančnih sredstev za državni proračun. Maksimalni možni znesek povezan z izplačilom odškodnin znaša 963.197.453,89 EUR (skupaj s potencialnimi obrestni), kar bistveno presega trenutno rezervirana sredstva v proračunu za tovrstne namene.

Zaradi potreb načrtovanja izdatkov za državni proračun za potrebe izvajanja zakona (in posledični zagotovitvi pravice porabe), bo posledično potrebno po sprejetju zakona ponovno oceniti zagonske stroške podatkovne sobe, redno spremljati postopke na sodiščih povezane s osnutkom zakona (ter v tej zvezi ocenjevati stroške postopkov na sodiščih in stroške predhodnega mnenja) in ocenjevati dinamiko morebitnih izplačil potencialnih odškodnin. Po potrebi se bo predlagalo spremembo proračuna za leto 2024 in 2025, kar se trenutno ocenjuje maksimalno v višini 1.506.500 EUR. Naknadne porabe sredstev iz proračuna (torej po letu 2026 dalje) se bo pripravilo v okviru rednega načrtovanja.

Ocena drugih javnih finančnih sredstev

Predlog zakona nima posledic za druga javnofinančna sredstva.

Predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna

Predlog zakona ne vpliva na povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna.

Predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva

Predlog zakona nima posledic za druga javnofinančna sredstva.

Predvideni prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Predlog zakona ne vpliva na prihranke državnega proračuna ali drugih javnofinančnih sredstev.

4 NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona bodo sredstva zagotovljena s prerazporeditvami finančnih sredstev znotraj proračunskih postavk Ministrstva za finance, in sicer v višini 700.000 EUR za leto 2024 oziroma 806.500 EUR za leto 2025.

5 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Splošno

Ker je predlog zakona pripravljen zaradi izpolnitve obveznosti, ki izhaja iz ustavne odločbe, ni mogoče v popolnosti navesti prikaza ureditve v drugih pravnih sistemih. Predlog zakona tudi ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

5.2 Prikaz ureditve v pravnem redu EU

Pravni red Evropske unije ne ureja vprašanja izplačila odškodnine osebam, v katerih pravice je bilo poseženo zaradi izvedbe ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti bank.

5.3 Prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU

Zvezna republika Nemčija

Zvezna republika Nemčija je v Gesetz zur Sanierung und Abwicklung von Instituten und Finanzgruppen določila, da:

- nekdanji imetniki zaradi izrednega ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti ne smejo biti na slabšem kot v primeru stečaja (146. člen);
- v primeru kršitve zgornjega pravila odškodnino povrne sklad za prestrukturiranje (147. člen).

Zvezna republika Avstrija

Odstavek 108 Zakona o sanaciji in prenehanju bank (Bundesgesetz über die Sanierung und Abwicklung von Banken sowie Änderung des Bankwesengesetzes, des Finanzmarktaufsichtsbehördengesetzes, der Insolvenzordnung, des Übernahmegesetzes, des Wertpapieraufsichtsgesetzes 2007, des Alternativen Investmentfonds Manager-Gesetzes, des Ratingagenturenvollzugsgesetzes und des Stabilitätsabgabegesetzes und Aufhebung des Bankeninterventions- und –restrukturierungsgesetzes) določa, da imajo nekdanji imetniki pravico, da jim je nadomeščen znesek finančnih instrumentov, ki so prenehali, ki bi ga iz naslova teh finančnih instrumentov dobili izplačanega v stečaju, če je ta znesek večji od zneska, ki so ga dobili v postopku sanacije/prenehanja banke.

Dalje je v odstavku 118 določeno, da sodišča kot podlago za svojo presojo uporabijo kompleksne ocene dejstev, ki jih je pripravil organ za reševanje.

Republika Irska

Republika Irska je v zvezi s postopki, vezanimi na banke v težavah, sprejela European Union (bank recovery and resolution) regulations 2015, ki sledi določbam Direktive 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Šeste direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 173 z dne 12. 6. 2014, str. 190).

Prikaz izvedenih ukrepov in njihovih učinkov v drugih državah članicah¹⁵

Danska

Ukrepi, ki so bili izvedeni na Danskem, so vključevali obvezno konverzijo ali zmanjšanje (prenehanje) navadnih terjatev upnikov (vključno s terjatvami fizičnih oseb z vlogami več kot 100.000 evrov). Odpis obveznosti bank je bil izjemno širok, saj je vključeval tudi navadne terjatve (depozite).

Španija

Španski organ, pristojen za sanacijo bank (FROB), je na podlagi zakona RDL 24/2012 v primeru bank, ki niso dosegale minimalnega kapitala (*non-viable*), poleg prostovoljnega odpisa oziroma konverzije, ki je bila izvedena v vseh primerih, kjer so podrejene obveznosti še obstajale, dodatno izvedel še prisilni odpis in konverzijo podrejenih obveznosti, ki niso prenehale s prostovoljnim odpisom/konverzijo, in sicer še pred izvedbo dokapitalizacije teh bank z javnimi sredstvi. Izvedba teh ukrepov in sprejem ustreznega pravnega okvira, ki bi omogočal njihovo izvedbo, je bila določena kot pogoj mednarodnih posojilodajalcev španski državi v okviru Sporazuma o zavezah glede politik v finančnem sektorju¹⁶, čeprav v času sklepanja tega sporazum pravila o državnih pomočeh niso določala tako strogih pravil o delitvi bremena. Španski zakonodajalec je zato moral kot pogoj za mednarodno finančno pomoč sprejeti zakon RDL 24/2012 ter urediti tudi možnost ukrepa prisilnega odpisa ali konverzije podrejenih terjatev. Ta ukrep je v postopkih sanacije španskih bank nadzorni organ tudi striktno uporabljal.

Upnikom bank, ki so na podlagi prisilne konverzije svojih terjatev prejeli sicer nelikvidne delnice saniranih bank, je bila ponujena možnost, da navedene delnice po določeni ceni prodajo zasebnemu skladu, ki ga sicer financirajo španske banke z namenom zagotavljanja jamstva za depozite. Ker gre v tem skladu za zasebna sredstva pravnih subjektov in ne za javna sredstva države, je bil tak odkup sprejemljiv tudi za Evropsko komisijo, saj ni odpiral vprašanj skladnosti državne pomoči oziroma ni predstavljal obkroga tem pravilom. Poplačilo je bilo izvedeno iz zasebnih finančnih virov in ne na račun državne pomoči oziroma javnih sredstev (virov države).

Kadar delnice saniranih bank niso kotirale na borzi, je španski sklad za jamstvo vlog (zasebni sklad, ki ga upravljajo banke same) odkupil te delnice in s tem so imetniki podrejenih instrumentov dejansko prejeli denarno izplačilo – vendar iz bančnega sektorja, ne pa od države ali sanirane banke. Šlo je za gesto bank zaradi ohranjanja zaupanja v bančni sistem.

Ta model reševanja je bil kasneje tudi osnova za oblikovanje dokončnega besedila in rešitev v Sporočilu Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za podporne ukrepe v korist bank v okviru finančne krize od

¹⁵ Glej tudi Bank resolution and bail-in in the EU: selected case studies pre and post BRRD, World Bank, 2016, dostopno na: <http://documents.worldbank.org/curated/en/731351485375133455/pdf/112265-REVISED-PUBLIC-FinSAC-BRRD-CaseStudies.pdf> (31. 3. 2019).

¹⁶ Memorandum of Understanding (v nadaljnjem besedilu: MoU) – obveznost države, da sprejme ustrezno zakonodajo za delitev bremena z odpisom lastniškega kapitala ter odpisom in konverzijo podrejenih obveznosti bank prejemnic državne pomoči, izhaja iz točk 16–19 MoU. Dostopno na: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/mou/2012-07-20-spain-mou_en.pdf (25. 3. 2019).

1. avgusta 2013 dalje (sporočilo o bančništvu) in Direktive o sanaciji in reševanju kreditnih institucij in investicijskih podjetij (BRRD).

Italija

Italija je decembra 2012 zaprosila za državno pomoč banki Monte dei Paschi di Siena v obliki dokapitalizacije banke z vplačilom hibridnih obveznic. Evropska komisija je decembra 2012 odobrila začasno pomoč banki v višini 3,9 milijarde evrov in zahtevala predložitev načrta prestrukturiranja. Ta je bil predložen junija 2013 in dopolnjen novembra 2013. Evropska komisija je dokončno odobrila državno pomoč banki 27. novembra 2013. V obvestilu za javnost¹⁷ v zvezi s sklepom o odobritvi državne pomoči in v sklepu samem je Evropska komisija izrecno zapisala, da ni uporabila Sporočila z dne 1. avgusta 2013, saj je bila zahteva za dokapitalizacijo vložena že decembra 2012.

Junija 2015 je Italija dokapitalizirala tudi banko Romagna Cooperativa. Naknadno poplačilo obveznosti imetnikom podrejenega dolga ne pomeni odstopanja od že izvršenih (javnih) ukrepov izbrisa, saj je izbris ostal v celoti v veljavi. Prav tako poplačila ni izvedla država, ampak zasebni zavarovalni sklad v obliki nadomestila (odškodnine). Ta sklad predstavlja obliko prostovoljnega vzajemnega zavarovanja med bankami, ki se lahko uporabi za namene, kot odloči upravljavec tega sklada – udeležene banke. V tem primeru torej ne gre za državno, ampak za zasebno pomoč imetnikom podrejenega dolga – ki je lahko tudi zelo selektivna in ni podvržena nobenim pravilom enake obravnave.

5.4 Izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti EU in korelacijska tabela pri prenosu direktiv

Predlog zakona ne predvideva prenosa pravnih aktov EU.

6 PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

Sprejetje zakona ne bo imelo upravnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje

Sprejetje zakona ne bo imelo posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Sprejetje zakona ne bo imelo posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

Sprejetje zakona ne bo imelo posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Sprejetje zakona ne bo imelo posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

¹⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1174_en.htm (25. 3. 2019).

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Drugih pomembnih okoliščin ni.

7 PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Javna objava predloga zakona je potekala od 12. 7. 2023 do 25. 8. 2023, v okviru katere je bil predlog zakona objavljen na spletnem portalu e-demokracija. K predložitvi pripomb so bili dne 11. 10. 2023 oziroma 12. 10. 2023 z dopisom naknadno pozvani Vrhovno sodišče RS, Državno odvetništvo RS in Odvetniška zbornica. K predložitvi pripomb sta bila nato dne 7. 11. 2023 z dopisom naknadno pozvana še Komisija za preprečevanje korupcije in Informacijski pooblaščenec.

Komentarje na predlog zakona so posredovali: (i) s strani nadzornikov Banka Slovenije (25. 8. 2023¹⁸) in Agencija za trg vrednostnih papirjev (25. 8. 2023); (ii) Državno odvetništvo RS (25. 10. 2023); (iii) s strani industrije Združenje bank Slovenije (25. 8. 2023); (iv) s strani društev: Društvo mali delničarji Slovenije (24. 10. 2023), Vseslovensko društvo malih deležnikov (25.10.2023); (v) Komisija za preprečevanje korupcije (13. 11. 2023) in Informacijski pooblaščenec (17. 11. 2023); (vi) Odvetniška zbornica Slovenije (25. 10. 2023). Slednja je posredovala odzive (i) odvetnic Tamare Kek in mag. Barbare Žemve Privšek, (ii) odvetnika Mihe Kuniča, (iii) odvetnika Aleša Kaluže.

Odvetniki, ki so svoje odzive posredovali tudi neposredno so: (i) Šelih in partnerji (25. 8. 2023), (ii) mag. Matija Vičar (25. 8. 2023), Aleš Kaluža (25. 8. 2023) in Miha Kunič (28. 8. 2023). V zvezi z odzivi odvetnikov, ki so svoje odzive posredovali večkrat, velja poudariti, da gre načeloma za vsebinsko enake komentarje.

Komisija za preprečevanje korupcije na predlog zakona ni imela pripomb.

Vrhovno sodišče RS v okviru svojega odziva (25. 10. 2023) ni posredovalo pisnih pripomb, je pa predlagalo, da se ponovno sestane posebna medresorska strokovna skupina, v katero so bili imenovani predstavniki Ministrstva za finance, Ministrstva za pravosodje, Državnega odvetništva in Vrhovnega sodišča RS.

Državno odvetništvo RS je pripombe posredovalo že v času pred pripravo gradiva za javno obravnavo. V okviru odziva pa je med drugim opozorilo, da sta sedanji drugi odstavek 26. člena in 42. člen predloga zakona lahko sporna z vidika 33. člena Ustave Republike Slovenije in 1. člena Protokola št. 1 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic (EKČP). Državno odvetništvo ima pomisleke tudi glede sprememb 31. člena, s katero se rok za odgovor na tožbo skrajšuje s šest na tri mesece. Pripomba je bila upoštevana in je določen rok v trajanju šest mesecev od vročitve tožb.

Banka Slovenije ugotavlja, da se je v zadnjih letih na podlagi dosedanjih poskusov iskanja rešitev in sodne prakse oblikovalo nekaj izhodišč, ki jih je smiselno upoštevati v novem predlogu zakona. Ključne ugotovitve sodišč, ki jih je nujno treba upoštevati, so torej naslednje: (i) sodno varstvo mora biti zagotovljeno čimprej, Banka Slovenije je izvajala tvegano nalogo, ki jo je dodelila država, (ii) Banka Slovenije lahko odgovarja le za resne kršitve, ne glede na odškodninsko odgovornost pa mora imeti dovolj sredstev za izvajanje svojih nalog kot članica ESCB, (iv) ustrezno odškodninsko varstvo mora izplačati država. Banka Slovenije ugotavlja, da novi predlog zakona v veliki meri odgovarja na te zahteve in določila. V nekaterih delih pa je zaznala odstopanja, za katere je predlagala dodatne prilagoditve (enakovreden položaj Banke Slovenije v pravdi, neustreznost določbe glede Banke Slovenije kot tožene stranke, pomislek glede nadomestitve izvedniškega mnenja sodnega izvedenca s predhodnim mnenjem).

¹⁸ V oklepajih so navedeni datumi prejema odziva.

Agencija za trg vrednostnih papirjev med drugim predlaga, da se v osnutek zakona, med prehodne in končne določbe, vključi še določba, ki določa rok, v katerem agencija izda sklep, s katerim določi obrazec iz petega odstavka 13. člena. Vežano na uveljavitev navedenega sklepa in upošteva je ostale določbe predloga zakona v zvezi s podatkovno sobo pa se določi tudi, kdaj se lahko pri agenciji naprej vložijo vloži vloga iz prvega do petega odstavka 12. člena.

Združenje Bank Slovenije je med drugim predlagalo naslednje dopolnitve. (i) Da ne bi sodišča štela vprašanje odškodninske odgovornosti na podlagi tega zakona kot predhodno vprašanje pri odločanju o zahtevkih zoper banke, je zaradi preprečitve nadaljnega zavlačevanja postopkov zoper banke z zakonom potrebno predpisati, da imajo prednost pri odločanju zahtevki zoper banke. (ii) Upošteva je dejstvo, da izplačilo zneska iz drugega odstavka 26. člena tega zakona izključuje možnost nadaljnega uveljavljanja zahtevkov zoper banke, je v zakonu treba vzpostaviti tudi podlago za pridobivanje podatkov o tem, ali je bil konkretnemu tožniku izplačan takšen znesek. (iii) Glede na to, da so lahko podatki oziroma dokumenti predloga zakona v skladu z veljavno zakonodajo klasificirani kot tajni oziroma kot poslovna skrivnost, je potrebno po mnenju združenja za takšne primere določilo dopolniti z zapovedjo o načinu ravnanja s takšnimi podatki oziroma dokumenti.

Informacijski pooblaščenec (IP) v svojem odzivu uvodoma ni razbral, da bi bila v zvezi z vzpostavitvijo virtualnih podatkovnih sob izdelana ocena učinkov po 24. členu ZVOP-2. IP dokončne presoje obstoja pravnih podlag za posamezne obdelave v mnenju in na podlagi prejetega gradiva ni mogel izvesti. V zvezi z virtualno podatkovno sobo IP ni mogel na podlagi prejetega gradiva z gotovostjo presoditi ali bodo v virtualnih podatkovnih sobah potekale tudi obdelave osebnih podatkov. V tej zvezi je ponovno izpostavil ustrezno poglobljeno analizo. V zvezi z roki hrame je IP ugotavljal, da ni mogoče razbrati jasne utemeljitve in ustavne skladnosti z načelom sorazmernosti za izredno dolg rok hrambe zbirk osebnih podatkov po 9. členu predloga zakona. V zvezi s pristojnostmi za izvajanje nadzora glede varstva osebnih podatkov se IP sprašuje o ustrezni jasnosti zakonske razmejitve pristojnosti za nadzor nad varstvom osebnih podatkov glede obdelav osebnih podatkov na podlagi predloga zakona zlasti v zvezi z obdelavami za in v virtualnih podatkovnih sobah.

V zvezi s pomislekom glede morebitne obdelave osebnih podatkov je bil naknadno dopolnjen 19. člen predloga zakona. V slednjem se je dodatno določilo, da osebe, ki zagotavljajo dokumente za virtualno podatkovno sobo, iz dokumentov izločijo podatke, ki se nanašajo na fizične osebe, ki so bile stranke bank. Dodatno je bilo določeno, da se izločitev podatkov ne nanaša na fizične osebe, ki so sodelovale pri nastanku dokumentov in podatkov. Glede dokumentov v virtualni podatkovni sobi je bilo nadalje določeno, da upravljavec za vsako banko, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, za objavo dokumentov in podatkov v virtualni podatkovni sobi zagotovi še seznam z opisno navedbo dokumentov, ki so bili izločeni. Na podlagi navedenih dopolnitev ocena učinkov po 24. členu ZVOP-2 posledično ni potrebna, saj podatkovna soba načeloma ne bo vsebovala osebnih podatkov fizičnih oseb za morebitno njihovo obdelavo.

Upoštevan je bil tudi pomislek glede dolgega roka hrambe zbirk osebnih podatkov in bil skrajšan na pet let. Prav tako je bil upoštevan pomislek glede razmejitev pristojnosti. Tako je sedaj določeno, da je prekrškovni organ za kršitve tega zakona, ki se nanašajo na varstvo osebnih podatkov, Informacijski pooblaščenec.

Vseslovensko združenje malih deležnikov s predlogom zakona ni bilo zadovoljno in je v tej zvezi izpostavilo med drugim naslednje poudarke: (i) poziv Slovenskemu državnemu holdingu glede pripravljenosti delitve pozitivnih učinkov pripojitve DUTB deli z razlaščenimi vlagatelji. (ii) poziv glede razbremenitve dolgoletnih postopkov z več kot 100 000 udeleženci ter naročilo izdelave nove in neobremenjene cenitve bank, sodne postopke pa naj bi se nato predpisalo samo za tiste, ki se z izidom poštene cenitve v skladu z MSRP ne bi strinjali.

Predloga Vseslovenskega združenja malih deležnikov ni bilo mogoče upoštevati, ker se ne nanaša na pripombe na predlog zakona, ampak na vsebinski predlog drugačne rešitve te problematike.

Društvo malih delničarjev Slovenije ugotavlja napredek pri pripravi osnutka zakona, a meni, da je predviden postopek dolgotrajen, drag ter ne omogoča učinkovitega pravnega sredstva nekdanjim imetnikom kvalificiranih obveznosti bank. Društvo obenem obžaluje, da ni bila sprejeta njihova pobuda z dne 10. 3. 2023, da bi zakon soustvarjali skupaj. Obenem opozarja, da so v času od 12. 7. 2023 do 25. 8. 2023 v času javne obravnave odziv podale zgolj tri institucije. Po mnenju društva med drugim mnenja ECB razkrivajo, da ocene sredstev bank, na katerih so temeljile odločbe Banke Slovenije o izreku izrednih ukrepov poslovnim bankam, niso bile izvršene v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi.

V zvezi s temi pripombami je treba poudariti, da predlog zakona predvideva izdelavo predhodnega mnenja in poravnalno (odškodninsko) shemo, kar lahko postopke po tem zakonu zelo pospeši. Tudi v primeru sodnih postopkov predlog zakona predvideva institut kolektivne odškodninske tožbe ter vzorčenja, kar bo še nadalje prispevalo k učinkovitejšemu sodnemu varstvu nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank. Glede pravilne ocene sredstev bank predlog zakona predvideva, da se bo slednje preverilo v postopku priprave predhodnega mnenja oziroma v nadaljevanju tudi s sodnim izvedencem, če bodo nekdanji imetniki to predlagali v sodnem postopku.

Odvetniška zbornica Slovenije je ob upoštevanju tega, da gre za strokovno zelo specifično tematiko, posredovala stališča štirih odvetniških pisarn (odvetniki Tamara Kek, mag. Barbara Žemva Privšek, Miha Kunič, Aleš Kaluža), ki se s področjem podrobneje ukvarjajo in so pripravili komentarje predloga zakona. Njihovi komentarji se nanašajo na neskladnost predloga zakona z odločbami Ustavnega sodišča RS, v katerih je le-to presojalo ustavnost nekaterih členov ZPSVIKOB¹⁹, ZBan-1²⁰ in Zakona o reševanju in prisilnem prenehanju bank (Uradni list RS, št. 44/16, 71/16 - odi. US, 9/19, 72/19 - ZPSVIKOB, 92/21 - ZRPPB-1)²¹ ter s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice Pinter in drugi zoper Slovenijo št. 49969/14 z dne 14. 9. 2021. Komentarji utemeljujejo neustavnost več določb predloga zakona (konkretno 3., 6., 32., 33., 34., 35., 39., 42. in 48. člena) ter izpostavljajo nesorazmerno oteževanje vodenja postopkov tožnikom, tako s predvidenim podvajanjem postopkov ter s tem povezanimi stroški postopka, kot s specifično ureditvijo obrnjenega dokaznega bremena, neprimernost položaja Republike Slovenije kot stranskega intervenienta na strani Banke Slovenije kot tožene stranke ter nenazadnje poseganje v pravico do polne odškodnine z omejitvijo višine odškodnine. Pripombe so bile podane tudi na 23. do 26. člen predloga zakona.

Odvetnik Aleš Kaluža ugotavlja, da je predlagatelj vpeljal določene nove rešitve, žal pa pri ohranjanju starih po njegovem mnenju ni upošteval zatrjevanih neskladnosti z Ustavo RS, ki so jih navajali predlagatelji oz. pobudniki v zadevah št. U-I-17/20, U-I-27/20, U-I-60/21, U-I-170/21, U-I-223/21, saj predlog zakona vsebuje skoraj vse, po njegovem mnenju, sporne rešitve, ki jih je vseboval ZPSVIKOB. Ustavno sodišče RS je ZPSVIKOB razveljavilo že na podlagi ustavne pobude Banke Slovenije, o ostalih spornih določbah sploh ni odločalo, saj je predlog in pobude zavrglo iz razloga neveljavnosti predhodno razveljavljenega ZPSVIKOB. Ohranjene določbe, navedene v komentarju, so po njegovem mnenju ustavno sporne in bi jih moral predlagatelj iz predloga umakniti.

V zvezi s temi pripombami je treba opozoriti, da predlog zakona določa, da lahko nekdanji imetnik ne glede na določbe drugih zakonov zaradi škode ali posega v njegove pravice, ki izvira iz odločbe Banke Slovenije (sprejete v skladu z ZBan-1), vloži le tožbo po postopku v skladu s predlogom zakona. Tako

¹⁹ Zakon o postopku sodnega in izvensodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank (Uradni list RS, št. 72/19, 19/20 - skl. US, 29/23 - odi. US).

²⁰ Zakon o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 - uradno prečiščeno besedilo, 52/11, 9/11- ZPlaSS-B, 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13-ZS-K, 96/13, 25/15 - ZBan-2, 27/16-ZSJV, 44/16-ZRPPB, 71/16- odl. US).

²¹ Zakon o reševanju in prisilnem prenehanju bank (Uradni list RS, št. 44/16, 71/16 - odi. US, 9/19, 72/19 - ZPSVIKOB, 92/21 - ZRPPB-1).

se zagotavlja, da se bodo vprašanja, ki so vezana na pravilno obravnavo kvalificiranih obveznosti bank, reševala le v postopku, ki poteka v skladu s tem zakonom. Tako se uresničuje gospodarnost dela sodišč, saj se o zapletenih vprašanjih, ki so povezana s stroški in velikim številom vpletenih oseb, odloča le enkrat tako, da se upošteva neenakost položaja nekdanjih imetnikov z Banko Slovenije. Prav tako se s tem zagotavlja, da bodo vprašanja, povezana z obravnavo kvalificiranih obveznosti bank, vedno rešena enako. Pripombi, ki se nanašata na pisna pojasnila institucij EU in višino odškodnine, sta bili upoštevani na način, da sta bili iz predloga zakona črtani določbi, ki sta to urejali.

Odvetnik Miha Kunič med drugim meni, da bi se moralo navesti ali je ta osnutek zakona, ki bo reševal razveljavljani ZPSVIKOB, kot je odločilo Ustavno sodišče RS v odločbi U-I-4/20 z dne 16. 2. 2023 ali tudi neskladnosti, kot je odločilo ESČP v sodbi *Case of Pintar and others v. Slovenija* št. 49969/14 z dne 14.9.2021. Po njegovem mnenju predlog zakona neskladnosti z EKČP, kot je ugotovljena s citirano sodbo ESČP in Ustavo RS, ne odpravlja. Glede na navedeno naj bi se zakonodajalec najprej izjasnil, kaj je cilj zakona, ter ali bo kasneje pripravil nov zakon, da bo odpravil ugotovljene kršitve iz sodbe ESČP ali ne. Odvetnik med drugim meni, da bi bilo smiselno, da se predlog zakona umakne z dnevnega reda ter, da se pripravi zakon, ki bo dal na voljo ustrezno pravno sredstvo razlaščencem. Kot eno izmed možnosti rešitve predlaga, da se doda nov člen ZBan-1L (novela iz leta 2013) s katerim določi, da lahko vsi razlaščenci vložijo ustrezne tožbe v roku 2 mesecev od uveljavitve tega zakona pred Upravnim sodiščem RS, po določitih ZRPPB-1, pri čemer se jim dodeli status strank in poda možnost »polnega« dostopa do vsem relevantnih informacij, kot je določeno v 85. členu direktive BRRD. Nato bo sodišče lahko odločalo o zakonitosti ali nezakonitosti odločbe Banke Slovenije v rednem upravnem postopku. Kot boljšo možnost pa predlaga naročilo novega izračuna kapitala v kritičnih bankah v letu 2013 kot podlago za morebitno spremembo odločbe Banke Slovenije izrednih ukrepov ter posledično izplačilo odškodnine s strani poslovnih bank oz. RS.

V zvezi s temi pripombami je treba pojasniti, da odločitve ESČP neposredno ne vplivajo na problematiko, ki jo ureja predlog zakona, saj se je odločalo o nepremoženjski škodi (odškodnini), do katere so upravičeni nekdanji imetniki kvalificiranih obveznosti bank zaradi dejstva, da še vedno ni vzpostavljenega učinkovitega sodnega varstva po ZBan-1. ESČP ni odločalo o upravičenosti in pravilnosti izvedbe sanacije bančnega sistema v letih 2013 in 2014, je pa ustavno sodišče v okviru presoje ustavnosti novele ZBan-1L že ugotovilo, da so izredni ukrepi, ki jih je lahko Banka Slovenije uporabila v primeru reševanja bank v težavah, skladni z Ustavo RS. Po postopku, ki ga določa predlog zakona, bo šele ugotovljeno, ali je nekdanjim imetnikom kvalificiranih obveznosti bank zaradi učinka izrednega ukrepa nastala škoda v višini, ki je višja od škode, ki bi jim nastala, če izredni ukrep ne bi bil izrečen.

Odvetniška pisarna Šelih in partnerji je podala komentarje glede naslednjih tematik: (1) pravna podlaga za povračilo škode, (2) tožena stranka in zavezanec za plačilo odškodnine, (3) virtualna podatkovna soba in osebe, katerim se omogoči vstop vanjo, 4. Predhodno mnenje, izvedeniško mnenje ter plačilo stroškov postopka, 5. Poravnalna shema, 6. Tožba in sodba, 7. Združitev pravnih in določitev vzorčnega postopka, 8. Obrnjeno dokazno breme, 9. Višina odškodnine in obresti, 10. Nadzor in prekrškovni organ. Navedeno mnenje je dostopno na spletnem naslovu: <https://www.podrejenci.si/assets/komentarji-na-predlog-ZPSVIKOB.pdf>.

Ministrstvo za finance je pripombe v največji možni meri in v skladu s tem, kaj predlog zakona ureja, upoštevalo, zlasti pripombo glede neskladja med toženo stranko in plačnikom odškodnine po tem zakonu, vloge in pomena predhodnega mnenja, pogojev za članstvo v odboru, ki bo predhodno mnenje pripravilo, in omejitve višine odškodnine.

Odvetniška pisarna Tamara Kek in partnerji je podala komentarje na predlagano ureditev, ki se nanaša na (i) sodne postopke v teku, pristojno sodišče, (ii) ureditev vzorčnega postopka, stranskega

intervenienta, (iii) sodno takso, (iv) višino odškodnine, (v) pisna pojasnila institucij EU in (vi) izvedensko mnenje.

V zvezi s sodnimi postopki v teku odvetniška pisarna meni, da določbe v tej zvezi protiustavno posegajo v pravni položaj oseb, ki so tožbe vložile še pred uveljavitvijo zakona. V zvezi z določbami glede vzorčnega postopka in stranskega intervenienta odvetniška pisarna meni, da sta določbi v tej zvezi sicer procesne narave, kršili pa naj bi pravico tožečih strank do poštenega postopka, ki ga varujeta 22. in 23. člen Ustave. V zvezi z višino odškodnine odvetniška pisarna meni, da je določba prvega odstavka 42. člena ZPSVIKOB protiustavna z vidika načela enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Hkrati pa, da omogoča protiustavni in nesorazmerni poseg v pravico imetnikov kvalificiranih obveznosti iz 33. člena Ustave, saj jim odvzema možnost do uveljavljanja polne odškodnine za škodo, ki so jo utrpeli zaradi izreka izrednih ukrepov po ZBan-1 s strani Banke Slovenije. V zvezi z pisnimi pojasnili institucij Evropske unije je odvetniška pisarna med drugim opozorila na funkcionalno kot tudi organizacijsko neodvisnost sodnika. Medtem ko se funkcionalni vidik nanaša na neodvisnost sodnika pri samem sojenju, gre pri organizacijskem vidiku za ustrezno varstvo sodniškega mandata in ureditev samih pogojev za opravljanje sodniške službe. V zvezi z izvedenskim mnenjem odvetniška pisarna meni, da je ureditev sodnega postopka na način, da se predhodno mnenje iz 23. člena ZPSVIKOB, ki je namenjeno sklenitvi poravnalne sheme, uporabi kot glavni dokaz glede ugotavljanja dejanskega stanja v rednem sodnem postopku v nasprotju z vsemi ustavno-procesnimi jamstvi, zlasti pa 22. in 33. členom Ustave, ki utemeljujeta poštenost postopka.

Ministrstvo za finance je pripombe v največji možni meri in v skladu z tem, kaj predlog zakona ureja, upoštevalo, zlasti pripombo glede višine odškodnine, statusa predhodnega mnenja v povezavi z morebitno dodatno izdelavo izvedenskega mnenja ter glede pisnih pojasnil institucij EU. Glede postopkov, ki so bili vloženi pred uveljavitvijo predloga zakona, so pojasnila že podana zgoraj.

Odvetnik mag. Matija Vičar meni, da je 42. člen predlaganega zakona, ki omejuje odškodnino, neustaven. Po njegovem mnenju je nedopustno je ustvarjati razliko med osebami, ki so instrumente pridobile (i) neodplačno (darilo, dedovanje) ali (ii) odplačno po tržni ceni (cena, za katero so bile stranke pripravljene skleniti posel v določenem trenutku, ki je bila lahko zaradi okoliščin nižja od nominalne vrednosti) in (iii) osebami, ki so instrumente kupile po nominalni ceni ob izdaji. Razlaščenci so z izbrisom izgubili pravice, ki jim jih je zagotavljal izbrisani finančni instrument in ne samo zneskov, ki so jih plačali za njegovo pridobitev. Kot eno izmed možnih rešitev predlaga, da se z novim zakonom samo omogoča razlaščencem dokončanje že začelih postopkov in bodo pač o ustreznih odškodninah odločila sodišča.

Kot predhodno že omenjeno, predlog zakona sedaj ne omejuje višine odškodnine, ampak odločitev o njeni višini prepušča pristojnemu sodišču.

8 PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA (OSEBNO IME IN NAZIV FIZIČNE OSEBE ALI FIRMA IN NASLOV PRAVNE OSEBE)

Pri pripravi predloga zunanji strokovnjaki in pravne osebe niso sodelovali, je pa Minister za finance imenoval posebno medresorsko strokovno skupino, v katero so bili imenovani predstavniki Ministrstva za finance, Ministrstva za pravosodje, Državnega odvetništva in Vrhovnega sodišča RS. Skupina je ob upoštevanju odločb ustavnega sodišča pripravila predlog nekaterih rešitev za učinkovitejše varstvo pravic nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank.

9 ZNESEK PLAČILA, KI GA JE OSEBA IZ PREJŠNJE ALINEJE V TA NAMEN PREJELA

Medresorska strokovna skupina za svoje delo ni prejela plačila.

10 NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Klemen Boštjančič, minister
- Nikolina Prah, državna sekretarka
- Gordana Pipan, državna sekretarka
- mag. Saša Jazbec, državna sekretarka
- mag. Katja Božič, državna sekretarka
- Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem
- mag. Robert Petek, vodja Sektorja za bančništvo
- mag. Primož Šešek, podsekretar v Sektorju za bančništvo

II BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen **(vsebina zakona)**

Ta zakon ureja:

- pravno podlago za povračilo škode, pristojnost sodišč in posebna pravila postopka, s katerim se nekdanjim delničarjem oziroma delničarkam ali upnikom oziroma upnicam banke, katerih delnice banke ali obveznosti banke so deloma ali v celoti prenehale, ali drugim osebam, katerih pravice so prizadete zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije, s katero je bil izrečen izredni ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 253.a in 261.a člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo, 35/11, 52/11 – popr., 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13 in 96/13; v nadaljnjem besedilu: ZBan-1), (v nadaljnjem besedilu: nekdanji imetniki), omogoča učinkovito sodno varstvo;
- dostop do dokumentov in podatkov, ki jih je Banka Slovenije upoštevala ali bi jih morala upoštevati pri izreku izrednega ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti banke, ki je bil izrečen na podlagi 253.a in 261.a člena ZBan-1 (v nadaljnjem besedilu: izredni ukrep);
- objavo odločb Banke Slovenije, s katerimi so bili izrečeni izredni ukrepi (v nadaljnjem besedilu: odločba Banke Slovenije), ter način zagotovitve dokumentov in podatkov, ki se nanašajo na izredni ukrep.

2. člen **(pomen izrazov)**

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. »kvalificirana obveznost banke« pomeni enako kot v ZBan-1;
2. »zaupni podatki« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja bančništvo;
3. »centralni depozitar« in »poddepozitar« pomenita enako kot v zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov.

3. člen **(obvezna uporaba zakona)**

(1) Nekdanji imetnik oziroma nekdanja imetnica (v nadaljnjem besedilu: nekdanji imetnik) lahko uveljavlja odškodninsko varstvo zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije le v skladu s postopkom, ki ga določa ta zakon.

(2) Ta zakon se ne uporablja, če je s pravnomočno sodno odločbo ugotovljeno, da je bilo v zvezi z odločbo Banke Slovenije storjeno kaznivo dejanje in nekdanji imetnik zatrjuje, da mu je bila škoda povzročena s tem kaznivim dejanjem.

(3) Ta zakon se ne uporablja za tožbeni zahtevek, s katerim nekdanji imetnik uveljavlja kršitve pojasnilne dolžnosti poslovne banke, niti za druge tožbene zahtevke, s katerimi se ne uveljavlja odškodninsko varstvo po prvem odstavku tega člena.

(4) Za nekdanjega imetnika po tem zakonu se ne šteje oseba, ki je nekdanji delničar ali upnik banke, čigar delnice banke ali obveznosti banke so deloma ali v celoti prenehale na podlagi odločbe Banke Slovenije, če je ta oseba uveljavljala tožbeni zahtevek zoper poslovno banko zaradi kršitve pojasnilne

dolžnosti in je bila s pravnomočno sodno odločbo ugotovljena ničnost pogodbenega razmerja o prodaji finančnih instrumentov, ki so predstavljali kvalificirane obveznosti banke.

4. člen **(pravna podlaga za povračilo škode)**

Nekdanji imetnik je upravičen do povračila škode (odškodnine), če mu je zaradi učinka izrednega ukrepa nastala škoda v višini, ki je višja od škode, ki bi mu nastala, če izredni ukrep ne bi bil izrečen.

5. člen **(uporaba zakona, ki ureja pravdni postopek, in zakona, ki ureja postopek s kolektivno tožbo)**

(1) Če ta zakon ne določa drugače, se za postopek, ki se vodi v skladu s tem zakonom, uporablja zakon, ki ureja pravdni postopek, in sicer pravila postopka v gospodarskih sporih.

(2) Če je vložena kolektivna odškodninska tožba v skladu s tem zakonom, se za postopek s kolektivno tožbo, ki se vodi v skladu s tem zakonom, smiselno uporablja zakon, ki ureja postopek s kolektivno tožbo, če ta zakon ne določa drugače.

6. člen **(pristojno sodišče)**

Za odločanje v postopkih, ki se vodijo na podlagi tega zakona, je izključno pristojno Okrožno sodišče v Mariboru (v nadaljnjem besedilu: sodišče).

7. člen **(javna objava dokumentov)**

(1) Banka Slovenije za vsako banko, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, na svoji spletni strani objavi:

- odločbo, s katero je bil izrečen izredni ukrep;
- dokumente, iz katerih je razvidna vsebina pogodbenega razmerja med Banko Slovenije in osebo, ki je izdelala ocene vrednosti sredstev banke v skladu s prvim odstavkom 261.b člena ZBan-1;
- dokumente, iz katerih je razvidna vsebina pogodbenega razmerja med Banko Slovenije in izvajalci pregleda kakovosti sredstev, obremenitvenih testov ter cenitve nepremičnin;
- poročilo o obremenitvenih testih;
- povzetke vsebin dokumentov iz 3., 5., 8. in 9. točke prvega odstavka 19. člena tega zakona.

(2) Banka Slovenije prekrije podatke, ki se v skladu z zakonom štejejo za zaupne ali osebne podatke ali poslovno skrivnost. Ne glede na prejšnji stavek se ne prekrijejo naslednji osebni podatki:

- osebno ime,
- morebitni strokovni ali znanstveni naslov ter
- funkcija ali vloga fizične osebe pri posameznem izdanem dokumentu.

(3) Dokumenti iz prve do četrte alineje prvega odstavka tega člena se objavijo v izvorniku oziroma kot skeniran izvorni dokument. Če je izvornik v tujem jeziku, Banka Slovenije zagotovi in objavi tudi prevod dokumenta v slovenščini.

II. VIRTUALNA PODATKOVNA SOBA

8. člen

(virtualne podatkovne sobe)

(1) Ministrstvo, pristojno za finance (v nadaljnjem besedilu: upravljavec podatkovne sobe), za vsako banko, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, vzpostavi ločeno virtualno podatkovno sobo, v kateri omogoča dostop do dokumentov iz prvega odstavka 19. člena tega zakona.

(2) Virtualna podatkovna soba je zasnovana tako, da:

- se vstop v virtualno podatkovno sobo omogoči samo osebam, ki jih določa 10. člen tega zakona;
- je vstop v virtualno podatkovno sobo avtomatiziran in poteka z uporabo sredstev elektronske identifikacije;
- izpolnitev pogoja iz 1. točke 10. člena tega zakona preveri programska rešitev v okviru virtualne podatkovne sobe;
- omogoča osebi, ki ji je bil v skladu s 1., 2., 3., 4., 5. ali 6. točko 10. člena tega zakona omogočen vstop v virtualno podatkovno sobo, da sama omogoči vstop osebam, ki v virtualno podatkovno sobo vstopajo kot njeni pooblaščenici;
- se beležijo podatki, v kateri dokument je oseba vpogledala, in datum vsakega vpogleda v posamezen dokument.

(3) Vstop v virtualno podatkovno sobo, ki se nanaša na posamezno banko, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, ni več mogoč po preteku petih let od pravnomočnosti zadnje odločbe za posamezno banko, izdane v postopku, ki se vodi v skladu s tem zakonom. Ne glede na prejšnji stavek se vstop v virtualno podatkovno sobo ponovno omogoči morebitnemu vlagatelju izrednega pravnega sredstva, ustavne pritožbe ali pritožbe na Evropsko sodišče za človekove pravice ter v tem primeru tudi nasprotni stranki, in sicer za čas do dokončne odločitve o vloženem pravnem sredstvu iz tega stavka.

9. člen

(evidence osebnih podatkov, ki jih upravlja upravljavec podatkovne sobe)

(1) Za vsako virtualno podatkovno sobo upravljavec podatkovne sobe oblikuje evidenco oseb, ki lahko vstopajo v to sobo. Evidenca se oblikuje na podlagi seznama iz 17. in 18. člena tega zakona, z vnosi pa jo dopolnjuje Agencija za trg vrednostnih papirjev (v nadaljnjem besedilu: ATVP) na podlagi podatkov, prejetih v vlogah za vstop v virtualno podatkovno sobo.

(2) Zaradi zagotovitve dostopa do dokumentov v virtualni podatkovni sobi in varstva podatkov, ki jih ti dokumenti vsebujejo, upravlja upravljavec podatkovne sobe evidenco oseb, ki:

- imajo pravico vstopati v virtualno podatkovno sobo;
- so imele pravico vstopati v virtualno podatkovno sobo, vendar je ta pravica prenehala;
- imajo v Republiki Sloveniji pravico opravljati odvetniške storitve oziroma so opravile pravniški državni izpit, pri čemer se evidenca oblikuje na podlagi seznama iz prvega in drugega odstavka 18. člena tega zakona;
- imajo v Republiki Sloveniji pravico uporabljati naziv pooblaščen revizor, preizkušeni notranji revizor, pooblaščen ocenjevalec vrednosti, preizkušeni računovodja ali preizkušeni poslovni finančnik, pri čemer se evidenca oblikuje na podlagi seznamov iz tretjega in četrtega odstavka 18. člena tega zakona;
- so vstopile v virtualno podatkovno sobo.

(3) V evidenci iz prve alineje prejšnjega odstavka se za vsako osebo obdeluje:

- v primeru nekdanjega imetnika, zakonitega zastopnika, tožnika, pooblaščenca ali izvedenca osebno ime, naslov in davčna številka;

- v primeru sodnika, sodnega osebja, višjega državnega odvetnika, državnega odvetnika, člana odbora iz 24. člena tega zakona ter predstavnika Banke Slovenije ali upravljavca podatkovne sobe osebno ime, naziv institucije, iz katere oseba prihaja, in davčna številka;
- podatek, v katero virtualno podatkovno sobo lahko ta oseba vstopi;
- podatek, ali oseba v virtualno podatkovno sobo vstopa kot nekdanji imetnik, zakoniti zastopnik, pooblaščenec, izvedenec, sodnik, tožnik, višji državni odvetnik, državni odvetnik, član odbora iz 24. člena tega zakona, Banka Slovenije ali upravljavec podatkovne sobe;
- če oseba vstopa kot zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec, podatek o tem, koga zastopa, pri čemer se v evidenci obdelujejo osebno ime ali firma in davčna številka zastopane osebe, ter podatek, da oseba vstopa kot zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec.

(4) V evidenci iz druge alineje drugega odstavka tega člena se za vsako osebo obdeluje:

- osebno ime, naslov oziroma naziv institucije, iz katere oseba prihaja, in davčna številka;
- podatek, v katero virtualno podatkovno sobo je ta oseba vstopala;
- podatek, ali je oseba v virtualno podatkovno sobo vstopala kot nekdanji imetnik, zakoniti zastopnik, pooblaščenec, izvedenec, sodnik, tožnik, višji državni odvetnik, državni odvetnik, član odbora iz 24. člena tega zakona, Banka Slovenije ali upravljavec podatkovne sobe;
- če je oseba vstopala kot zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec, podatek o tem, koga je zastopala, pri čemer se v evidenci obdelujejo osebno ime ali firma in davčna številka zastopane osebe, ter podatek, da je oseba vstopala kot zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec.

(5) V evidenci iz tretje alineje drugega odstavka tega člena se za vsako osebo obdelujejo osebno ime, naslov in številka vpisa v imenik Odvetniške zbornice Slovenije oziroma evidenčno knjigo oseb, ki so opravile pravniški državni izpit.

(6) V evidenci iz četrte alineje drugega odstavka tega člena se za vsako osebo obdelujejo osebno ime, naslov in registrska številka iz registra, ki ga upravlja Agencija za javni nadzor nad revidiranjem (v nadaljnjem besedilu: ANR) oziroma Slovenski inštitut za revizijo (v nadaljnjem besedilu: SIR).

(7) V evidenci iz pete alineje drugega odstavka tega člena se za vsako osebo obdeluje:

- enolična oznaka njenega sredstva elektronske identifikacije;
- podatek, v katero virtualno podatkovno sobo je ta oseba vstopila;
- osebno ime, naslov in davčna številka;
- podatek, v katere dokumente je oseba vpogledala, in datum vsakega vpogleda v posamezen dokument;
- podatek, ali je oseba v virtualno podatkovno sobo vstopala kot nekdanji imetnik, zakoniti zastopnik, pooblaščenec, izvedenec, sodnik, tožnik, višji državni odvetnik, državni odvetnik, član odbora iz 24. člena tega zakona, Banka Slovenije ali upravljavec podatkovne sobe;
- če je oseba vstopala kot zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec, podatek o tem, koga je zastopala, pri čemer se v evidenci obdelujejo osebno ime ali firma in davčna številka zastopane osebe, ter podatek, da je oseba vstopala kot zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec;
- omrežni naslov (IP-naslov), s katerega je oseba vstopala v virtualno podatkovno sobo.

(8) Evidence iz prve do četrte alineje drugega odstavka tega člena se upravljajo do poteka roka iz tretjega odstavka prejšnjega člena, evidenca iz pete alineje prvega odstavka tega člena pa pet let po poteku roka iz tretjega odstavka prejšnjega člena.

(9) Da se zagotovi izvrševanje tega zakona, lahko upravljavec podatkovne sobe dostopa do vseh evidenc iz tega člena. ATPV lahko dostopa do evidenc iz prve do četrte alineje prvega odstavka tega člena, Banka Slovenije pa do evidenc iz prve, druge in pete alineje prvega odstavka tega člena.

10. člen
(osebe, ki se jim omogoči vstop v virtualno podatkovno sobo)

Vstop v virtualno podatkovno sobo se omogoči:

1. osebam, ki so vpisane na seznamu iz prvega odstavka 17. člena tega zakona in niso imetnice računa, ki je v seznamu označen kot fiduciarni račun;
2. osebam, ki so bile ob izdaji odločbe Banke Slovenije imetnice vrednostnih papirjev z ISIN kodami XS0283183084, XS0270427163, XS0325446903, XS0208414515 in niso nastopale kot poddepozitar;
3. osebam, ki so bile ob izdaji odločbe Banke Slovenije imetnice vrednostnih papirjev s seznama iz prvega odstavka 17. člena tega zakona ali imetnice vrednostnih papirjev z ISIN kodami iz prejšnje alineje, ki so se ob izdaji odločbe Banke Slovenije vodili na računu poddepozitarja;
4. osebam, ki so bile ob izdaji odločbe Banke Slovenije upnice banke iz naslova hibridnega ali podrejenega posojila, ki je predstavljalo kvalificirano obveznost banke;
5. osebam, ki so upravičene do vstopa na podlagi odločbe sodišča, če so vstop zahtevale s tožbo iz drugega odstavka 27. člena tega zakona na podlagi drugega odstavka 13. člena tega zakona;
6. osebi, ki z drugo javno listino izkaže, da je nekdanji imetnik ali je prizadeta zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije;
7. Banki Slovenije in upravljavcu podatkovne sobe;
8. pooblaščenцу osebe iz 1. do 6. točke tega člena, ki je vpisan na seznam iz 18. člena tega zakona in je odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, pooblaščen revizor, preizkušeni notranji revizor, pooblaščen ocenjevalec vrednosti, preizkušeni računovodja ali preizkušeni poslovni finančnik;
9. pooblaščenцу osebe iz 1. do 6. točke tega člena, ki ni vpisan na seznam iz 18. člena tega zakona, za katerega je SIR izdal mnenje, da ima ustrezne kvalifikacije in znanja, potrebna za strokovno presojo dokumentov v virtualni podatkovni sobi, ali se izkaže s potrdilom, iz katerega izhaja, da je opravil pravniški državni izpit;
10. članom odbora iz 24. člena tega zakona;
11. višjim državnim odvetnikom in državnim odvetnikom;
12. osebam, ki jih za vstop pooblasti sodišče, in
13. Informacijskemu pooblaščenцу.

11. člen
(vstop v virtualno podatkovno sobo)

(1) Osebi iz 1. točke prejšnjega člena, ki je fizična oseba, se vstop omogoči na podlagi vloge, ki je vložena elektronsko in je oddana z uporabo sredstev elektronske identifikacije.

(2) Osebi iz 1. točke prejšnjega člena, ki je pravna oseba, se vstop omogoči na podlagi vloge, ki je vložena elektronsko in je oddana z uporabo sredstva elektronske identifikacije, ki je izdano njenemu zakonitemu zastopniku.

(3) Osebam iz 8. točke prejšnjega člena omogoči vstop pooblastitelj iz 1. do 6. in 12. točke prejšnjega člena z uporabo programske rešitve v okviru virtualne podatkovne sobe.

(4) Preostalim osebam iz prejšnjega člena omogoči vstop v virtualno podatkovno sobo ATPV v skladu z 12. in 13. členom tega zakona. ATPV omogoči posamezni osebi vstop v virtualno podatkovno sobo tako, da vpiše to osebo v evidenco oseb iz prve alineje drugega odstavka 9. člena tega zakona.

12. člen

(postopek ATVP glede vstopa v virtualno podatkovno sobo)

(1) ATVP vpiše v evidenco iz prve alineje drugega odstavka 9. člena tega zakona osebo iz 2. točke 10. člena tega zakona, če ta vlogi za vstop v virtualno podatkovno sobo priloži potrdilo centralnega depozitarja, da je bila ta oseba ob izbrisu vrednostnega papirja z ISIN kodo iz 2. točke 10. člena tega zakona imetnik tega vrednostnega papirja.

(2) ATVP vpiše v evidenco iz prve alineje drugega odstavka 9. člena tega zakona osebo iz 3. točke 10. člena tega zakona, če ta vlogi za vstop v virtualno podatkovno sobo priloži potrdila centralnega depozitarja in poddepozitarjev, da je bila ta oseba ob izbrisu vrednostnega papirja s seznama iz prvega odstavka 17. člena tega zakona ali ob izbrisu vrednostnega papirja z ISIN kodo iz 2. točke 10. člena tega zakona imetnik tega vrednostnega papirja.

(3) ATVP vpiše v evidenco iz prve alineje drugega odstavka 9. člena tega zakona osebo iz 4. točke 10. člena tega zakona, če ta vlogi za vstop v virtualno podatkovno sobo priloži izviren pogodbni ali overjen prepis izvirnika pogodbe, ki je bila podlaga za nastanek obveznosti, ki je predstavljala kvalificirano obveznost banke.

(4) ATVP vpiše v evidenco iz prve alineje drugega odstavka 9. člena tega zakona osebo iz 5. oziroma 6. točke 10. člena tega zakona, če ta vlogi za vstop v virtualno podatkovno sobo priloži odločbo sodišča oziroma javno listino.

(5) ATVP vpiše v evidenco iz prve alineje drugega odstavka 9. člena tega zakona osebo iz 9. točke 10. člena tega zakona, če ta vlogi za vstop v virtualno podatkovno sobo priloži mnenje SIR, da ima ta oseba ustrezne kvalifikacije in znanja, potrebna za strokovno presojo dokumentov v virtualni podatkovni sobi, ali priloži potrdilo, iz katerega izhaja, da je opravila pravniški državni izpit.

(6) ATVP vpiše v evidenco iz prve alineje drugega odstavka 9. člena tega zakona osebe, ki jih v elektronski obliki sporočijo sodišče, Državno odvetništvo, Banka Slovenije in upravljavec podatkovne sobe. Sporočilo iz prejšnjega stavka vsebuje podatke iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona.

13. člen

(vstop v virtualno podatkovno sobo na podlagi evidence, ki jo dopolnjuje ATVP)

(1) Če ATVP osebo vpiše v evidenco iz prve alineje drugega odstavka 9. člena tega zakona, vnese njene podatke v sistem virtualne podatkovne sobe in jo o tem obvesti.

(2) Če ATVP osebe ne vpiše v evidenco iz prve alineje drugega odstavka 9. člena tega zakona, izda odločbo o zavrnitvi vstopa v virtualno podatkovno sobo. Zoper to odločbo ni pritožbe in ni dopusten upravni spor. Osebe, ki jim je bil vstop zavrnjen, lahko zahtevajo vstop v virtualno podatkovno sobo s tožbo iz prvega odstavka 27. člena tega zakona, o čemer se oseba v odločbi pouči.

(3) Ne glede na določbe zakona, ki ureja trg finančnih instrumentov, in zakona, ki ureja splošni upravni postopek:

- lahko izda odločbo ATVP iz prejšnjega odstavka direktor ATVP ali oseba, ki jo za to pooblasti direktor ATVP;
- v postopku izdaje odločbe iz prejšnjega odstavka ATVP ne poziva vlagateljev, da odpravijo pomanjkljivosti nepopolne ali nerazumljive vloge.

(4) Za opravljanje nalog iz prejšnjega in tega člena je ATVP upravičena do plačila nadomestila v višini 50 eurov na vlogo, ki se plača iz proračuna Republike Slovenije na podlagi pogodbe med ATVP in Republiko Slovenijo.

(5) Vloga iz prvega do petega odstavka prejšnjega člena se vloži na obrazcu, ki ga določi ATVP in objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Obrazec vsebuje naslednje osebne podatke vlagatelja: osebno ime ali firmo, naslov ali sedež, davčno številko, matično številko pravne osebe, vrsto vrednostnega papirja, količino vrednostnih papirjev ter druge podatke, ki omogočajo identifikacijo vrednostnih papirjev, njihovega imetnika in računa, na katerem so se ti vrednostni papirji vodili.

14. člen

(odgovornost za škodo, ker je bil vstop v virtualno podatkovno sobo omogočen osebi, ki ji ne bi smel biti)

Če so listine, ki so bile priložene vlogi za vstop v virtualno podatkovno sobo, predrugačene ali ponarejene ali če vsebujejo neresnične podatke, je oseba, ki je predložila takšne listine, odgovorna za škodo, ki je nastala, ker ji je ATVP dovolila vstop v virtualno podatkovno sobo, če je vedela ali bi morala vedeti za predrugačenost ali ponarejenost listine oziroma neresničnost podatkov.

15. člen

(vstop v virtualno podatkovno sobo v prostorih upravljavca podatkovne sobe)

Upravljavec podatkovne sobe omogoči osebam iz 1. do 6. točke 10. člena tega zakona uporabo programske in strojne opreme za vstop v virtualno podatkovno sobo v prostorih, ki jih za ta namen vzpostavi. Pred vstopom v prostor oseba podpiše izjavo iz drugega odstavka 20. člena tega zakona.

16. člen

(ukinitve vstopa v virtualno podatkovno sobo)

(1) Ko upravljavec podatkovne sobe po varni elektronski poti prejme seznam sodišča iz tretjega odstavka 32. člena tega zakona, onemogoči vstop v virtualno podatkovno sobo vsem osebam iz 1. do 6. točke 10. člena tega zakona, ki niso vložile tožbe v skladu s tem zakonom. Ko upravljavec podatkovne sobe osebam iz prejšnjega stavka onemogoči vstop, s tem onemogoči vstop tudi njihovim pooblaščencom.

(2) Tožnikom in njihovim pooblaščencom se vstop v virtualno podatkovno sobo omogoča do pravnomočnosti odločbe sodišča, s katero se konča postopek. Sodišče pošlje enkrat mesečno upravljavcu podatkovne sobe seznam tožnikov, o tožbah katerih je bilo pravnomočno odločeno. Če je zoper pravnomočno odločbo vloženo izredno pravno sredstvo, se tožniku in njegovim pooblaščencom vstop omogoča do dokončanja tega postopka.

(3) Osebam iz 7., 10., 11., 12. in 13. točke 10. člena tega zakona se vstop v virtualno podatkovno sobo omogoča do njenega zaprtja.

17. člen

(pošiljanje podatkov ATVP in upravljavcu podatkovne sobe)

(1) KDD – Centralna klirinško depotna družba, d. d. (v nadaljnjem besedilu: KDD), pošlje ATVP in upravljavcu podatkovne sobe sezname oseb, ki so bile na dan izreka izrednega ukrepa imetnice

nematerializiranih vrednostnih papirjev z naslednjimi ISIN kodami: SI0021103526, SI0022103111, SI0021104052, SI0022103046, SI0021109598, SI0021200405, SI0022102964, SI0022103103, SI0022102766, SI0021107329, SI0022102683, SI0022102956, SI0022102261, SI0022103277, SI0022103319, SI0021108608, SI0021107634, SI9921107750, SI0022102782, SI0022102709, SI0022102998 in SI0022103285.

(2) Seznami iz prejšnjega odstavka vsebujejo za vsak vrednostni papir iz prejšnjega odstavka naslednje podatke o vsakem imetniku in njegovem računu: osebno ime oziroma firmo, naslov oziroma sedež, davčno številko, enotno matično številko občana, matično številko pravne osebe, morebitno oznako, ki jo je imetniku dodelila KDD, ISIN kodo, LEI kodo, oznako vrednostnega papirja, količino vrednostnih papirjev, oznako tipa računa, oznako člana, ki vodi posamezen račun, in številko posameznega računa.

18. člen

(seznam, ki jih pošljejo Odvetniška zbornica Slovenije, ministrstvo, pristojno za pravosodje, ANR, SIR, generalni državni odvetnik in sodišče)

(1) Odvetniška zbornica Slovenije pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam odvetnikov in tujih odvetnikov, ki lahko v Republiki Sloveniji opravljajo odvetniške storitve.

(2) Ministrstvo, pristojno za pravosodje, pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam oseb, ki so od leta 2006 opravile pravniški državni izpit.

(3) ANR pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam oseb, ki lahko uporabljajo naziv pooblaščen revizor.

(4) SIR pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam oseb, ki lahko uporabljajo nazive preizkušeni notranji revizor, pooblaščen ocenjevalec vrednosti, preizkušeni računovodja ali preizkušeni poslovni finančnik.

(5) Generalni državni odvetnik pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam državnih odvetnikov, ki zastopajo Republiko Slovenijo v postopkih na podlagi tega zakona.

(6) Sodišče pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam članov odbora iz 24. člena tega zakona in seznam oseb iz 12. točke 10. člena tega zakona.

(7) Odvetniška zbornica Slovenije, ministrstvo, pristojno za pravosodje, ANR in SIR do 5. dne v mesecu upravljavcu podatkovne sobe sporočijo morebitne spremembe vpisov v seznam, ki ga vodijo.

(8) Seznami iz prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena za vsako osebo vsebujejo osebno ime, naslov in številko vpisa v imenik Odvetniške zbornice Slovenije oziroma evidenčno knjigo oseb, ki so opravile pravniški državni izpit oziroma registrsko številko iz registra, ki ga vodi ANR oziroma SIR. Seznami iz petega in šestega odstavka tega člena za vsako osebo vsebujejo osebno ime in naziv institucije, iz katere oseba prihaja.

19. člen

(dokumenti v virtualni podatkovni sobi)

(1) Banka Slovenije za vsako banko, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, za objavo dokumentov in podatkov v virtualni podatkovni sobi izroči upravljavcu podatkovne sobe:

1. odločbo Banke Slovenije z morebitnimi prilogami;

2. dokumente, iz katerih je razvidna vsebina pogodbenega razmerja med Banko Slovenije in osebo, ki je izdelala ocene vrednosti sredstev banke v skladu s prvim odstavkom 261.b člena ZBan-1;
3. oceno vrednosti sredstev banke, ki je bila pripravljena v skladu s prvim odstavkom 261.b člena ZBan-1;
4. dokumente, iz katerih je razvidna vsebina pogodbenega razmerja med Banko Slovenije in izvajalci pregleda kakovosti sredstev, obremenitvenih testov in cenilcev nepremičnin;
5. poročilo o pregledu kakovosti sredstev, ki vključuje metodološka pojasnila glede oblikovanja slabitev in rezervacij ter za razvrščanje posameznih komitentov za namene ocenjevanja tveganj, ter oceno potrebnih slabitev in rezervacij po posameznih komitentih;
6. dokumente v zvezi z izvedbo povečanja osnovnega kapitala banke;
7. poročilo o obremenitvenih testih;
8. zapisnike in gradiva usmerjevalnega odbora, ki je usmerjal in nadzoroval izvedbo skrbnega pregleda bank v letu 2013, vključno z zapisniki in gradivi delovnih teles odbora, ki so obravnavala posamezna področja skrbnega pregleda, vključno z metodološkimi usmeritvami, ter vključno z dokumenti glede izmenjave podatkov in obravnave ugotovitev in rezultatov;
9. druge dokumente, na katerih je temeljila odločba Banke Slovenije;
10. seznam z opisno navedbo dokumentov, ki so bili izločeni na podlagi petega odstavka tega člena.

(2) Dokumente iz prejšnjega odstavka Banka Slovenije izroči upravljavcu podatkovne sobe v izvorniku v elektronski obliki oziroma kot skeniran izvorni dokument, pri čemer Banka Slovenije prekrije osebne podatke in označi dokumente, ki so zaupni ali poslovna skrivnost. Če je izvornik v tujem jeziku, Banka Slovenije zagotovi tudi prevod dokumenta v slovenščino.

(3) Slovenski državni holding (v nadaljnjem besedilu: SDH) za vsako banko, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, za objavo dokumentov in podatkov v virtualni podatkovni sobi upravljavcu podatkovne sobe izroči dokumente, iz katerih so razvidni pogoji za prenos tveganih postavk bank na nekdanjo Družbo za upravljanje terjatev bank, d. d., (v nadaljnjem besedilu: DUTB), vključno s podatki o terjatvah in o prenosnih cenah posameznih terjatev, ki so bile z banke, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, prenesene na DUTB. SDH pri ravnanju po tem odstavku prekrije osebne podatke in označi dokumente, ki so zaupni ali poslovna skrivnost.

(4) Upravljavec podatkovne sobe za vsako banko, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, za objavo dokumentov in podatkov v virtualni podatkovni sobi zagotovi:

- dokumente medresorske komisije, imenovane na podlagi Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33, 27/17 – popr. in 174/20 – ZIPRS2122; v nadaljnjem besedilu: ZUKSB), v zvezi s postopkom odobritve državne pomoči bankam, ki so jim bili izrečeni izredni ukrepi, vključno s sklepi Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) o uporabi ukrepov po ZUKSB v posamezni banki in programi prestrukturiranja;
- odločbe Evropske komisije o dovoljeni državni pomoči bankam, ki jim je bil izrečen izredni ukrep;
- seznam z opisno navedbo dokumentov, ki so bili izločeni na podlagi petega odstavka tega člena.

(5) Osebe iz prvega, tretjega in četrtega odstavka tega člena, ki zagotavljajo dokumente za virtualno podatkovno sobo, iz dokumentov izločijo podatke, ki se nanašajo na fizične osebe, ki so bile stranke bank. Izločitev podatkov na podlagi prejšnjega odstavka se ne nanaša na fizične osebe, ki so sodelovale pri nastanku dokumentov in podatkov iz tega člena.

20. člen

(varovanje podatkov in dokumentov)

(1) Oseba, ki vstopa v virtualno podatkovno sobo, pred vstopom elektronsko podpiše izjavo o varovanju zaupnosti iz drugega odstavka tega člena.

(2) Izjava o varovanju zaupnosti se glasi: »Informacije, ki jih bom pridobil(-a) na podlagi vstopa v virtualno podatkovno sobo in ki izvirajo iz dokumentov ali podatkov in so označeni kot zaupni ali poslovna skrivnost, bom varoval(-a) kot take in jih bom uporabil(-a) izključno za uveljavljanje tožbenih zahtevkov v skladu z Zakonom o postopku sodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank (Uradni list RS, št.). Informacije iz dokumentov ali podatkov iz prejšnjega stavka moram razkriti, če to od mene zahteva zakon ali akt državnega organa, sprejet na podlagi zakona. Seznanjen(-a) sem, da sta izdaja in neupravičena pridobitev poslovne skrivnosti kaznivo dejanje ter da kazensko in civilno odgovarjam za neupravičeno uporabo ali razkritje zaupnega podatka.«.

(3) Dokumenti in podatki iz virtualne podatkovne sobe, ki so označeni kot zaupni ali poslovna skrivnost, se lahko uporabijo izključno za namen postopka po tem zakonu. Oseba, ki ima v skladu s tem zakonom dostop do dokumentov ali podatkov, dokumente ali podatke, ki so označeni kot zaupni ali kot poslovna skrivnost, varuje kot take.

(4) Če stranka zaupne podatke ali poslovne skrivnosti navede v vlogi v postopku v skladu s tem zakonom in je ta vloga namenjena izključno predložitvi sodišču, se to ne šteje za kršitev obveznosti varovanja dokumentov ali podatkov, ki so označeni kot zaupni ali poslovna skrivnost. Uporaba podatkov in dokumentov iz virtualne podatkovne sobe v nasprotju s prejšnjim stavkom se šteje za neupravičeno uporabo ali razkritje poslovne skrivnosti ali zaupnega podatka.

21. člen **(pravica do pridobitve podatkov in dokumentov)**

(1) Ne glede na določbe drugih zakonov ima nekdanji imetnik zaradi zagotavljanja sodnega varstva v skladu s 27. in 36. členom tega zakona pravico do pridobitve katerega koli podatka ali dokumenta v zvezi z izrednim ukrepom, ki je pri Banki Slovenije.

(2) Podatek ali dokument, pridobljen na način iz prejšnjega odstavka, Banka Slovenije pošlje upravljavcu podatkovne sobe za objavo v virtualnih podatkovnih sobah iz prvega odstavka 8. člena tega zakona.

22. člen **(elektronska vloga)**

(1) Pooblaščenec tožeče stranke vloge vloži v elektronski obliki, sodišče pa mu pisanja vroča po varni elektronski poti.

(2) Banka Slovenije in Republika Slovenija vloge vlagata v elektronski obliki, sodišče pa jima pisanja vroča po varni elektronski poti.

III. PREDHODNO MNENJE

23. člen **(predhodno mnenje)**

(1) Pred potekom roka za vložitev tožbe iz 27. člena tega zakona sodišče na predlog vlade, Banke Slovenije ali neprofitnega reprezentativnega interesnega združenja, ki deluje v najboljšem interesu nekdanjih imetnikov (v nadaljnjem besedilu: reprezentativno združenje), imenuje skupino neodvisnih strokovnjakov (v nadaljnjem besedilu: odbor) za izdelavo predhodnega mnenja o tem, ali je nekdanjim imetnikom zaradi učinka izrednih ukrepov nastala škoda v višini, ki je višja od škode, ki bi jim nastala, če izredni ukrepi ne bi bil izrečen, in v primeru, da je takšna škoda nastala:

- kakšna bi bila najverjetnejša obravnava posameznih razredov kvalificiranih obveznosti posamezne banke, če izredni ukrep ne bil izrečen, ali če bi bile kvalificirane obveznosti obravnavane v skladu z ZBan-1, in
- koliko znaša razlika med ocenjeno najverjetnejšo in dejansko obravnavo posameznih razredov kvalificiranih obveznosti posamezne banke.

(2) Če predlog za izdelavo predhodnega mnenja poda več reprezentativnih združenj, se za reprezentativno združenje za potrebe izvajanja tega člena in 24. člena tega zakona šteje tisto, ki ima največ članov.

(3) Predlog za začetek postopka pridobitve predhodnega mnenja vsebuje predlog članov odbora, ki jih je predlagatelj upravičen predlagati po prvem odstavku 24. člena tega zakona. Sodišče na podlagi predloga iz prejšnjega stavka izda sklep o začetku postopka za pridobitev predhodnega mnenja. Sodišče poleg sklepa o začetku postopka za pridobitev predhodnega mnenja na sodni deski in spletni strani sodišča objavi tudi poziv, s katerim pozove preostala upravičena predlagatelja iz prvega odstavka tega člena, da v 30 dneh od objave sklepa o začetku postopka za pridobitev predhodnega mnenja na sodni deski in spletni strani sodišča sodišču predlagata člane odbora iz prvega odstavka 24. člena tega zakona.

(4) Če preostala upravičena predlagatelja v roku sporočita svoje kandidate iz prvega odstavka 24. člena tega zakona, sodišče pozove vse upravičene predlagatelje, da se lahko v 15 dneh po objavi kandidatov na sodni deski in spletni strani sodišča izjavijo o predlaganih kandidatih. V pozivu iz prejšnjega stavka sodišče sporoči tudi, koga namerava imenovati za predsednika odbora, in pozove upravičene predlagatelje, da mu pošljejo tudi mnenje glede tega imenovanja.

(5) Če preostala upravičena predlagatelja v roku ne sporočita kandidatov, te člane v 15 dneh od izteka roka iz tretjega odstavka tega člena imenuje sodišče.

(6) Sodišče po izteku roka iz četrtega odstavka tega člena izda sklep o imenovanju odbora v skladu s 24. členom tega zakona in hkrati odboru naloži izdelavo predhodnega mnenja iz prvega odstavka tega člena. Sodišče predlog in ta sklep ter sklepe iz tretjega odstavka tega člena vroči upravičenim predlagateljem iz prvega odstavka tega člena in jih objavi na sodni deski in spletni strani sodišča.

(7) Odbor osnutek predhodnega mnenja pripravi v šestih mesecih od objave sklepa sodišča o imenovanju odbora iz prejšnjega odstavka v virtualni podatkovni sobi ter ga pošlje sodišču, sodišče pa ga vroči predlagateljem iz prvega odstavka tega člena v pripombe in dopolnitve, ki se lahko podajo v 30 dneh od prejema. Osnutek predhodnega mnenja sodišče objavi tudi v virtualni podatkovni sobi.

(8) V 30 dneh od objave osnutka predhodnega mnenja v virtualni podatkovni sobi lahko pripombe sodišču pošljejo tudi nekdanji imetniki, ki jim je omogočen vstop v virtualno podatkovno sobo.

(9) Odbor na podlagi pripomb iz sedmega in osmega odstavka tega člena v treh mesecih od izteka roka iz prejšnjega odstavka pripravi predhodno mnenje, ki vsebuje:

- mnenje odbora, ali bi nekdanji imetniki prejeli plačilo iz naslova imetništva kvalificiranega instrumenta v primeru, da izredni ukrep ne bi bil izrečen, in v kolikšni meri;
- opredelitev do pripomb iz sedmega in osmega odstavka tega člena.

(10) Sodišče predhodno mnenje iz prejšnjega odstavka objavi v virtualni podatkovni sobi, povzetek predhodnega mnenja pa isti dan objavi na spletni strani sodišča. Vsebino povzetka predhodnega mnenja pripravi odbor.

(11) V času od vložitve predloga za izdelavo predhodnega mnenja do objave predhodnega mnenja v skladu s prejšnjim odstavkom rok za vložitev tožbe iz 29. člena tega zakona ne teče.

(12) Glede reprezentativnosti interesnega združenja, ki deluje v najboljšem interesu nekdanjih imetnikov, se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja kolektivno tožbo, v delu, ki ureja presojo reprezentativnosti.

24. člen

(pogoji za članstvo in sestava odbora)

(1) Odbor ima sedem članov, od katerih sodišče imenuje:

- dva člana na predlog vlade;
- enega člana na predlog Banke Slovenije;
- tri člane na predlog reprezentativnega združenja;
- enega člana, ki je predsednik odbora.

(2) Za člana odbora je lahko imenovana oseba, ki je strokovnjak s področja finančnega in bančnega prava, računovodstva, financ, revizije ali vrednotenja sredstev ali ima izkušnje iz postopkov pregleda kakovosti sredstev za bonitetni nadzor bank in postopkov prenehanja gospodarskih družb na območju Evropske unije, lahko pa tudi drug strokovnjak, če so njegova znanja po presoji sodišča potrebna.

(3) Za člana odbora poleg osebe, pri kateri obstajajo izločitveni razlogi v skladu z zakonom, ki ureja pravdni postopek, ne sme biti imenovan oziroma imenovana:

1. oseba, ki je opravljala pregled kakovosti sredstev bank, obremenitvene teste bank, za katere je bila izdana odločba Banke Slovenije, ali je izdelala oceno vrednosti sredstev banke, ki je bila pripravljena v skladu s prvim odstavkom 261.b člena ZBan-1;
2. oseba, ki je ali je bila v času izvajanja izrednih ukrepov zaposlena ali je sodelovala na drugi pogodbeni podlagi s pravno osebo, ki je opravljala preglede kakovosti sredstev bank, obremenitvene teste bank, za katere je bila izdana odločba Banke Slovenije, ali je izdelala oceno vrednosti sredstev banke, ki je bila pripravljena v skladu s prvim odstavkom 261.b člena ZBan-1;
3. nekdanji imetnik in oseba, ki zastopa, je zastopala ali je kako drugače delovala za nekdanjega imetnika;
4. oseba, ki je ali je bila v obdobju 12 mesecev pred izrekom izrednega ukrepa ali v času izvajanja izrednega ukrepa:
 - a) član organa vodenja banke ali organa nadzora banke, ki ji je bil izrečen izredni ukrep;
 - b) član revizijske komisije ali komisije za tveganja ali vodja organizacijske enote banke, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, ali je z njo sodelovala na drugi pogodbeni podlagi;
 - c) član organa nadzora bank ali vodja organizacijske enote organa nadzora bank;
 - č) član organa vodenja ali organa nadzora DUTB, vodja organizacijske enote DUTB, zaposlena oseba pri DUTB ali oseba, ki je sodelovala na drugi pogodbeni podlagi z DUTB;
 - d) član medresorske delovne skupine, ustanovljene na podlagi zakona, ki je urejal ukrepe za krepitev stabilnosti bank;

- e) zaposlena na Ministrstvu za finance ali v Banki Slovenije, ali
- f) zaposlena pri Evropski komisiji, Evropski centralni banki ali Evropskem bančnem organu ali je z njimi sodelovala na drugi pogodbeni podlagi.

(4) Član odbora v postopku po tem zakonu sodišču nemudoma prijavi vse stike s tretjimi osebami, ki so povezane z izdelavo predhodnega mnenja ter obstoj morebitnih okoliščin iz prejšnjega odstavka.

(5) Člani odbora kot zaupne varujejo vse podatke, ki so jih dobili pri opravljanju funkcije člana odbora, in jih smejo uporabiti le pri opravljanju te funkcije. Pri opravljanju svoje funkcije so člani odbora neodvisni.

(6) Če ta zakon ne določa drugače, se za imenovanje in delovanje članov odbora smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja pravdni postopek, ki se nanašajo na izvedence.

25. člen **(delo odbora)**

(1) Administrativne zadeve za odbor opravlja sodišče.

(2) Predsednik odbora vodi seje odbora. Odbor je sklepčen, če so navzoči vsi njegovi člani. Odbor svoje sklepe sprejema z večino glasov vseh članov, pri čemer se posamezen član glasovanja ne more vzdržati.

(3) Člani odbora lahko od Banke Slovenije zahtevajo predložitev drugih podatkov in dokumentov, potrebnih za izdelavo predhodnega mnenja. Sodišče podatke in dokumente iz prejšnjega stavka pošlje upravljavcu podatkovne sobe za objavo v virtualnih podatkovnih sobah iz prvega odstavka 8. člena tega zakona.

(4) Stroške za delovanje odbora krije Republika Slovenija. Minister, pristojen za finance, določi način ugotavljanja stroškov, vključno z nagrado članom odbora.

26. člen **(poravnalna shema)**

(1) Če iz predhodnega mnenja izhaja, da je vsem ali le nekaterim nekdanjim imetnikom zaradi učinka izrednega ukrepa nastala škoda v višini, ki je višja od škode, ki bi jim nastala, če izredni ukrep ne bi bil izrečen, vlada z uredbo določi poravnalno shemo in podrobnejši način ter postopek izplačila, vključno z dinamiko izplačil, ki jih izvede ministrstvo, pristojno za finance, pri čemer v uredbi upošteva način obravnave posameznih razredov kvalificiranih obveznosti posamezne banke, kot jo je odbor opredelil na podlagi prvega odstavka 23. člena tega zakona.

(2) Poravnalna shema se določi za posamezne razrede kvalificiranih obveznosti posameznih bank, in sicer tako, da izplačilo po poravnalni shemi ne presega 60 % škode, ki je posameznemu nekdanjemu imetniku nastala zaradi izrednega ukrepa.

(3) Z izplačilom zneska iz prejšnjega odstavka nekdanjemu imetniku preneha status nekdanjega imetnika po tem zakonu in ugasne pravica uveljavljanja zahtevkov iz naslova prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi odločbe Banke Slovenije.

(4) Z izplačilom zneska iz drugega odstavka tega člena nekdanji imetnik izgubi tudi pravico do odškodnine na podlagi tega zakona. Oseba, zoper katero nekdanji imetnik uveljavlja zahtevek iz

prejšnjega odstavka, lahko od upravljavca podatkovne sobe zahteva, da ji sporoči podatek o tem, ali je nekdanji imetnik prejel izplačilo v skladu s tem členom.

(5) Sredstva za izplačilo zneskov na podlagi tega člena se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije.

IV. POSTOPEK S TOŽBO

27. člen (tožba)

(1) Tožnik lahko s tožbo, s katero uveljavlja odškodninsko varstvo v skladu s tem zakonom, zahteva, da sodišče ugotovi le obstoj obveznosti povrnitve škode, postavitev zahtevka po višini pa si lahko pridrži v skladu z 40. členom tega zakona. Tožba se vložijo zoper Banko Slovenije.

(2) Tožnik lahko s tožbo iz prejšnjega odstavka zahteva tudi, da sodišče ugotovi, da je nekdanji imetnik.

(3) Tožnik lahko s tožbo iz prvega odstavka tega člena uveljavlja tudi tožbeni zahtevek, s katerim zahteva pridobitev podatkov in dokumentov v skladu z 21. členom tega zakona.

(4) Če tožnik uveljavlja tudi zahtevek iz drugega ali tretjega odstavka tega člena, sodišče najprej odloči o tem zahtevku, tožnik pa si lahko pridrži določitev višine zahtevka ter navedbo dejstev in dokazov, na katere opira zahtevek iz prvega odstavka tega člena, do izteka roka, ki ga določi sodišče po pravnomočnosti odločitve o zahtevku iz drugega ali tretjega odstavka tega člena.

(5) Pri odločanju o zahtevku iz tretjega odstavka tega člena sodišče presoja, ali so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 37. člena tega zakona. Če sodišče temu zahtevku ugodi, določi način in pogoje pridobitve podatkov in dokumentov v skladu s tretjim, petim in šestim odstavkom 37. člena tega zakona.

(6) Ne glede na peti odstavek 32. člena tega zakona tožba iz tega člena vsebuje vse identifikacijske podatke o stranki, kot jih določa zakon, ki ureja pravdni postopek.

(7) Če več nekdanjih imetnikov skupaj toži, tožbi iz tega člena priložijo popoln seznam strank z navedbo vseh identifikacijskih podatkov o stranki, kot jih določa zakon, ki ureja pravdni postopek (v nadaljnjem besedilu: seznam strank), in v obliki, ki jo sporoči Center za informatiko Vrhovnega sodišča Republike Slovenije.

(8) Če so bili vrednostni papirji vodeni na fiduciarnem računu, lahko tožbo v postopku, ki teče v skladu s tem zakonom, vložijo le oseba, ki z neprekinjeno verigo potrdil, ki so jih izdali centralni depozitar in poddepozitarji, izkaže, da je bila ona ali njen pravni prednik na dan izreka odločbe Banke Slovenije imetnik vrednostnih papirjev, ki so prenehali zaradi izreka izrednega ukrepa Banke Slovenije.

(9) O tožbah, vloženi v skladu s tem zakonom, sodišče odloča prednostno.

28. člen (kolektivna odškodninska tožba)

(1) Ne glede na 2. člen Zakona o kolektivnih tožbah (Uradni list RS, št. 55/17; v nadaljnjem besedilu: ZKoiT) lahko nekdanji imetniki uveljavljajo odškodninsko varstvo po tem zakonu tudi s kolektivno

odškodninsko tožbo v skladu z določbami ZKoliT, če zahtevki izvirajo iz iste odločbe Banke Slovenije. Poziv za vložitev kolektivne odškodninske tožbe objavi sodišče na spletni strani sodišča v 30 dneh od objave obvestila iz prvega odstavka 29. člena tega zakona. Ne glede na prejšnji stavek sodišče poziv iz prejšnjega odstavka v primeru predloga iz prvega odstavka 23. člena tega zakona, objavi v 30 dneh od objave predhodnega mnenja iz desetega odstavka 23. člena tega zakona v virtualni podatkovni sobi. V pozivu sodišče opozori, da nekdanji imetniki, ki so vključeni v postopek s kolektivno odškodninsko tožbo, izgubijo pravico do vložitve tožbe po prejšnjem členu, razen v skladu z drugim odstavkom prejšnjega člena.

(2) Ne glede na določbe ZKoliT sodišče v primeru odobritve kolektivne odškodninske tožbe iz prejšnjega odstavka določi le uporabo sistema izključitve.

(3) V kolektivno odškodninsko tožbo so vključeni tisti nekdanji imetniki, ki v 30 dneh od sklepa, s katerim sodišče odobri kolektivno odškodninsko tožbo, sodišču v pisni obliki ne izjavijo svojega nasprotovanja vključitvi v takšno tožbo. Nekdanji imetniki iz prejšnjega stavka izgubijo pravico do vložitve tožbe po prejšnjem členu, razen v skladu z drugim odstavkom prejšnjega člena.

(4) Vlagatelj kolektivne odškodninske tožbe iz prvega odstavka tega člena je oproščen plačila sodnih taks.

29. člen **(rok za vložitev tožbe)**

Tožba iz 27. člena tega zakona se lahko vloži najpozneje v šestih mesecih od objave obvestila o vzpostavitvi virtualne podatkovne sobe v skladu s tem zakonom, tožba iz prejšnjega člena pa v treh mesecih od objave obvestila o vzpostavitvi virtualne podatkovne sobe v skladu s tem zakonom.

30. člen **(vročanje tožb)**

Sodišče po poteku roka iz prejšnjega člena vroči v odgovor Banki Slovenije vse tožbe, v katerih tožniki uveljavljajo odškodninsko varstvo po tem zakonu in ki se nanašajo na isto odločbo Banke Slovenije.

31. člen **(odgovor na tožbo)**

(1) Rok za odgovor na tožbe je šest mesecev od vročitve tožb v skladu s prejšnjim členom.

(2) Za tožbe, ki so bile vložene pred vložitvijo predloga za izdelavo predhodnega mnenja iz prvega odstavka 23. člena tega zakona, se rok za odgovor prekine do objave predhodnega mnenja iz devetega odstavka 23. člena tega zakona.

(3) Če je vložena kolektivna odškodninska tožba, je ne glede na rok, kot ga v tem primeru določa ZKoliT, rok za odgovor enak roku iz prvega odstavka tega člena.

32. člen **(združitev pravnih in določitev vzorčnega postopka)**

(1) Od vloženih kolektivnih odškodninskih tožb sodišče izbere najbolj reprezentativno kolektivno odškodninsko tožbo, ki se nanaša na posamezno odločbo Banke Slovenije. Kot kriterij za izbor najbolj

reprezentativne kolektivne odškodninske tožbe se upošteva število vključenih nekdanjih imetnikov v posamezno kolektivno odškodninsko tožbo.

(2) Če kolektivna odškodninska tožba ni vložena v roku iz 29. člena tega zakona ali če sodišče vložene kolektivne odškodninske tožbe ne odobri, sodišče po prejemu odgovora na tožbe s sklepom združi tiste pravde, v katerih tožniki različnih redov kvalificiranih obveznosti posamezne banke uveljavljajo odškodninsko varstvo v skladu s tem zakonom in jih obravnava po vzorčnem postopku v skladu z zakonom, ki ureja pravdni postopek

(3) Sodišče pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam vseh tožnikov v 15 dneh po izdaji sklepa iz prejšnjega odstavka.

(4) V združenem postopku do pravnomočnosti sodbe o temelju dejanje posameznega tožnika učinkuje tudi v korist drugih tožnikov, ki zamudijo z opravo kakšnega pravnega dejanja ali pravnega dejanja niso opravili, če je tako dejanje njim v korist.

(5) Ne glede na zakon, ki ureja pravdni postopek, lahko vloge strank ter pisanja in odločbe sodišča, razen sodbe, vsebujejo navedbo skupnega pooblaščenca strank in prvo stranko s seznama strank iz sedmega odstavka 27. člena tega zakona.

(6) Ne glede na določbe zakona, ki ureja pravdni postopek, sodišče v primeru iz drugega odstavka tega člena ne pridobi izjav strank o prekinitvi postopka in izjav tožnikov o navedbah v odgovoru na tožbo.

33. člen **(stranski intervenient)**

(1) Republika Slovenija v postopku po tem zakonu nastopa kot stranski intervenient.

(2) Republika Slovenija se kot stranski intervenient pridruži Banki Slovenije.

34. člen **(dokazno breme)**

Dokazno breme v postopkih po tem zakonu, razen v primeru dokazovanja po drugem in tretjem odstavku 27. člena ter po 43. členu tega zakona, je na Banki Slovenije.

35. člen **(sodna taksa)**

(1) Ne glede na zakon, ki ureja sodne takse, obveznost plačila sodne takse nastane ob izteku roka iz prvega odstavka 40. člena tega zakona.

(2) Če ob izteku roka iz prvega odstavka 40. člena tega zakona, vložitvi vloge, ki vsebuje napoved pritožbe, pritožbe, predloga za dopustitev revizije in revizije, ni plačana sodna taksa, sodišče izda taksnemu zavezancu plačilni nalog v skladu z zakonom, ki ureja sodne takse, in začne opravljati procesna dejanja.

(3) Če najmanj 30 nekdanjih imetnikov skupaj vloži tožbo iz 27. člena tega zakona in imajo skupnega pooblaščenca, so oproščeni plačila sodne takse.

36. člen **(predlog za izdajo sklepa o predložitvi dokazov sodišču)**

(1) Tožnik lahko sodišču predlaga, da Banki Slovenije, upravljavcu podatkovne sobe, Računskemu sodišču Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: računsko sodišče), Nacionalnemu preiskovalnemu uradu (v nadaljnjem besedilu: NPU), KDD, ATVP, Agenciji za zavarovalni nadzor (v nadaljnjem besedilu: AZN), SDH ali banki, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, naloži, naj sodišču predloži dokument, za katerega trdi, da je pri naslovniku sklepa, od katerega se zahteva predložitev, ali razkrije podatek, za katerega trdi, da je znan naslovniku sklepa, od katerega se zahteva razkritje, ne glede na to, ali je ta dokument ali podatek označen kot zaupni ali osebni podatek ali kot poslovna skrivnost.

(2) Banka Slovenije, odbor ali stranski intervenient lahko sodišču predlagajo, naj upravljavcu podatkovne sobe, računskemu sodišču, NPU, KDD, ATVP, AZN, SDH ali banki, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, naloži, naj sodišču predloži dokument, za katerega trdi, da je pri naslovniku sklepa, od katerega se zahteva predložitev, ali razkrije podatek, za katerega trdi, da je znan naslovniku sklepa, od katerega se zahteva razkritje, ne glede na to, ali je ta dokument ali podatek označen kot zaupni ali osebni podatek ali kot poslovna skrivnost.

37. člen **(postopek odločanja o predlogu za izdajo sklepa o predložitvi dokazov sodišču)**

(1) Sodišče izda sklep, s katerim ugotovi predlogu iz prejšnjega člena, če:

- je predlog utemeljen z navedbami in dokazi, za katere je razumno pričakovati, da so predlagatelju sklepa iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena dostopni, in iz katerih verjetno izhaja, da je dokument pri naslovniku sklepa in zakaj je dokument ali podatek pomemben za odločitev sodišča;
- presodi, da je dokument ali podatek pomemben za odločitev sodišča;
- je pomen dokumenta ali podatka za odločitev v postopku sorazmeren z morebitnim posegom v pravice oseb, ki niso naslovniki sklepa, zlasti ob upoštevanju namena in ciljev varovanja takih dokumentov in podatkov v skladu s predpisi.

(2) Sodišče obrazloži sklep, s katerim odloči o predlogu iz prejšnjega člena. Zoper sklep je dovoljena pritožba.

(3) Dokument iz sklepa iz prvega odstavka tega člena naslovniku sklepa upravljavcu podatkovne sobe predloži v izvorniku oziroma overjenem prepisu. Če je izvornik v tujem jeziku, naslovniku sklepa zagotovi tudi prevod dokumenta v slovenščino. Sodišče v tem sklepu tudi določi, kako se zagotovi varstvo dokumentov in podatkov, ki so zaupni ali osebni ali poslovna skrivnost, in odredi ukrepe, ki so potrebni za njihovo zaščito, pri čemer lahko:

- odredi delno ali celotno izključitev javnosti glavne obravnave;
- naslovniku sklepa naloži, naj v določenem roku predloži dokument ali razkrije podatek, pri čemer ne prekrije zaupnih ali osebnih podatkov ali podatkov, ki so poslovna skrivnost;
- naslovniku sklepa naloži, naj dokument ali podatek sodišču pošlje tudi v elektronski obliki in naj ga objavi na način, ki omogoča, da je dokument ali podatek v elektronski obliki dostopen vsem strankam;
- naslovniku sklepa naloži, naj pripravi in predloži različice listin, na katerih so prekriti deli, ki vsebujejo zaupne ali osebne podatke ali podatke, ki so poslovna skrivnost; ali
- izvedencu ali tretji osebi, ki jo sporazumno določijo stranke, omogoči, da pregleda dokumente ali podatke, ki vsebujejo zaupne ali osebne podatke ali poslovne skrivnosti, sodišče pa da navodila izvedencem ali tretji osebi za pripravo povzetkov v obliki, ki ne vsebuje zaupnih ali osebnih podatkov ali poslovnih skrivnosti.

(4) Pravnomočen sklep iz prvega odstavka tega člena izvrši sodišče po uradni dolžnosti po pravilih zakona, ki ureja izvršilni postopek.

(5) Oseba, ki ima v skladu s sklepom sodišča dostop do dokumenta ali podatka, ki je označen kot poslovna skrivnost ali ki je varovani osebni ali zaupni podatek, se pouči, da sta izdaja in neupravičena pridobitev poslovne skrivnosti kaznivo dejanje in da kazensko in civilno odgovarja za neupravičeno uporabo ali razkritje osebnega ali zaupnega podatka.

(6) Dokumenti in podatki, ki so označeni kot zaupni, osebni ali poslovna skrivnost, se lahko uporabijo izključno za uveljavljanje sodnega varstva v postopku po tem zakonu. Oseba, ki ima v skladu s tem zakonom dostop do dokumentov ali podatkov, dokumente ali podatke, ki so označeni kot zaupni ali osebni ali kot poslovna skrivnost, varuje kot take.

(7) O predlogu za izdajo sklepa iz prejšnjega člena, ki je bil vložen ob vložitvi tožbe, odloča sodišče po izdaji sklepa iz drugega odstavka 32. člena tega zakona.

(8) Sodišče lahko v postopku odločanja o predlogu iz prejšnjega člena predhodno zahteva predložitev dokumenta ali podatka sodišču.

(9) Dokument ali podatek, ki se razkrije na podlagi sklepa iz prvega odstavka tega člena, upravljavec podatkovne sobe objavi v virtualni podatkovni sobi.

(10) Ne glede na prejšnji odstavek lahko sodišče, če je to potrebno zaradi varstva pravic oseb, na katere se dokument in podatek nanaša, odloči, da se dokument in podatek ne objavi v virtualni podatkovni sobi in da se dostop do dokumenta in podatka omogoči le izvedencem in odboru.

38. člen (izvedenci)

(1) Sodišče za potrebe sodnega postopka v skladu s tem zakonom uporabi predhodno mnenje iz devetega odstavka 23. člena tega zakona, lahko pa določi tudi izvedenca.

(2) Za izvedenca, ki ga po potrebi določi sodišče v sodnem postopku, poleg osebe, pri kateri obstajajo izločitveni razlogi v skladu z zakonom, ki ureja pravdni postopek, ne sme biti imenovana oseba, ki ne izpolnjuje pogojev iz drugega in tretjega odstavka 24. člena tega zakona.

(3) Izvedenec v sodnem postopku v skladu s tem zakonom sodišču prijavi vse stike s tretjimi osebami, ki so povezani z opravljanjem izvedenskega dela.

39. člen (sodba o temelju)

Če sodišče ugotovi, da so tožbeni zahtevki po podlagi utemeljeni, izda o tem sodbo o temelju, v kateri ugotovi, v kolikšni meri obstaja obveznost povrnitve škode po posameznih redih kvalificiranih obveznosti banke.

40. člen (tožbeni zahtevki o višini)

(1) Tožnik postavi zahtevek o višini najpozneje v mesecu dni od vročitve pravnomočne sodbe o temelju, če ni bil postavljen že prej.

(2) Po poteku roka iz prejšnjega odstavka sodišče določi Banki Sloveniji rok, ki ne sme biti krajši od 30 dni in ne daljši od 60 dni, v katerem ta odgovori na zahtevek iz prejšnjega odstavka.

(3) Po pravnomočnosti sodbe o temelju lahko sodišče razdruži pravde, združene po drugem odstavku 32. člena tega zakona, če se s tem pospeši obravnavanje posameznih pravd.

41. člen (višina obresti)

Odškodnina se obrestuje od dneva izdaje odločbe Banke Slovenije do izplačila. Odškodnina se obrestuje po obrestni meri, ki jo je v času teka obresti uporabljala Evropska centralna banka za operacije glavnega refinanciranja. Če Republika Slovenija tožniku ne izplača odškodnine v roku za izpolnitev, se odškodnina obrestuje od prvega naslednjega dne po poteku tega roka po obrestni meri zamudnih obresti.

42. člen (izplačilo odškodnine)

Po pravnomočnosti sodb iz 39. in 40. člena tega zakona preidejo obveznosti plačila po teh sodbah na Republiko Slovenijo.

43. člen (povrnitev izplačanih denarnih sredstev)

(1) Če Republika Slovenija izplača odškodnino v skladu s prejšnjim členom, lahko zahteva povrnitev tistega dela izplačanih denarnih sredstev ter drugih stroškov, ki predstavlja plačilo za škodo, ki sta jo Banka Slovenije ali oseba, ki jo je pooblastila Banka Slovenije in ko je delovala na podlagi njenih navodil, povzročili s svojim ravnanjem, če sta pri tem resno kršili svojo dolžnost skrbnega ravnanja iz 223.a člena ZBan-1.

(2) Tožbo mora Republika Slovenija vložiti najkasneje v enem letu od izplačila odškodnine. V postopkih sodnega uveljavljanja povračila škode iz prejšnjega odstavka se ne uporabljajo določbe o zastaranju terjatev iz zakona, ki ureja obligacijska razmerja.

(3) Sodišče za potrebe sodnega postopka v skladu s tem členom uporabi tudi predhodno mnenje iz devetega odstavka 23. člena tega zakona.

(4) Ne glede na določbe zakona, ki ureja pravdni postopek, ki se nanašajo na določitev roka za izpolnitev obveznosti, način in dobo izplačila zneska iz drugega odstavka tega člena Republika Slovenije in Banka Slovenije uredita s posebno pogodbo, pri čemer se dogovorita za takšno dinamiko izplačil, da vrednost splošnih rezerv Banke Slovenije v nobenem trenutku ne bo nižja od 1 % njene bilančne vsote.

V. PREKRŠKOVNI ORGAN IN KAZENSKE DOLOČBE

44. člen (prekrškovni organ)

(1) Prekrškovni organ, ki odloča o prekrških, storjenih po tem zakonu, in izreka globe po tem zakonu, je v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, Banka Slovenije.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek je prekrškovni organ za kršitve tega zakona, ki se nanašajo na varstvo osebnih podatkov, Informacijski pooblaščenec.

45. člen (prekršek)

(1) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če dokumentov ali podatkov, ki so označeni kot zaupni ali poslovna skrivnost, ne uporablja izključno za namen uveljavljanja sodnega varstva po tem zakonu, ali jih ne varuje kot zaupne ali kot poslovno skrivnost (tretji odstavek 20. člena in šesti odstavek 37. člena).

(2) Z globo od 1.000 do 5.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 500 do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 500 do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

46. člen (višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem prekrškovnem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

VI. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

47. člen (dokumenti in podatki o izrednih ukrepih)

(1) Banka Slovenije objavi dokumente iz prvega odstavka 7. člena tega zakona v 15 dneh od uveljavitve tega zakona.

(2) Upravljavca podatkovne sobe vzpostavi virtualno podatkovno sobo v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

(3) Banka Slovenije izroči upravljavcu podatkovne sobe dokumente v skladu s prvim odstavkom 19. člena tega zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

(4) SDH izroči upravljavcu podatkovne sobe dokumente iz tretjega odstavka 19. člena tega zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

(5) Upravljavec podatkovne sobe vzpostavi prostore iz 15. člena tega zakona v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

(6) ATVP določi obrazec iz petega odstavka 13. člena tega zakona v dveh mesecih od uveljavitve tega zakona.

48. člen **(sodni postopki, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona)**

(1) Sodišče, ki vodi postopek, v katerem so vložene tožbe s tožbenimi zahtevki, ki se ob uveljavitvi tega zakona vodijo zoper Banko Slovenije ali Republiko Slovenijo, in ni pristojno sodišče v skladu s tem zakonom, se v dveh mesecih od uveljavitve tega zakona po uradni dolžnosti s sklepom izreče za nepristojno za odločanje o teh tožbenih zahtevkih. Po pravnomočnosti navedenega sklepa odstopi sodišče iz prejšnjega odstavka zadevo pristojnemu sodišču po tem zakonu. Če tožba vsebuje več zahtevkov in se je sodišče v skladu s tem zakonom izreklo za nepristojno le za nekatere, pošlje sodišče pristojnemu sodišču kopijo tožbe, samo pa nadaljuje odločanje o zahtevkih, za katere je pristojno.

(2) Če je zoper sklep iz prejšnjega odstavka vložena pritožba, sodišče o pritožbi odloči prednostno.

(3) Po pravnomočnosti sklepa iz prvega odstavka tega člena in do poteka roka za vložitev tožbe iz 29. člena tega zakona lahko tožnik spremeni tožbo v skladu s 27. členom tega zakona, za kar ni potrebna privolitev Banke Slovenije.

(4) Če tožnik v skladu s prejšnjim odstavkom zmanjša tožbeni zahtevek po višini in je sodna taksa že plačana, je upravičen do vračila sodne takse v znesku, ki presega sodno takso, ki se odmeri v postopku v skladu s tem zakonom.

(5) Če sodišče po pravnomočnosti sklepa iz prvega odstavka tega člena nadaljuje odločanje o zahtevkih, za katere je pristojno, lahko tožnik v roku, ki ga določi sodišče, spremeni tožbo, za kar ni potrebna privolitev tožene stranke.

(6) Če je oseba, ki je vložila samostojno tožbo, vključena v postopek na podlagi kolektivne odškodninske tožbe v skladu z določbami 28. člena tega zakona, se postopek s samostojno tožbo ustavi.

(7) Tožnik je v primeru, ko mu je na podlagi tega zakona dosojena odškodnina, upravičen tudi do povračila vseh stroškov v zvezi s tožbo, vloženo pred uveljavitvijo tega zakona.

49. člen **(elektronska oblika)**

(1) Center za informatiko Vrhovnega sodišča Republike Slovenije v treh mesecih od uveljavitve tega zakona določi obliko zapisa iz sedmega odstavka 27. člena tega zakona, in jo objavi na spletnih straneh sodišča.

(2) KDD, ki upravlja centralni register, v katerem so bile vpisane posamezne kvalificirane obveznosti bank, ki so z odločbo Banke Slovenije v celoti prenehale, v dveh mesecih od uveljavitve tega zakona sodišču v elektronski obliki predloži identifikacijske podatke o imetnikih posameznih kvalificiranih obveznosti bank.

(3) Minister, pristojen za pravosodje, ob tehnični izpolnitvi pogojev izda odredbo, v kateri določi datum, od katerega se uporabljajo določbe iz prvega in drugega odstavka tega člena ter 22. člena tega zakona. Odredba se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

50. člen

(roki za pošiljanje podatkov ATVP in upravljavcu podatkovne sobe)

(1) KDD pošlje ATVP in upravljavcu podatkovne sobe sezname iz prvega odstavka 17. člena tega zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

(2) Odvetniška zbornica Slovenije pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam iz prvega odstavka 18. člena tega zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

(3) Ministrstvo, pristojno za pravosodje, pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam iz drugega odstavka 18. člena tega zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

(4) ANR pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam iz tretjega odstavka 18. člena tega zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

(5) SIR pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam iz četrtega odstavka 18. člena tega zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

(6) Generalni državni odvetnik pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam iz petega odstavka 18. člena tega zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

(7) Sodišče pošlje upravljavcu podatkovne sobe seznam iz šestega odstavka 18. člena tega zakona v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

51. člen

(uredba o poravnalni shemi)

Vlada uredbo iz prvega odstavka 26. člena tega zakona izda v treh mesecih od objave predhodnega mnenja iz desetega odstavka 23. člena tega zakona v virtualni podatkovni sobi.

52. člen

(obvestilo o vzpostavitvi virtualne podatkovne sobe)

Minister, pristojen za finance, objavi obvestilo o vzpostavitvi virtualne podatkovne sobe v skladu s tem zakonom v Uradnem listu Republike Slovenije v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

53. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

Predlog člena povzema vsebino predloga zakona.

Predlog zakona ureja pravno podlago za povračilo škode, pristojnost sodišča in posebna pravila postopka, s katerimi se nekdanjim delničarjem ali upnikom banke, katerih delnice banke ali obveznosti banke so deloma ali v celoti prenehale na podlagi odločbe Banke Slovenije (v nadaljnjem besedilu: nekdanji imetniki), s katero je bil izrečen izredni ukrep prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi 253.a in 261.a člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo, 35/11, 52/11 – popr., 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13 in 96/13; v nadaljnjem besedilu: ZBan-1), omogoča učinkovito sodno varstvo v skladu z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije U-I-295/13 (Uradni list RS, št. 71/16; v nadaljnjem besedilu: odločba U-I-295/13) ter odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije U-I-4/20 (Uradni list RS, št. 29/23; v nadaljnjem besedilu: U-I-4/20).

Predlog zakona ureja tudi dostop do dokumentov in podatkov, ki jih je Banka Slovenije upoštevala ali bi jih morala upoštevati pri izreku izrednega ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti banke, ki je bil izrečen na podlagi 253.a in 261.a člena ZBan-1.

Predlog zakona ureja tudi javno objavo odločb Banke Slovenije na spletni strani, s katerimi so bili izrečeni izredni ukrepi ter način zagotovitve dokumentov in podatkov, ki se nanašajo na izredni ukrep.

Ključna vsebina predloga zakona so tako procesne določbe, namen katerih je zapolniti ugotovljeno protiustavno pravno praznino, ki je obstajala zaradi odsotnosti posebnih procesnih pravil za odškodninske spore nekdanjih imetnikov proti Banki Slovenije.

K 2. členu

Zaradi zagotovitve jasnosti in določnosti zakona se s predlaganim členom v zvezi s pojmi, ki se uporabljajo v tem zakonu, jasneje določa navezava na zakon, ki jih že ureja oziroma opredeljuje.

V skladu s šestim odstavkom 261.a člena ZBan-1 so kvalificirane obveznosti:

- osnovni kapital banke (obveznosti prvega reda),
- obveznosti do imetnikov hibridnih finančnih instrumentov iz 4. točke prvega odstavka 133. člena ZBan-1 (obveznosti drugega reda),
- obveznosti do imetnikov finančnih instrumentov, ki se po 134. členu tega zakona upoštevajo pri izračunu dodatnega kapitala banke, razen če so te obveznosti že zajete v 1. ali 2. točki tega odstavka (obveznosti tretjega reda),
- obveznosti, ki niso zajete v 1., 2. ali 3. točki tega odstavka in bi se v primeru stečajnega postopka nad banko poplačale po poplačilu navadnih terjatev do banke (obveznosti četrtega reda).

Kvalificirane obveznosti banke so razvrščene v štiri skupine (rede) glede na lastnosti, ki bi se v primeru stečaja banke upoštevale pri določanju vrstnega reda poplačila teh obveznosti (po poplačilu vseh obveznosti banke do navadnih upnikov). Pri vseh kvalificiranih obveznostih gre za podrejene terjatve upnikov, kot jih določa zakon, ki ureja insolventne postopke.

Kvalificirane obveznosti prvega reda vključujejo obveznosti banke do delničarjev iz naslova vplačanega osnovnega kapitala. V primeru obveznosti prvega reda se upoštevajo obveznosti banke do delničarjev iz naslova vplačanega osnovnega kapitala.

Kot obveznosti drugega in tretjega reda so opredeljene obveznosti banke iz naslova hibridnih finančnih instrumentov, ki se v skladu s 4. točko prvega odstavka 133. člena ZBan-1 štejejo v temeljni kapital banke (obveznosti tretjega reda), in obveznosti iz naslova finančnih instrumentov, ki se v skladu s 134. členom ZBan-1 štejejo kot dodatni kapital banke. Glede na zahteve, ki jih določa ZBan-1 za instrumente temeljnega in dodatnega kapitala, se za upoštevanje posameznega instrumenta pri izračunu kapitala banke upoštevata tudi stopnja podrejenosti tega instrumenta in pogodbeno dogovorjen vrstni red poplačila obveznosti iz naslova takšnega instrumenta v primeru prenehanja banke.

Kot obveznosti četrtega reda se upoštevajo druge obveznosti banke do upnikov, ki niso zajete v predhodnih redih in bi se v primeru stečajnega postopka nad banko poplačale za obveznostmi banke do navadnih upnikov, vendar pred obveznostmi do imetnikov finančnih instrumentov dodatnega in temeljnega kapitala.

V členu je dodatno pojasnjen pomen naslednjih izrazov: »zaupni podatki«, »centralni depozitar« in »poddepozitar«.

Na tem mestu velja izpostaviti pomen še naslednjih dveh izrazov, ki se uporabljata v predlogu zakona in nista navedena v 2. členu:

- »poslovna skrivnost« pomeni enako kot v zakonu, ki ureja poslovno skrivnost;
- »osebni podatek« pomeni enako kot v Uredbi (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (UL L št. 119 z dne 4. 5. 2016, str. 1), zadnjič popravljeni s Popravkom (UL L št. 127 z dne 23. 5. 2018).

K 3. členu

Za zagotovitev enake obravnave vseh nekdanjih imetnikov navedeni člen določa obvezno uporabo tega zakona v vseh primerih, v katerih nekdanji imetnik vloži tožbo zoper Banko Slovenije, s katero uveljavlja odškodninsko varstvo po tem zakonu (zahtevke do povračila škode oziroma odškodnine), ki naj bi nastala zaradi izreka odločbe Banke Slovenije o izrednih ukrepih, s katero so delnice banke ali obveznosti banke deloma ali v celoti prenehale. S tem zakonom se torej uzakonjajo posebna pravila postopka za sodno varstvo v obliki odškodninske tožbe (kot je to sicer določal tudi 350.a člen ZBan-1) na ustavno skladen način v skladu z odločbama U-I-295/13 in U-I-4/20.

Člen tako v drugem odstavku določa, da se ta zakon ne uporablja, če je bilo s pravnomočno kazensko odločbo ugotovljeno, da je bilo v zvezi z odločbo Banke Slovenije storjeno kaznivo dejanje, s katerim je bila povzročena škoda, ki izhaja iz tega kaznivega dejanja. S to določbo se omogoča uveljavljanje vseh ostalih zahtevkov, ki so morda povezani z odločbo Banke Slovenije. Tako bo mogoče uveljavljati polno odškodnino po splošnih pravilih obligacijskega prava v primerih, v katerih je bilo v zvezi z odločbo Banke Slovenije storjeno kaznivo dejanje, s katerim je bila povzročena škoda, ki izhaja iz tega kaznivega dejanja.

V tretjem odstavku se predlaga, da se predlog zakona ne uporablja za postopke, ki se vodijo proti posamezni poslovni banki zaradi njene kršitve ali opustitve dolžnega ravnanja iz naslova pojasnilne dolžnosti. Če so na primer potrošniki kupili vrednostni papir, ne da bi jim bilo v skladu z veljavno zakonodajo predstavljeno tveganje, lahko morebitno odškodnino zaradi kršitve pojasnilne dolžnosti

zahtevajo na podlagi drugih veljavnih zakonov (npr. v postopku, ki se vodi zoper prodajalca (poslovno banko), ki jim je finančni instrument prodal). Omenjeni postopki se vodijo zoper poslovne banke in ne zoper Banko Slovenije.

V tretjem odstavku se dodatno določa, da se ta zakon ne uporablja za druge tožbene zahtevke, s katerimi se ne uveljavlja odškodninsko varstvo po prvem odstavku tega člena. Primeroma navajamo, da je vloženih več tožbenih zahtevkov zoper Republiko Slovenijo, s katerimi se Republiki Sloveniji očita nepravilno oziroma preuranjeno uporabo evropske zakonodaje, na podlagi katere je bilo pri izbrisu kvalificiranih obveznosti bank upoštevano načelo, da izgube banke najprej krijejo delničarji banke in podrejeni upniki.

Prav tako se v tem členu v četrtem odstavku izrecno določa, kar sicer velja že samo po sebi, da v primeru, ko je nekdanji imetnik uveljavljal tožbeni zahtevek zoper poslovno banko zaradi kršitve pojasnilne dolžnosti in je bila s pravnomočno sodno odločbo ugotovljena ničnost pogodbenega razmerja o prodaji finančnih instrumentov, ki so predstavljali kvalificirane obveznosti, takšna oseba ne more šteti za nekdanjega imetnika po tem zakonu, ker je bila na podlagi pravnomočne sodne odločbe zaradi ugotovljene ničnosti že poplačana. V primeru, da pa bi bili postopki po tem zakonu končani pred končanjem postopka, v katerem nekdanji imetnik uveljavlja tožbeni zahtevek zoper poslovno banko zaradi kršitve pojasnilne dolžnosti in bi bila nekdanjem imetniku dosojena odškodnina in bi bil nekdanji imetnik poplačan, bi to dejstvo moralo upoštevati sodišče, ki v postopku presoja pojasnilno dolžnost.

K 4. členu

Predlagani člen ureja pravno podlago za povračilo škode, saj je Ustavno sodišče Republike Slovenije z odločbama U-I-295/13 in U-I-4/20 ugotovilo tudi, da se 350.a člen ZBan-1 ne uporablja več. Nekdanji imetnik bo tako upravičen do povračila škode (odškodnine), če mu je zaradi učinka izrednega ukrepa nastala škoda v višini, ki je višja od škode, ki bi mu nastala, če izredni ukrep ne bi bil izrečen. Na to pa ne vpliva dejstvo, da je Banka Slovenije pri izrekanju izrednih ukrepov po ZBan-1 ravnala s skrbnostjo dobrega strokovnjaka.

Na tem mestu velja še izpostaviti razliko z vsebino 34. člena, ki določa obrnjeno dokazno breme in dokazovanje razlogov po 253. a členu ZBan-1 (izpolnjeni razlogi za izredne ukrepe) in izpolnitev pogoja iz petega odstavka 261. ZBan-1. Slednji določa, da mora Banka Slovenije v zvezi s prenehanjem ali konverzijo kvalificiranih obveznosti banke zagotoviti, da posamezni upnik zaradi prenehanja ali konverzije kvalificiranih obveznosti banke ne utрпи večjih izgub, kot bi jih utrpel v primeru stečaja banke.

K 5. členu

V skladu s predlaganim členom se za postopek, ki se uporablja po tem zakonu, uporablja zakon, ki ureja pravdni postopek, in sicer se uporabijo pravila pravnega postopka v gospodarskih sporih, če ni v predlogu tega zakona določeno drugače. V postopku v gospodarskih sporih namreč veljajo določbe Zakona o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1, 70/19 – odl. US, 1/22 – odl. US in 3/22 – ZDeb; v nadaljnjem besedilu: ZPP), če ni v določbah posebnega poglavja, ki ureja postopek v gospodarskih sporih, določeno drugače. Določbe v bistvenem ne omejujejo procesnih pravic strank. V okviru pravil pravnega postopka v gospodarskih sporih je po uveljavitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 10/17; v nadaljnjem besedilu: ZPP-E) mogoč predlog sodnika za senatno sojenje (486.a člen ZPP), kar bi bilo v tovrstnih sporih, glede na obseg in vsebino zadev, smotrno zaradi učinkovitejše izvedbe sodnega

postopka. Z vidika smotnosti in hitrosti teka postopka je pomembno tudi, da lahko sodišče omeji obseg vloge in čas za ustno podajanje navedb na naroku. Za tak postopek veljajo določene izjeme glede podaje izjav, in sicer tako, da se po eni strani še vedno zagotavlja strankam pravica do izjave, po drugi strani pa pospeši postopek odločanja sodišča. Gre torej za ukrep pospešitve postopka, ki naj omogoči, da stranke vloge skrbno pišejo in na naroku skrbno ustno predstavijo le tisto, kar je za rešitev spora pomembno. Tako bo sodni postopek učinkovitejši.

Praviloma se v gospodarskih sporih presojuje zadeve večje vrednosti, njihov izid pa ima lahko širši družbeni vpliv. Ti spori so lahko tudi v pravnem pogledu zelo zahtevni, saj sodišča pri sojenju uporabljajo zakone z zahtevno tematiko, zato v teh sporih odločajo sodniki posamezniki oziroma senati, ki so specializirani za gospodarske spore. Vse prej naštetu nedvomno velja tudi za spore po tem predlogu zakona, zato je določitev teka postopka po pravilih za gospodarske spore s tega vidika še bolj smiselna.

Poleg tega predlog zakon uvaja možnost kolektivne tožbe z namenom čim učinkovitejšega vodenja postopkov sodnega varstva. Namen kolektivne tožbe je, da se posameznikom omogoči skupno uveljavljanje zahtevkov pred sodiščem. V sporih, v katerih je večje število udeležencev, ki so bili oškodovani za zneske, ki so nesorazmerni sodnim stroškom, bi drugačna ureditev lahko pripeljala do tega, da večje število udeležencev ne bi sodno uveljavljalo svojih pravic. Poleg varstva pravic nekdanjih imetnikov bo institut kolektivne tožbe pripomogel tudi k manjšemu številu postopkov pred sodiščem, kar bo prispevalo k razbremenitvi sodišča in pospešitvi postopkov.

K 6. členu

ZPP določa, da je za sojenje v sporih zoper pravne osebe splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je sedež tožene stranke. Ker je Banka Slovenije edina tožena stranka, bi bilo v skladu s pravili ZPP v vseh postopkih, ki bodo potekali v skladu s tem zakonom, krajevno (in stvarno) pristojno Okrožno sodišče v Ljubljani.

Zakon o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSL-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve, 22/18 – ZSICT, 16/19 – ZNP-1, 104/20, 203/20 – ZIUPOPVE in 18/23 – ZDU-1O; v nadaljnjem besedilu: ZS) in nekateri drugi zakoni določajo tudi izključne pristojnosti Okrožnega sodišča v Ljubljani, kar pomeni, da je to sodišče dodatno obremenjeno z reševanjem nekaterih vrst (zahtevnejših) zadev.

Zato se s tem členom določa, da je za sojenje v postopkih po tem zakonu izključno krajevno pristojno Okrožno sodišče v Mariboru. Okrožno sodišče v Mariboru je drugo največje okrožno sodišče v državi z dovolj velikim gospodarskim oddelkom za obravnavanje tovrstnih zadev. Postopki, ki bodo tekli po tem zakonu, bodo zapleteni ter povezani s številnimi težkimi procesnopravnimi in materialnopravnimi vprašanji. Izvedba teh postopkov zahteva specifična pravna znanja, ta se delno lahko pridobijo le z ustreznimi izkušnjami, delno pa z intenzivnimi dodatnimi izobraževanji. Iz teh razlogov je smotno, da se določi koncentracija krajevne in stvarne pristojnosti pri Okrožnem sodišču v Mariboru. Če bi v praksi prišlo do situacije, da bi sodniki pri Okrožnem sodišču v Mariboru predlagali izločitev, bi v skladu s svojimi pristojnostmi po ZPP o tem vprašanju odločalo Vrhovno sodišče Republike Slovenije in po potrebi določilo drugo pristojno sodišče.

K 7. členu

Člen v prvem odstavku določa javno objavo podatkov v zvezi z izrednimi ukrepi Banke Slovenije. Slednja mora predvidene podatke objaviti na svoji spletni strani. Tako mora npr. objaviti odločbo, s katero je bil izrečen izredni ukrep (prva alineja prvega odstavka).

V drugem odstavku je določeno, da mora Banka Slovenije pred objavo podatkov osebne in druge podatke o posameznih komitentih, ki se v skladu z zakonom štejejo za zaupne ali poslovno skrivnost, prekriti. Ne glede na navedeno se ne bodo prekrili naslednji osebni podatki: (i) osebno ime, (ii) morebitni strokovni ali znanstveni naslov ter (iii) funkcija ali vloga fizične osebe pri posameznem izdanem dokumentu.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi U-I-4/20 pri presoji ustavnosti 10. člena razveljavljenega Zakona o postopku sodnega in izvensodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank (ZPSVIKOB) ugotovilo, da ta ne posega v ustavno varovano pravico do poslovne skrivnosti, zato je navedena rešitev uporabljena tudi v tem predlogu zakona.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v zvezi s presojo ustavnosti navedenega člena zapisalo:

»Ob upoštevanju dejstva, da zakonska opredelitev poslovne skrivnosti v slovenskem pravnem redu ni ožja od ustavno varovane sfere poslovne skrivnosti, predlagateljica ni konkretizirano pojasnila, zakaj zapoved o prekrivanju zaupnih podatkov in poslovne skrivnosti iz drugega odstavka 10. člena (v sedanjem predlogu drugega odstavka 7. člena) ZPSVIKOB ne bi zadoščala za preprečitev kakršnega koli poseganja (z javno objavo na spletni strani) v ustavno pravico do poslovne skrivnosti bank, v katerih se je opravil izredni ukrep izbrisa kvalificiranih obveznosti, strank teh bank in njihovih nasprotnih strank. Poleg tega ustavno sodišče ne more spregledati, da se očitki pritožnice zoper 10. člen ZPSVIKOB po vsebini omejujejo na domnevno neskladje s 53. in 54. členom Direktive 2013/36/EU. SEU pa je v sodbi v zadevi Banka Slovenije pojasnilo, da je treba (med drugim) ti dve določbi Direktive 2013/36/EU razlagati tako, da se njuna pravila "ne uporabljajo za informacije, ki so bile pridobljene ali so nastale pri izvedbi reorganizacijskih ukrepov v smislu Direktive 2001/24/ES in ki niso bile predmet postopkov obveščanja ali posvetovanja iz členov 4, 5, 8, 9, 11 in 19 zadnje navedene direktive". To pa so tudi vse zaupne informacije iz dokumentacije, na katero se predlagateljica sklicuje pri izpodbijanju 10. člena ZPSVIKOB. Ker njeni očitki ostajajo na ravni neskladja s pravili iz Direktive 2013/36/EU, ta Direktiva pa za navedeno dokumentacijo ne velja, je mogoč le zaključek, da predlagateljica (tudi s tega zornega kota) ni izkazala, da 10. člen ZPSVIKOB posega v ustavno pravico do poslovne skrivnosti iz prvega odstavka 74. člena Ustave, razloženo skladno s pravili prava EU. Zato 10. člen ZPSVIKOB ni v neskladju s to ustavno določbo in posledično tudi ne z Ustavo.«

Nadalje je v tretjem odstavku določeno, da se dokumenti iz prve do četrte alineje prvega odstavka tega člena objavijo v izvorniku oziroma kot skeniran izvorni dokument. Če je izvornik v tujem jeziku, Banka Slovenije zagotovi in objavi tudi prevod dokumenta v slovenščini.

K 8. členu

S predlaganim členom, ki je enak ureditvi iz razveljavljenega ZPSVIKOB, se predlaga vzpostavitev podatkovne sobe z oddaljenim dostopom, kar omogoča, da se bodo lahko z dokumenti in podatki seznanili vsi nekdanji imetniki, s čimer se zagotavlja njihova pravica do sodnega varstva. Ker je nekdanjih imetnikov zelo veliko, oblikovanje fizične podatkovne sobe že zaradi logističnih razlogov ni najprimernejša rešitev (npr. zelo težko bi bilo najti primerno velik prostor, kjer bi bil velikemu številu nekdanjih imetnikov omogočen pregled dokumentov). Organiziranje fizične podatkovne sobe (ali več teh) je negospodarno tudi zato, ker obstaja varna tehnologija za vzpostavitev virtualne podatkovne sobe, ki bo nekdanjim imetnikom omogočila nemoten pregled dokumentov, hkrati pa bo v okviru tehničnih možnosti poskrbljeno tudi za varovanje njihove zaupnosti (npr. onemogočeno bo tiskanje dokumentov ali njihovo shranjevanje).

Virtualne podatkovne sobe bo vzpostavilo Ministrstvo za finance, ki bo obenem njihov upravljavec. Z vzpostavitvijo virtualne podatkovne sobe se nekdanjim imetnikom omogoča dostop do dokumentov in podatkov že pred vložitvijo tožb. Po proučitvi dostopnih dokumentov in podatkov se bodo nekdanji imetniki lahko odločili, ali bodo še uveljavljali dostop do dodatnih dokumentov in podatkov na podlagi stopničaste tožbe oziroma na podlagi predloga za izdajo sklepa o predložitvi dokazov sodišču (npr. dostop do specifičnih dokumentov, za katere v tem trenutku še ne vemo, da sploh obstajajo oziroma da so pomembni za odločitev v sporu).

V členu se opredeljuje zasnova virtualne podatkovne sobe. Vstop vanjo bo omogočen samo predvidenim osebam na podlagi tega zakona (10. člen). Vstop bo avtomatiziran in bo potekal z uporabo sredstev elektronske identifikacije. Izpolnjevanje pogoja do dostopa se bo preverjalo v okviru programske rešitve. V podatkovni sobi se bodo beležili podatki, v kateri dokument je oseba vpogledala, in datum vsakega vpogleda v posamezen dokument. Na ta način bo zagotovljena ustrezna sledljivost.

Vstop do virtualne podatkovne sobe, ki se nanaša na posamezno banko, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, ne bo več mogoč po preteku petih let po pravnomočnosti zadnje odločbe za posamezno banko, izdane v postopku, ki se vodi na podlagi tega zakona. Ne glede na navedeno se bo vstop do virtualne podatkovne sobe ponovno omogočil morebitnemu vlagatelju izrednega pravnega sredstva, ustavne pritožbe ali pritožbe na Evropsko sodišče za človekove pravice ter v tem primeru tudi nasprotni stranki in sicer za čas do dokončne odločitve o vložnem pravnem sredstvu iz tega stavka.

K 9. členu

Za vsako virtualno podatkovno sobo upravljavec podatkovne sobe oblikuje evidenco oseb, ki lahko vstopajo v to sobo. Z vnosi pa dopolnjuje Agencija za trg vrednostnih papirjev (v nadaljnjem besedilu: ATVP) na podlagi podatkov, prejetih v vlogah za vstop v virtualno podatkovno sobo.

S predlaganim členom se določajo evidence osebnih podatkov, ki jih mora upravljati upravljavec virtualne podatkovne sobe. Upravljavec podatkovne sobe bo tako upravljal evidence oseb, ki:

- imajo pravico vstopati v virtualno podatkovno sobo;
- so imele pravico vstopati v virtualno podatkovno sobo, vendar je ta pravica prenehala;
- imajo v Republiki Sloveniji pravico opravljati odvetniške storitve oziroma so opravile pravniški državni izpit;
- imajo v Republiki Sloveniji pravico uporabljati naziv pooblaščen revizor, preizkušeni notranji revizor, pooblaščen ocenjevalec vrednosti, preizkušeni računovodja ali preizkušeni poslovni finančnik;
- so vstopile v virtualno podatkovno sobo.

Namen ureditve vstopa do virtualne podatkovne sobe je, da se omogoči vstop zgolj osebam, ki bodo dokumente in podatke potrebovale za pripravo tožbenih zahtevkov v skladu s tem zakonom. Zato ima upravljavec virtualne podatkovne sobe dolžnost upravljati tudi evidence osebnih podatkov, med drugim evidence oseb, ki imajo oziroma so imele pravico vstopa do virtualne podatkovne sobe, in oseb, ki so vstopile v virtualno podatkovno sobo.

V okviru tretjega do sedmega odstavka je natančno navedeno, katere evidence se oblikujejo za posamezno skupino oseb. V zvezi s podatki glede davčne številke velja izpostaviti, da se bo s slednjimi izvajala elektronska identifikacija oseb za vstop v virtualno podatkovno sobo.

S predlaganim členom se določa, da so upravičenci za vstop do virtualne podatkovne sobe, poleg Banke Slovenije, sodišča, nekdanjih imetnikov in njihovih pooblaščenec, tudi višji državni odvetniki, državni

odvetniki in člani odbora iz 24. člena tega zakona. Državni odvetniki zastopajo Republiko Slovenijo v postopkih na podlagi tega zakona, zato je nujno potrebno, da se jim omogoči vstop do vse dokumentacije, prav tako bodo vstop potrebovali člani odbora iz 24. člena tega zakona zaradi priprave predhodnega mnenja o tem, ali bi nekdanji imetniki prejeli plačilo iz naslova imetništva kvalificiranega instrumenta, če izredni ukrep ne bi bil izrečen, in v kolikšni meri.

V osmem odstavku je določen rok uporabe posameznih evidenc. Tako se evidence iz prve do četrte alineje drugega odstavka tega člena upravljajo do poteka roka iz tretjega odstavka 9. člena (torej do preteka petih let od pravnomočnosti zadnje odločbe za posamezno banko, izdane v postopku, ki se vodi s tem zakonom), evidenca iz pete alineje prvega odstavka tega člena pa pet let po poteku roka iz tretjega odstavka prejšnjega člena.

V devetem odstavku se opredeljuje vstopanje do virtualne podatkovne sobe s strani njenega upravljavca, ATVP in Banke Slovenije. Na ta način se zagotavlja ustrezno izvrševanje zakona.

K 10. členu

S predlaganim členom se določa, kdo so upravičenci za vstop do virtualne podatkovne sobe. Namen predlagane ureditve vzpostavitve virtualnih podatkovnih sob in vstopa do teh ni, da se javnosti prizna pravica dostopa do dokumentov in podatkov, saj ti vsebujejo zaupne in osebne podatke ter poslovne skrivnosti. Ob upoštevanju vsebine dokumentov in podatkov, ki bodo objavljeni v virtualni podatkovni sobi, je namen predlagane ureditve omogočiti vstop osebam, ki bodo te dokumente in podatke proučile in jih uporabile za uveljavljanje svojih pravic. Kot osebe, ki jim je omogočen vstop v virtualno podatkovno sobo, se določijo tudi člani odbora iz 24. člena tega zakona in državni odvetniki. Člani odbora potrebujejo pravico dostopa do dokumentov v virtualni podatkovni sobi za namen izdelave predhodnega mnenja, državni odvetniki pa za namen priprave obrambe, saj zastopajo Republiko Slovenijo v postopkih na podlagi tega zakona. Virtualna podatkovna soba namreč zajema dokumente in podatke, ki vsebujejo zaupne in osebne podatke ter poslovne skrivnosti, zato je nujno, da se dostop omogoči zgolj osebam, ki bodo te podatke potrebovale za pripravo tožbenih zahtevkov v skladu s tem zakonom, saj je treba zagotoviti varovanje podatkov.

Cilj predlagane ureditve je zagotoviti, da omogočanje vstopa v virtualno podatkovno sobo ne pomeni hkrati tudi odločanja o pravici biti tožnik (o aktivni legitimaciji). Uporaba dikcije »nekdanji imetnik« predloga namreč zahteva, da nekdo odloči, ali je oseba, ki želi vstopiti v virtualno podatkovno sobo, res nekdanji imetnik. Ker pa je to že vprašanje aktivne legitimacije, sme o tem vprašanju odločati le sodišče.

Predlog člena tako predvideva, da se vstop do virtualne podatkovne sobe omogoči vsem, ki izpolnjujejo pogoje, določene s tem členom. Tisti, ki trdijo, da so nekdanji imetniki, a ne izpolnjujejo nobenega pogoja iz tega člena, lahko vložijo tožbo na podlagi drugega odstavka 27. člena tega zakona. Posledično jih za vstop pooblasti sodišče.

K 11. členu

Z navedenim členom se določa način vstopa v virtualno podatkovno sobo. Upravljavec virtualne podatkovne sobe različnim upravičencem omogoči vstop do virtualne podatkovne sobe na različen način. Tako se osebam, ki so na seznamu KDD – Centralna klirinško depotna družba, d. d., (v nadaljnjem besedilu: KDD) in niso imetnice fiduciarnega računa, omogoči vstop na podlagi elektronske vloge.

Zaradi velikega števila oseb, ki imajo pravico do seznanitve z dokumenti in podatki, se predvideva čim večja avtomatizacija celotnega procesa vstopa v virtualne podatkovne sobe. Velika večina oseb, ki imajo pravico do seznanitve z dokumenti in podatki, je navedena v seznamu oseb, ki so bile imetnice finančnih instrumentov, ki so prenehali zaradi izreka izrednih ukrepov in so bili vodeni v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD, d. d., (približno 103.000 oseb). Tem osebam bo programska rešitev omogočala samostojno registracijo v sistem, kjer se bo izvedla avtomatična identifikacija.

Glede oseb, ki imajo pravico do seznanitve z dokumenti in podatki in ki so pravne osebe, upošteva zakon dejstvo, da v virtualno podatkovno sobo lahko vstopajo le fizične osebe. Tudi v primeru pravne osebe je tisti, ki je vstopil v virtualno podatkovno sobo, fizična oseba. Da se omeji nabor oseb, ki lahko vstopijo v virtualno podatkovno sobo, predlog določa, da se vstop dovoli le zakonitemu zastopniku pravne osebe.

Glede na strokovno zahtevnost sporov po tem zakonu in glede na kompleksnost dokumentov in podatkov, ki jih je treba ustrezno proučiti za pripravo tožbenih zahtevkov, je treba zagotoviti, da imajo dostop do teh dokumentov in podatkov tudi pooblaščenci nekdanjih imetnikov. Zaradi kompleksnosti dokumentov in podatkov, ki so zaupni ali poslovne skrivnosti, je primerno in nujno, da se določi, da so lahko pooblaščenci za vstop do virtualne podatkovne sobe le osebe z določenimi strokovnimi znanji (t. i. kvalificirani poklici), ki bodo zaradi svojih specifičnih znanj nekdanjim imetnikom pomagale pri pripravi tožbenih zahtevkov po tem zakonu. Zaradi zagotovitve čim večje avtomatizacije in poenostavitve procesov delovanja podatkovne sobe se določa, da bo možno za veliko večino pooblaščenecv podati pooblastilo že v okviru programske rešitve, kjer bo potekalo avtomatično preverjanje kvalifikacije prek seznamov, ki jih bodo poslali Slovenski inštitut za revizijo (v nadaljnjem besedilu: SIR), Agencija za javni nadzor nad revidiranjem, Odvetniška zbornica in ministrstvo, pristojno za pravosodje. Pooblaščenci, ki ne bodo na teh seznamih, bodo morali pridobiti mnenje SIR, da imajo potrebna strokovna znanja (osebe iz tujine) oziroma se bodo morali izkazati s potrdilom ministrstva, pristojnega za pravosodje, iz katerega izhaja, da so opravili pravniški državni izpit (osebe, ki so pravniški državni izpit opravile pred letom 2006).

Preostalim osebam, za katere je predviden vstop v virtualno podatkovno sobo, bo slednjega omogočala ATVP v skladu s predvidenim postopkom, ki je določen v 12. in 13. členu tega zakona. ATVP bo omogočala posamezni osebi vstop v virtualno podatkovno sobo tako, da bo vpisala to osebo v evidenco oseb iz prve alineje drugega odstavka 9. člena tega zakona.

K 12. členu

Predlagani člen ureja postopek ATVP glede vstopa v virtualno podatkovno sobo, in sicer na kateri podlagi ATVP vpiše pravico osebe do vstopa v virtualno podatkovno sobo. ATVP bo na seznam oseb, ki lahko vstopajo v virtualno podatkovno sobo, dodala osebe, ki se bodo v skladu s predlaganimi členi nedvoumno ustrezno identificirale. ATVP bo tako vpisovala v evidenco osebe, ki imajo pravico vstopati (torej osebe iz prve alineje drugega odstavka 9. člena) na podlagi različnih kriterijev, ki so določeni v predlaganem členu. Tako bo morala npr. oseba iz 2. točke 10. člena tega zakona priložiti potrdilo centralnega depozitarja, da je bila ta oseba ob izbrisu vrednostnega papirja z ISIN kodo iz 2. točke 10. člena tega zakona imetnik tega vrednostnega papirja.

V zvezi z imetniki velja pojasniti, da sta nekdanji imetnik (neposredni imetnik vrednostnega papirja) in dejanski nekdanji imetnik, katerega vrednostni papirji so bili vodeni na fiduciarnem računu, v celoti izenačena in enakopravna. Z navedenim se tudi zagotavlja spoštovanje načela preglednosti in načela neposrednega imetništva.

K 13. členu

Če ATPV osebo vpiše v evidenco za vstop v virtualno podatkovno sobo, vnese njene podatke v sistem virtualne podatkovne sobe in jo o tem obvesti. Če ni izkazana podlaga za vpis v evidenco, ATPV osebe ne vpiše v evidenco za vstop v virtualno podatkovno sobo. ATPV o tem izda odločbo o zavrnitvi vstopa v virtualno podatkovno sobo. Zoper to odločbo ni pritožbe in ni dopusten upravni spor. Osebe, ki jim je bil vstop zavrnjen, lahko zahtevajo vstop v virtualno podatkovno sobo s tožbo iz prvega odstavka 27. člena tega zakona, na kar bo morala Agencija to osebo v odločbi posebej poučiti. V zvezi s tem izpostavljam, da je v odločbi U-I-196/09 Ustavno sodišče Republike Slovenije ugotovilo, da določba ZTFI, ki določa, da zoper odredbo o odpravi kršitev ni sodnega varstva, ni protiustavna. Bistvo pravice do sodnega varstva je, sledeč Ustavnemu sodišču Republike Slovenije, preprečiti, da bi prišlo do dejanj, ki bi izničila morebitni kasnejši uspeh v postopku tako, da bi bila vzpostavitev stanja, kakršno je bilo pred posegom v pravni položaj upravičenca, nemogoča ali nesorazmerno otežena. V zadevni odločbi je Ustavno sodišče Republike Slovenije ugotovilo, da prepoved pritožbe zoper odredbo ne pomeni takega dejanja. Uredba se je namreč lahko izpodbija posredno, preko tožbe zoper odločbo, ki jo izda ATPV, če odredba ni bila upoštevana. Smiselno enako velja v predlogu zakona. Če ATPV zavrne vstop do virtualne podatkovne sobe, se vstop lahko zahteva preko sodišča v skladu s prvim odstavkom 27. člena predloga zakona. To pa pomeni, da zaradi prepovedi pritožbe na odločbo ATPV ne pride do stanja, ko bi prepoved izničila možnost uspeha v kasnejšem postopku.

S tretjim odstavkom so z namenom, da so postopki v zvezi z vstopom v virtualno podatkovno sobo hitri, določita dve izjemi od določb zakona, ki ureja trg finančnih instrumentov, in zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Tako v tem upravnem postopku ne bo veljalo pravilo iz 67. člena ZUP glede ravnanja pristojnega organa v primeru nepopolne ali nerazumljive vloge. V tem postopku tudi ne bo veljal 465. člen ZTFI, ki med drugim določa, da senat (ATVP) odloča o vseh posamičnih zadevah, o katerih je treba odločiti z odločbo, razen če zakon za posamezen primer določa pristojnost predsednika senata.

V četrtem odstavku se določa, da bo ATPV za opravljanje nalog v zvezi z virtualno podatkovno sobo iz prejšnjega upravičena do plačila nadomestila v višini 50 eurov na vlogo. Slednjega ji bo iz proračuna plačala Republika Slovenija na podlagi pogodbe med ATPV in Republiko Slovenijo. Na ta način se bo zagotovilo, da bo ATPV namenila potrebne resurse njenim predvidenim aktivnostim po tem zakonu.

Vloge iz prvega do petega odstavka 13. člena se bodo vlagale po naprej predvidenem obrazcu. Slednjega bo pripravila ATPV ter ga objavila v Uradnem listu Republike Slovenije, saj gre za splošen akt nosilca javnega pooblastila. Navedeno ATPV ne preprečuje, da obrazec objavi tudi na svoji spletni strani. V četrtem odstavku se podrobneje določa, kaj bo moral navedeni obrazec vsebovati, in sicer: osebno ime ali firmo, naslov ali sedež, davčno številko, matično številko pravne osebe, vrsto vrednostnega papirja, količino vrednostnih papirjev ter druge podatke, ki omogočajo identifikacijo vrednostnih papirjev, njihovega imetnika in računa, na katerem so se ti vrednostni papirji vodili.

K 14. členu

Predlagani člen ureja odgovornost za škodo v primeru, ko je bil vstop v virtualno podatkovno sobo omogočen osebi, ki ji ne bi smel biti, in sicer na podlagi neresničnih podatkov ali predrugačenih oz. ponarejenih listin. ATPV v takih primerih odgovarja zgolj v primeru, da pri obravnavi dokumentacije ni ravnala z dolžno skrbnostjo, oziroma če so njeni uslužbenci ravnali naklepno.

K 15. členu

Predlagani člen ureja vstop do virtualne podatkovne sobe v prostorih upravljavca podatkovne sobe. Upravljavec podatkovne sobe bo osebam, ki imajo pravico do vstopa v virtualno podatkovno sobo, omogočil uporabo programske in strojne opreme za vstop v virtualno podatkovno sobo v prostorih, ki jih bo za ta namen vzpostavil. Pred vstopom v prostor bo morala ta oseba podpisati izjavo iz drugega odstavka 20. člena tega zakona.

K 16. členu

S predlaganim členom so določeni primeri, ko se vstop do virtualne podatkovne sobe ukine. Upravljavec tako ukine vstop vsem upravičencem in njihovim pooblaščenem, ki niso vložili tožbe, ter tistim, o katerih zahtevkih je že bilo pravnomočno odločeno. Navedeno je določeno v prvem in drugem odstavku.

V tretjem odstavku se določa, da se osebam iz 7., 10., 11., 12. in 13. točke 10. člena tega zakona vstop v virtualno podatkovno sobo omogoča do njenega zaprtja. Gre za naslednje osebe iz 10. člena: Banka Slovenije in upravljavec podatkovne sobe (sedma alineja), član odbora (deseta alineja), višji državni odvetnik in državni odvetnik (enajsta alineja), osebe, ki jih za vstop pooblasti sodišče (dvanajsta alineja), Informacijski pooblaščenec (trinajsta alineja).

Vstop do virtualne podatkovne sobe ureja tudi tretji odstavek 8. člena predloga zakona. Tam je namreč med drugim določeno, da vstopa do virtualne podatkovne sobe, ki se nanaša na posamezno banko, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, ni več mogoč po preteku petih let od pravnomočnosti zadnje odločbe za posamezno banko, izdane v postopku, ki se vodi v skladu s tem zakonom. Zaradi jasnosti je potrebno poudariti, da se navedena vsebina ne prekriva z vsebino tretjega odstavka 16. člena predloga zakona, temveč jo dopolnjuje.

K 17. členu

Predlagani člen v prvem odstavku določa, da mora KDD, ki upravlja centralni register, v katerem so bile vpisane kvalificirane obveznosti, ki so z odločbo Banke Slovenije v celoti prenehale, v elektronski obliki poslati sezname identifikacijskih podatkov o imetnikih teh kvalificiranih obveznosti, ki jih obdeluje v centralnem registru, upravljavcu podatkovne sobe in ATVP. S tem se bodo pomembno zmanjšali količina potrebnega dela kot tudi stroški in obremenitev sodišča, saj se bodo lahko pridobljeni podatki v elektronski obliki obdelovali z različnimi informacijsko podprtimi orodji.

V drugem odstavku se podrobno določa, kaj morajo vsebovati navedeni sezname KDD za vsak vrednostni papir, in sicer: osebno ime oziroma firmo, naslov oziroma sedež, davčno številko, enotno matično številko občana, matično številko pravne osebe, morebitno oznako, ki jo je imetniku dodelila KDD, ISIN kodo, LEI kodo, oznako vrednostnega papirja, količino vrednostnih papirjev, oznako tipa računa, oznako člana, ki vodi posamezen račun, in številko posameznega računa.

K 18. členu

Predlog člena ureja sezname, ki se pošiljajo upravljavcu podatkovne sobe s strani (i) Odvetniške zbornice, (ii) ministrstva, pristojnega za pravosodje, (iii) ANR, (iv) SIR. Slednji do 5. dne v mesecu upravljavcu podatkovne sobe sporočijo morebitne spremembe vpisov v seznam, ki ga vodijo. Njihovi sezname za vsako osebo vsebujejo osebno ime, naslov in številko vpisa v imenik Odvetniške zbornice Slovenije oziroma evidenčno knjigo oseb, ki so opravile pravniški državni izpit oziroma registrsko številko iz registra, ki ga vodi ANR oziroma SIR.

Predlog člena ureja tudi sezname, ki se pošljejo upravljavcu podatkovne sobe s strani (v) generalnega državnega odvetnika, (vi) sodišča. Njihovi sezami za vsako osebo vsebujejo osebno ime in naziv institucije, iz katere oseba prihaja.

K 19. členu

Predlagani člen določa, kdo ima dolžnost zagotoviti dokumente v virtualni podatkovni sobi in obseg teh dokumentov s strani Banke Slovenije (prvi in drugi odstavek), Slovenskega državnega holdinga (v nadaljnjem besedilu: SDH) (tretji odstavek) in upravljavca podatkovne sobe (četrti odstavek).

Banka Slovenije za objavo podatkov v virtualni podatkovni sobi upravljavcu virtualne podatkovne sobe izroči dokumente, na katerih je temeljila odločba Banke Slovenije o izreku izrednih ukrepov. Dokumente mora izročiti v izvorniku v elektronski obliki oziroma kot skeniran izvorni dokument. Zaradi zahtev po varstvu osebnih podatkov mora Banka Slovenije predhodno prekriti osebne podatke.

Družba za upravljanje terjatev bank, d. d., (DUTB) je razpolagala z dokumenti, iz katerih so razvidni pogoji za prenos tveganih postavk bank na DUTB, vključno s podatki o terjatvah in o prenosnih cenah posameznih terjatev, ki so bile z banke, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, prenesene na DUTB. Na podlagi 36. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33, 27/17 – popr. in 174/20 – ZIPRS2122; v nadaljnjem besedilu: ZUKSB) je s 30. decembrom 2022 DUTB kot pravna oseba prenehala obstajati, vse premoženje ter pravice in obveznosti DUTB pa so prešle na Slovenski državni holding, d. d., ki kot univerzalni pravni naslednik vstopa v vsa pravna razmerja, ki so bila dotlej sklenjena med DUTB in tretjimi osebami. Zaradi zahtev po varstvu osebnih podatkov mora tudi SDH predhodno prekriti osebne podatke.

Upravljavec podatkovne sobe za vsako banko, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, za objavo dokumentov in podatkov v virtualni podatkovni sobi zagotovi dokumente medresorske komisije v zvezi s postopkom odobritve državne pomoči bankam, ki so jim bili izrečeni izredni ukrepi, vključno s sklepi vlade o uporabi ukrepov po ZUKSB v posamezni banki in programi prestrukturiranja, ter odločbe Evropske komisije o dovoljeni državni pomoči bankam, ki jim je bil izrečen izredni ukrep.

S petim odstavkom se določa, da osebe, ki zagotavljajo dokumente za virtualno podatkovno sobo na podlagi tega člena, iz dokumentov izločijo podatke, ki se nanašajo na fizične osebe, ki so bile stranke bank. V odstavku je dodatno določeno, da se izločitev podatkov na podlagi četrtega odstavka ne nanaša na fizične osebe, ki so sodelovale pri nastanku dokumentov in podatkov iz tega člena. Dodatno je potrebno izpostaviti, da izločitev iz petega odstavka pomeni, da ne bo možno priti do situacije, da bi bile takšne fizične osebe določljive.

K 20. členu

S členom se določa, da oseba, ki vstopa v virtualno podatkovno sobo, pred vstopom elektronsko podpiše izjavo o varovanju zaupnosti. Dokumenti in podatki iz virtualne podatkovne sobe, ki so označeni kot zaupni ali poslovna skrivnost, se lahko uporabijo izključno za namen postopka po tem zakonu. Če stranka zaupne podatke ali poslovne skrivnosti navede v vlogi v postopku v skladu s tem zakonom in je ta vloga namenjena izključno predložitvi sodišču, se to ne šteje za kršitev obveznosti varovanja dokumentov ali podatkov, ki so označeni kot zaupni ali poslovna skrivnost.

Pomembno je, da dokumenti in podatki v virtualni podatkovni sobi ne bodo objavljeni javno oziroma do njih ne bo imela dostopa splošna javnost. Dostop do dokumentov in podatkov v tej sobi bodo imeli le

nekdanji imetniki, dejanski nekdanji imetniki in njihovi pooblaščenici, ki jih bodo lahko uporabili le za uveljavljanje tožbenega zahtevka po postopku, ki ga določa ta zakon. Nekdanji imetniki imajo v konkretnem primeru dejanski in pravni interes za dostop do dokumentov in podatkov v tej sobi pred vložitvijo tožbenih zahtevkov, kar je v 123. točki odločbe U-I-295/13 de facto pripoznalo tudi Ustavno sodišče Republike Slovenije. Pri tem predlog zakona upošteva, da vpogled v dokumente in podatke z vidika subjektov, na katere se te informacije nanašajo, glede na podlago in namen zbiranja teh informacij (nadzor nad bankami in drugimi subjekti nadzora) ne pomeni nesorazmernega posega v pravice subjektov, na katere se te informacije nanašajo.

Pravna ureditev, ki določa obveznosti varovanja zaupnih informacij, določa tudi nekatere izjeme od varovanja zaupnih informacij, in sicer kadar je zaupne informacije dovoljeno razkriti za potrebe kazenskega postopka in postopka stečaja ali prisilne likvidacije banke ter informacije o dovoljenjih za opravljanje bančnih, finančnih in dodatnih finančnih storitev, o dovoljenjih za izdajanje hipotekarnih in komunalnih obveznic, o dovoljenjih za pridobitev kvalificiranega deleža ter o dovoljenjih za opravljanje funkcije člana uprave banke. Navedene izjeme so končni nabor objektivnih razlogov, v katerih je treba zaradi varstva drugih upravičenih okoliščin in posebnih pravnih upravičenj zagotoviti razkritje nekaterih zaupnih informacij. Ker imajo nekdanji imetniki dejanski in pravni interes za dostop do dokumentov in podatkov, se s tem zakonom upravičeno izrecno določa, da Banka Slovenije razkrije zaupne informacije točno določenim upravičencem.

K 21. členu

S tem členom se v prvem odstavku uzakonja materialna podlaga za pridobitev podatkov ali dokumentov. Predlog člena določa, da imajo nekdanji imetniki zaradi zagotavljanja sodnega varstva pravico pridobiti kateri koli podatek ali dokument v zvezi z izrednim ukrepom, ki je pri Banki Slovenije.. Sodišče bo pri presojanju o pravici iz prejšnjega stavka odločalo po postopku iz tega zakona. S tem se zagotavlja, da je sodišče pri svojem odločanju vezano na določbe, ki urejajo varovanje dokumentov in podatkov.

Z drugim odstavkom se določa, da podatek ali dokument, pridobljen na način iz prvega odstavka Banka Slovenije pošlje upravljavcu podatkovne sobe za objavo v virtualnih podatkovnih sobah.

K 22. členu

S predlaganim členom se sledi trendom digitalizacije in s tem čim bolj preglednemu poslovanju vseh državnih organov in ne le sodstvu. Elektronsko poslovanje, predvsem elektronsko vročanje, je pomembno z vidika lažje, hitrejše in tudi cenejše izvedbe procesnih dejanj. Prav tako predlog zakona omogoča vlaganje kolektivnih tožb, glede katerih pristojno sodišče že upravlja register kolektivnih tožb, kar pomeni, da bi se te kolektivne tožbe lahko objavljale enako kot druge kolektivne tožbe. Določbe glede elektronskega poslovanja se bodo lahko začele uporabljati, ko bodo zagotovljeni tehnični pogoji za njeno izvajanje in bo minister, pristojen za pravosodje, izdal odredbo, v kateri bo določil datum, od katerega se ta določba uporablja.

S prvim odstavkom se tako določa, da pooblaščenec tožeče stranke vloge vloži v elektronski obliki, sodišče pa mu pisanja vroča po varni elektronski poti. Če tožeča stranka nima pooblaščenca, slednje to ne omejuje pri elektronskem vlaganju vlog. Z drugim odstavkom se nadalje določa, da Banka Slovenije in Republika Slovenija vloge vlagata v elektronski obliki, sodišče pa jima pisanja vroča po varni elektronski poti.

K 23. členu

S predlaganim členom se uvaja nova rešitev, s katero se pred začetkom pravnomožnosti izdelava predhodnega mnenja o tem, ali bi nekdanji imetniki prejeli plačilo iz naslova imetništva kvalificiranega instrumenta, če izredni ukrep ne bi bil izrečen, in v kolikšni meri. Ugotovitve iz mnenja bodo pripomogle k temu, da bodo nekdanji imetniki lahko ocenili možnost uspeha v pravdi. Gre za pravico, ki jo lahko predlagatelji iz prvega odstavka tega člena uveljavljajo do poteka roka za vložitev tožbe. Predlog, da sodišče imenuje odbor izvedencev, ki bo pripravil predhodno mnenje, lahko podajo vlada, Banka Slovenije ali neprofitno reprezentativno interesno združenje, ki deluje v interesu nekdanjih imetnikov.

Navkljub dejstvu, da nimajo vse stranke postopka možnost sodelovati pri nastajanju in podajanju predhodnega mnenja, je bojazen glede dokazne vrednosti mnenja odveč, saj bodo skrb za interese in pravice vseh imetnikov zagovarjala njihova reprezentativna združenja. Status reprezentativnosti se presoja po merilih iz zakona, ki ureja kolektivne tožbe. Sodišče bo tako pri ugotavljanju reprezentativnosti presojalo merila iz 5. člena Zakona o kolektivnih tožbah, in sicer ali bo upravičena oseba ustrezen zastopnik skupine, ki bo deloval pošteno in primerno ter v najboljšem interesu njenih članov, pri čemer upošteva zlasti obstoj finančnih sredstev, človeških virov in pravnega znanja za zastopanje skupine, aktivnosti, ki jih je upravičena oseba že opravila glede priprave kolektivne poravnave ali kolektivne tožbe ter glede organiziranja oškodovancev in komuniciranja z njimi, število oškodovancev, ki je podprlo njene aktivnosti glede konkretnega primera množičnega oškodovanja, njeno medijsko nastopanje in prisotnost ter razširjanje informacij o zatrjevani kršitvi pravic in svoji nameri, da vložijo kolektivno odškodninsko tožbo, morebitna nasprotja med posameznimi podskupinami v okviru skupine, obstoj in aktivnosti drugih upravičenih oseb ter morebitne izkušnje pri uveljavljanju kolektivnih zahtevkov.

Odbor bo imel nalogo, da izdela mnenje o tem, ali je nekdanjim imetnikom zaradi učinka izrednih ukrepov nastala škoda v višini, ki je višja od škode, ki bi jim nastala, če izredni ukrepi ne bi bil izrečen in v primeru, da je škoda nastala. V tem mnenju se bo torej ugotavljalo le, ali je bilo kršeno načelo »noben upnik na slabšem«, medtem ko se bodo v skladu s 43. členom predloga zakona morebitnega oškodovanja, ki jih je s svojim ravnanjem povzročila Banka Slovenije oziroma osebe, ki so delovale na podlagi njenega pooblastila, ugotavljala v ločenem sodnem postopku.

V primeru, da bo ugotovljeno, da bi vsi ali le nekateri nekdanji imetniki prejeli plačilo iz naslova imetništva kvalificiranega instrumenta v primeru, da izredni ukrep ne bi bil izrečen, slednje predstavlja izhodišče vladi, da pripravi poravnalno shemo.

Takšna splošna ugotovitev je namenjena čim bolj jasni ugotovitvi, da ne bi v nasprotnem primeru prihajalo do težav na strani sodišča že v začetni fazi postopka. Namen uvedbe predhodnega mnenja je zmanjšanje števila pravnomožnosti. Takšna ureditev bo vsekakor prispevala k razbremenitvi sodišča in s tem k pospešitvi sodnih postopkov.

Člen določa tudi način podaje predloga za izdelavo mnenja in ravnanje sodišča s predlogom. Da ne bi prišlo do stanja, ko upravičeni predlagatelji ne bi pravočasno oziroma sploh ne bi podali predlogov za člane odbora, zakon predvideva možnost, da v takem primeru člane odbora imenuje sodišče.

Določba četrtega odstavka smiselno sledi pravilom iz ZPP, da lahko sodišče, preden odloči, koga bo imenovalo za izvedenca, da strankam možnost, da se o tem izjavijo, kar omogoča razčiščevanje morebitnih vprašanj o nasprotju interesov ali drugih okoliščin, ki vzbujajo dvom o nepristranskosti posameznega kandidata, še preden se sodišče odloči, koga bo vzelo za izvedenca. Sodišče tako pozove vse upravičene predlagatelje, da se lahko v 15 dneh po objavi kandidatov na sodni deski in spletni strani sodišča izjavijo o predlaganih kandidatih. V pozivu sodišče sporoči tudi, koga namerava imenovati za predsednika odbora, in pozove upravičene predlagatelje, da mu pošljejo tudi mnenje glede

tega imenovanja Sodišče bo glede imenovanja članov odbora presoјalo zgolj, ali je predlog za imenovanje člana odbora podal upravičeni predlagatelj in ali predlagani član izpolnjuje pogoje iz 24. člena tega zakona.

Hkrati člen določa rok za izdelavo predhodnega mnenja ter morebitne dopolnitve na predlog predlagateljev. Da se zaščitijo interesi vseh nekdanjih imetnikov, bo mnenje objavljeno v virtualni podatkovni sobi, pripombe pa bodo lahko podali vsi nekdanji imetniki, ki imajo vstop do te sobe.

Odbor bo nato na podlagi prejetih pripomb v treh mesecih pripravil predhodno mnenje, ki bo vsebovalo (i) mnenje odbora, ali bi nekdanji imetniki prejeli plačilo iz naslova imetništva kvalificiranega instrumenta v primeru, da izredni ukrep ne bi bil izrečen, in v kolikšni meri ter (ii) opredelitev do prejetih pripomb. Sodišče bo nato predhodno mnenje objavilo v virtualni podatkovni sobi, povzetek predhodnega mnenja pa na spletni strani sodišča. Vsebinsko povzetka predhodnega mnenja pripravi odbor.

V členu je zaradi jasnosti zagotavljanja sodne varnosti nekdanjih imetnikov v enajstem odstavku določeno, da v času od vložitve predloga za izdelavo predhodnega mnenja do objave predhodnega mnenja rok za vložitev tožbe iz 29. člena tega zakona ne teče.

K 24. členu

Za izdelavo predhodnega mnenja je pristojen odbor. Odbor sestavlja skupina neodvisnih strokovnjakov, ki imajo potrebne izkušnje za obravnavano področje, njihova vloga pa je primerljiva z vlogo izvedencev. Sestava odbora je predvidena tako, da zagotavlja enakomerno zastopnost interesov v postopku, in sicer bo dva člana imenovala Vlada Republike Slovenije (na predlog Ministrstva za finance), enega Banka Slovenije, tri reprezentativna združenja, predsednika odbora (kot enega člana) pa imenuje sodišče.

Ker so vprašanja, o katerih bo odbor pripravil predhodno mnenje, strokovno zahtevna, morajo biti člani odbora strokovnjaki s področja finančnega in bančnega prava, računovodstva, financ, revizije ali vrednotenja sredstev. Alternativno so zahtevane izkušnje iz postopkov pregleda kakovosti sredstev za bonitetni nadzor bank in postopkov prenehanja gospodarskih družb na območju Evropske unije. Predlagatelji lahko imenujejo izvedence v 30 dneh od objave sklepa sodišča o izdelavi mnenja v virtualni podatkovni sobi. Sodišče po izteku roka za predlaganje članov odbora izda sklep o imenovanju odbora, pri tem pa mora upoštevati izpolnjevanje pogojev iz tega člena.

Predlog člena tako v drugem odstavku določa pogoje za imenovanje članov odbora in izključitvene razloge v tretjem odstavku. Sestava, kot jo predvideva določba, je tako zasnovana z vidika zagotovitve neodvisnosti, sedmi član, ki je predsednik odbora, pa je pristojen tudi za vodenje postopka oziroma sej. Izključna naloga odbora je izdelava predhodnega mnenja.

V četrtem odstavku predlaganega člena se določa, da mora član odbora v postopku po tem zakonu nemudoma sodišču nemudoma prijaviti vse stike, ki so povezani z opravljanjem izdelave predhodnega mnenja ter obstoj morebitnih okoliščin, ki so povezane z obstojem izločitvenih pogojev v skladu z zakonom ki ureja pravdni postopek. Tako bodo morali člani odbora zaradi zagotovitve preglednosti prijaviti stike z osebami, ki bi od njih zahtevale določeno ravnanje oziroma na njih izvajali pritiska ali vplive v zvezi s predmetom izvedenskega dela (npr. posamičnimi vprašanji glede izreka izrednih ukrepov). Dolžnost prijavljanja stikov velja za vse stike, ki so lahko izraženi v kateri koli obliki komuniciranja med posamezniki: osebno, pisno, po telefonu, e-pošti in drugih komunikacijskih sredstvih. Pri tem je treba podariti, da stiki med člani odbora in tretjimi osebami, ki so kakor koli povezane s predmetom spora na strani ene od strank postopka, sami po sebi niso nezakoniti ali neetični (npr. stiki

v procesu izmenjave posameznih dokumentov, ki bodo potrebni izvedencem). S tem se ne preprečujejo ali omejujejo stiki med člani odbora in tretjimi osebami, a zaradi preglednosti postopka je treba zagotoviti, da so vsi stiki v zvezi s predmetom spora javni, evidentirani, preverljivi in sledljivi.

Tudi za člane odbora velja varovanje zaupnosti podatkov, s katerimi se seznanijo pri izdelavi mnenja.

* * *

V zvezi z imenovanjem predsednika odbora s strani sodišča so v nadaljevanju podana dodatna pojasnila.

Za člane odbora bodo veljala (poleg posebnih pravil v 24. členu) vsa pravila glede izvedencev po določbah ZPP in med njimi tudi pravila o tem, da morajo mnenje podati vestno in v skladu s pravili znanosti in stroke ter posledice kazenske odgovornosti. Procesni položaj odbora, ki bo izdelal predhodno mnenje je položaj kot ga ZPP pozna v primeru samostojnega dokaznega postopka z izvedencem (268.a člen ZPP). Mnenje odbora bo namreč glede na način imenovanja pridobilo dokazno moč, sodišče pa bo v nadaljevanju postopka z njim postopalo enako kot s pisnim mnenjem izvedenca postavljenega v pravnem postopku.

Da tudi za strokovnjake odbora po 24. členu veljajo pravila ZPP nadalje potrjuje tudi ureditev poravnalnega odbora po določbah ZGD-1. V prvem odstavku 609. členu ZGD-1 je namreč izrecno navedeno, da poravnalni odbor nima statusa sodnega izvedenca, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja pravdni postopek. Navedeno glede na predlagani 5. člen, ki določa uporabo zakona, ki ureja pravdni postopek, in zakona, ki ureja postopek s kolektivno tožbo, pomeni, da se določbe ZPP pri imenovanju članov odbora uporabljajo. V nasprotnem primeru bi bilo treba, po vzoru prvega odstavka 608. člena ZGD-1, navedena pravila ZPP izrecno izključiti oziroma zapisati, da odbor po predlogu ZPSVIKOB nima statusa izvedenca.

Dodatno velja pojasniti, da ni nujno, da so izvedenci v pravnem postopku imenovani s seznama sodnih izvedencev. ZPP v drugem odstavku 245. člena določa, da se izvedenci določijo predvsem med sodnimi izvedenci za določeno vrsto izvedenskega dela. Pravdna sodišča v zapletenih postopkih že sedaj določajo na primer izvedence iz tujine (primeri: zdravniških napak) ali pa osebe z določenim strokovnim znanjem. Tudi sicer v pravnem postopku strokovnjaka - izvedenca predlaga stranka. Sodišče lahko, če je delo zapleteno, določi dva ali več izvedencev (prvi odstavek 245. člena. Vsakdo, ki nastopa v postopku kot priča ali izvedenec je podvržen kazenski odgovornosti za krivo pričanje. Sodišče vedno pouči izvedence (in priče) o posledicah krive izpovedbe (251. člen ZPP, ki določa: Pred začetkom dokazovanja z izvedencem je treba izvedencu naročiti, naj predmet skrbno pregleda, natančno navede vse, kar opazi in dožene, in naj poda svoje mnenje vestno in v skladu s pravili znanosti in stroke. Pri tem se opozori tudi na posledice krive izpovedbe).

Izvedenec torej tudi po ZPP ni vedno oseba s seznama sodnih izvedencev. Glede na določbo, da izvedensko delo opravijo izvedenci, ki jih določi pravdna sodišče, je sodišče tisto, ki strokovnjaku z določenega področja »podeli« vlogo izvedenca in ga na ta način postavi/imenuje v postopku, vabi ter zaslišuje. Poleg tega omogoča odprta določba 24. člena o tem, da sodišče imenuje predsednika odbora (glede na 5. člen tudi po pravilih za imenovanje izvedenca), možnost sodišču, da v odbor doda/imenuje izvedenca, ki bo strokovno odgovoril na zastavljena vprašanja. Tudi za izbor navedenega člana odbora – predsednika pa bodo veljala pravila iz predlaganega 24. člena (omejitve pri imenovanju iz tretjega odstavka oziroma pravila glede strokovnega znanja iz drugega odstavka). Sodišče ga bo torej izbralo glede na strokovno znanje, ki je potrebno za razjasnitev ali ugotovitev pravno relevantnih dejstev, s

katerim samo ne razpolaga. Za imenovanje in delovanje članov odbora se bodo smiselno uporabljale določbe zakona, ki ureja pravdni postopek, ki se nanašajo na izvedence.

K 25. členu

S predlaganim členom se opredeljuje delo odbora.

V prvem odstavku se določa, da administrativne zadeve za odbor opravlja sodišče.

V drugem odstavku se določa, na kakšen način odbor odloča. Odbor je sklepčen, če so navzoči vsi njegovi člani. Odbor svoje sklepe sprejema z večino glasov vseh članov, pri čemer se Posamezen član odbora glasovanja ne more vzdržati.

S tretjim odstavkom se določa, da lahko člani odbora od Banke Slovenije zahtevajo predložitev drugih podatkov in dokumentov, potrebnih za izdelavo predhodnega mnenja. Sodišče podatke in dokumente pošlje upravljavcu podatkovne sobe za objavo v virtualnih podatkovnih sobah. S četrtem odstavkom se nadalje določa, da stroške za delovanje odbora krije Republika Slovenija. Minister, pristojen za finance pa bo podrobneje določil način ugotavljanja stroškov, vključno z nagrado članom odbora.

K 26. členu

Predlagani člen predstavlja pravno podlago Vladi Republike Slovenije, da v primeru, če iz predhodnega mnenja izhaja, da je vsem ali le nekaterim nekdanjim imetnikom zaradi učinka izrednega ukrepa nastala škoda v višini, ki je višja od škode, ki bi jim nastala, če izredni ukrep ne bi bil izrečen, z namenom izogniti se nadaljnjim sodnim sporom vzpostavi poravnalno shemo.

Vlada bo tako z uredbo določila poravnalno shemo in podrobnejši način ter postopek izplačila, vključno z dinamiko izplačil, ki jih bo izvedlo ministrstvo, pristojno za finance, pri čemer v uredbi upošteva način obravnave posameznih razredov kvalificiranih obveznosti posamezne banke, kot jo je odbor opredelil.

Predvideno je (drugi odstavek predloga člena), da bo na podlagi vladne uredbe posamezni nekdanji imetnik na podlagi poravnalne sheme lahko upravičen največ do 60 % vrednosti škode, ki mu je nastala zaradi izrednega ukrepa. S členom se tudi omeji odškodnina, saj bo predhodno mnenje poleg ugotovitve, ali bi vsi oziroma nekateri nekdanji imetniki prejeli plačilo iz naslova kvalificiranih instrumentov, če izredni ukrep ne bi bil izrečen, vsebovalo tudi ugotovitev, v kolikšni višini bi bili ti nekdanji imetniki poplačani.

Možnost izdelave predhodnega mnenja v predsodnem postopku je postopek *sui generis*, ki ima velik pomen za nadaljnje postopke. Nekdanji imetniki bodo lahko na podlagi tega mnenja ocenili možnost uspeha v pravdi, hkrati pa bo to podlaga vladi, da lahko v primeru ugotovljenega oškodovanja vzpostavi shemo poplačila upnikov. Poravnalna shema pomeni neke vrste izvensodno poravnavo, ki jo sklenejo stranke same (in ne pred sodiščem) in ima naravo civilnopravne pogodbe. Gre za neobvezen postopek, v katerega se bodo vlagatelji vključili prostovoljno, če se bodo strinjali z mnenjem odbora.

Uvedba poravnalne sheme pomeni tudi pospešitev postopkov, saj v primeru izplačila iz poravnalne sheme vlagatelju preneha status nekdanjega imetnika in vse pravice iz tega naslova. Tako torej ne bo prišlo do množičnih sodnih sporov, temveč bo država izplačevala zneske odškodnin brez sprožanja sodnih postopkov, posledica tega pa bo bistveno manjše število sodnih postopkov. Ta postopek bo za nekdanje imetnike enostaven, učinkovit in cenovno ugoden.

Glede na to, da v skladu s tretjim odstavkom 26. člena tega zakona osebi, ki ji država izplača pavšalni znesek iz drugega odstavka istega člena, preneha status nekdanjega imetnika po tem zakonu in ugasne pravica uveljavljanja zahtevkov iz naslova prenehanja kvalificiranih obveznosti banke na podlagi odločbe Banke Slovenije (prvi del nanaša na odškodnino po tem zakonu, drugi del pa na morebitne druge zahtevke nekdanjega imetnika), se določi tudi pravna podlaga za pridobivanje podatkov o tem, ali je bil konkretnemu tožniku izplačan takšen znesek.

S četrtem odstavkom se določa, da z izplačilom zneska nekdanji imetnik izgubi tudi pravico do odškodnine na podlagi tega zakona. V skladu z navedenim odstavkom nekdanji imetnik ne bo mogel več tožiti (če bo torej prejel odškodnino po poravnalni shemi). Po tretjem odstavku ne bo smel tožiti iz drugih razlogov. Navedene spremembe se bodo sporočile tudi upravljalcu podatkovne sobe. Način obveščanja v tej zvezi bo določila Vlada Republike Slovenije v okviru predvidene uredbe glede določitve poravnalne sheme.

Sredstva za izplačilo zneskov na podlagi poravnalne sheme se bodo zagotovile iz proračuna Republike Slovenije.

K 27. členu

V tem členu se v prvem odstavku izrecno določa, da je tožena stranka po tem zakonu Banka Slovenije. Nadalje se v drugem in tretjem odstavku določa, da lahko tožnik s tožbo zahteva tudi, da sodišče ugotovi, da je nekdanji imetnik ter, da uveljavlja tudi tožbeni zahtevek, s katerim zahteva pridobitev podatkov in dokumentov zaradi zagotavljanja sodnega varstva.

Iz besedila 350.a člena ZBan-1 in vprašanja, ki je bilo poglavitno za odločitev Ustavnega sodišča Republike Slovenije zadevah U-I-295/13 oziroma U-I-4/20, izhaja, da so nekdanji imetniki upravičeni do povrnitve škode, če so bili zaradi odločbe Banke Slovenije na slabšem, kot bi bili, če odločbe ne bi bilo. Pravica do povrnitve škode ni odvisna niti od tega, ali je za slabšo obravnavo nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti kdo kriv, niti od osebnih okoliščin nekdanjega imetnika, kar izhaja tudi iz 120. točke odločbe U-I-295/13.

Na podlagi navedenega predlog člena določa, da tožba, ki se lahko nanaša na le eno odločbo Banke Slovenije, vsebuje tožbeni zahtevek, s katerim tožnik lahko zahteva, da sodišče ugotovi, da obstaja obveznost (podlaga) povrnitve škode, glede višine pa si tožnik (kot je to določeno v četrtem odstavku) lahko pridrži določitev v skladu z 40. člena tega zakona. Z določitvijo odločanja s sodbo o temelju se zagotovijo hitrost, gospodarnost in uniformnost odločanja v sporih, v katerih je mogoče pričakovati večje število tožnikov.

Zaradi zagotovitve pravic oseb, ki zatrjujejo, da so nekdanji imetniki, a tega ATVP ne izkažejo, se zagotavlja sodno varstvo v postopku v okviru zahtevka za vstop do virtualne podatkovne sobe. Da bi se zaradi izvrševanja pravice do pridobitve podatkov lahko vlagale tudi stopničaste tožbe, člen določa, da se lahko kljub prej zapisanemu vlagajo tudi tožbe z zahtevkom, s katerim tožnik zahteva pridobitev podatkov in dokumentov.

Pri odločanju o tem zahtevku sodišče presoja (peti odstavek predloga člena), ali je zahtevek utemeljen z navedbami in dokazi, za katere je mogoče razumno pričakovati, da so tožniku dostopni in iz katerih izhaja, zakaj je dokument ali podatek pomemben za odločitev sodišča in ali je dokument ali podatek pomemben za odločitev sodišča. Sodišče presoja tudi, ali je pomen dokumenta ali podatka za odločitev v postopku sorazmeren z morebitnim posegom v pravice oseb, ki niso naslovniki odločbe, zlasti ob upoštevanju namena in ciljev varovanja takih dokumentov in podatkov v skladu z veljavnimi predpisi.

Zaradi zagotovitve varovanja osebnih ali zaupnih podatkov ali poslovnih skrivnosti sodišče določi tudi način in pogoje pridobitve podatkov in dokumentov v skladu s tretjim, petim in šestim odstavkom 37. člena tega zakona.

S šestim odstavkom se določa, da ne glede na peti odstavek 32. člena tega zakona, tožba iz tega člena vsebuje vse identifikacijske podatke o stranki, kot jih določa zakon, ki ureja pravdni postopek.

Zaradi razbremenitve sodišča ter zagotovitve hitrosti in gospodarnosti postopka mora biti tožbi, s katero več nekdanjih imetnikov toži Banko Slovenije glede iste odločbe Banke Slovenije po postopku v skladu s tem zakonom, priložen tudi seznam strank z navedbo vseh njihovih identifikacijskih podatkov (kot jih zahteva 180.a člen ZPP). Elektronsko obliko zapisa bo določil Center za informatiko Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in bo objavljena na spletni strani Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, Ministrstva za finance in Banke Slovenije. Navedeno je določeno v sedmem odstavku predloga člena.

Če so bili vrednostni papirji, ki so prenehali, vodeni na fiduciarnem računu, se s predlaganim členom v osmem odstavku jasneje določa, da lahko tožbo vložijo le dejanski imetniki. Morebitna škoda je nastala dejanskim nekdanjim imetnikom in ne borznoposredniškim družbam, bankam ali investicijskim podjetjem, ki so vodile tovrstne račune. Pri tem je tudi pomembno, da je že 350.a člen ZBan-1 določal, da lahko tožbo vložijo delničarji, upniki in druge osebe, katerih pravice so prizadete zaradi učinkov odločbe Banke Slovenije. Ker borznoposredniškim družbam, bankam ali investicijskim podjetjem, ki so opravljale skrbniške storitve za dejanske nekdanje imetnike, niso bile prizadete pravice zaradi učinkov odločb Banke Slovenije, te tudi ne morejo neposredno uveljavljati zahtevkov v zvezi z odškodninsko odgovornostjo Banke Slovenije.

S členom se v devetem odstavku določa, da sodišče o tožbah, vloženih po tem zakonu, odloča prednostno. Ker so nekateri tožniki vlagali tožbe z več tožbenimi zahtevki na različnih pravnih podlagah proti različnim subjektom (Banki Slovenije, Republiko Slovenijo, Evropski komisiji, Evropski centralni banki, poslovnim bankam in podobno), je treba zagotoviti, da se lahko po »izločitvi« zahtevka zoper Banko Slovenije ali Republiko Slovenijo, s katerim se uveljavlja odškodninsko varstvo po tem zakonu, ta tožba ustrezno prilagodi (spremeni) ter nato obravnava prednostno.

K 28. členu

S predlaganim členom se v prvem odstavku uvaja možnost kolektivnega uveljavljanja pravic nekdanjih imetnikov. Tako se bo nekdanjim imetnikom olajšal dostop do sodnega varstva, pri čemer so predvsem mišljeni tisti nekdanji imetniki, katerih zahtevki bi bil po višini tako majhen, da bi bilo vlaganje posamičnega zahtevka stroškovno nesorazmerno. S tem predlogom se tudi učinkoviteje izvaja sodno varstvo, saj se je mogoče izogniti številnim postopkom v zvezi z zahtevki na isti podlagi. Namen ureditve kolektivne tožbe je torej izboljšati dostop do sodnega varstva in zagotoviti uresničitev pravic, ki so bile posameznikom kršene oziroma prizadete v primeru množičnega oškodovanja, ter preprečiti, da bi sodišče zaradi prevelikega števila samostojnih tožb postalo preobremenjeno, saj trenutna ureditev dela sodišč ne omogoča hitrega odziva na nenadno in nesorazmerno povečan obseg pripada na sodišče. V postopku s kolektivno tožbo se bodo uporabljala pravila, določena v Zakonu o kolektivnih tožbah (Uradni list RS, št. 55/17; v nadaljnjem besedilu: ZKoIT). Ker navedeni zakon v drugem členu dopušča kolektivno tožbo zgolj na nekaterih ožjih področjih, predvsem tistih, za katere je institut tudi realno najpogosteje uporaben (potrošniški spori, kršitev pravil trgovanja, okoljski spori in podobno), je v prvem odstavku tega člena najprej treba vzpostaviti podlago za dopustnost takšne tožbe.

Predlog člena v drugem odstavku določa dodatno izjemo od ZKoIT glede načina vključitve oziroma izključitve nekdanjih imetnikov v kolektivno odškodninsko tožbo. Po 33. členu ZKoIT je namreč mogoča

vklučitev na podlagi izjave o vključitvi z zahtevanimi dokazili (sistem vključitve) oziroma na podlagi tega, da se ne pošlje izjava o izključitvi (sistem izključitve). Tretji odstavek predlaganega člena tako določa, da se v kolektivno tožbo vključijo vsi tisti nekdanji imetniki, ki sodišču ne bodo v roku poslali izjave, da se želijo iz tega postopka izključiti. Vključene bodo torej vse osebe, razen tistih, ki so aktivno podale izjavo o izključitvi. S tem se želi zmanjšati obremenjenost sodišč in poenostaviti postopek. Odločitev o vključenosti je dokončna, saj je to nujno za učinkovitost postopka s kolektivno odškodninsko tožbo. S tem se zavaruje tožena stranka, da lahko predvidi možne posledice takega postopka.

Kolektivna tožba bo dopustna, če zahtevki izvirajo iz iste odločbe Banke Slovenije, s čimer se sledi siceršnji ureditvi zakona. Sodišče bo v enem mesecu od vzpostavitve virtualne podatkovne sobe objavilo poziv k vložitvi kolektivne tožbe, s čimer bodo nekdanji imetniki dodatno opozorjeni na možnost vložitve take tožbe. Upravičeni predlagatelji za vložitev kolektivne tožbe so reprezentativna združenja, s čimer se sledi ureditvi iz ZKoIT, po katerem so za vložitev kolektivne tožbe procesno legitimirane pravne osebe zasebnega prava, ki nimajo namena ustvarjanja dobička, ampak so namenjene varstvu pravic in interesov oškodovanih oseb na določenem področju. ZKoIT pa v tem delu sledi priporočilom Evropske komisije.

S kolektivno tožbo se rešuje problematika vlaganja velikega števila tožb in s tem preobremenjenost sodstva, saj je nekdanjih imetnikov več kot 100.000. Prav tako se z uvedbo kolektivne tožbe rešuje problem že vloženih tožb, saj se s tem ne spreminja postopek, se pa uvede institut, ki za stranko ni obvezujoč. Interes/motivacijo za vložitev kolektivne tožbe predstavlja četrti odstavek tega člena, ki predvideva oprostitev plačila sodnih taks za tiste vlagatelje, ki se bodo odločili za kolektivno tožbo.

K 29. členu

Predlagani člen določa rok, v katerem se lahko vloži tožba iz 27. člena predloga zakona. Tožba se tako lahko vloži najpozneje v šestih mesecih od objave obvestila o vzpostavitvi virtualne podatkovne sobe v skladu s tem zakonom. Določeni rok je primeren, saj omogoča dovolj časa za proučitev dokumentov in podatkov ter pripravo in vložitev tožbe.

Posebej je določen rok za vložitev kolektivne tožbe. Slednje se lahko vložijo v treh mesecih od objave obvestila o vzpostavitvi virtualne podatkovne sobe v skladu s tem zakonom.

K 30. členu

Predlog člena določa, kdaj sodišče vroči v odgovor vse tožbe Banki Slovenije, ki se nanašajo na isto odločbo Banke Slovenije. Vročitev se opravi v skladu z ZPP.

K 31. členu

Predlagani člen določa rok za odgovor na tožbe. Za tožbe, ki so bile vložene pred vložitvijo predloga za izdelavo predhodnega mnenja, se rok za odgovor prekine do objave predhodnega mnenja. Glede roka v primeru kolektivnih tožb člen napotuje na določbe ZKoIT, le-ta pa napotuje na ZPP in 30 dnevni rok. Ker bo v primeru kolektivne odškodninske tožbe število vloženih tožb bistveno manjše, se ocenjuje, da je rok, ki ga določa ZPP, zadosten.

K 32. členu

Predlog zakona, kljub možnosti kolektivne odškodninske tožbe, z namenom zagotoviti hitrejši in gospodarnější postopek, omogoča tudi možnost uporabe združitve pravnih in vzorčnega postopka.

Združitev pravnih in vzorčni postopek bosta dopustna zgolj v primeru, da kolektivna odškodninska tožba ne bo vložena v roku oziroma je sodišče ne bo odobrilo. V tej zvezi z navedenim postopkom se uporablja ZKOIT, ki v 59. členu navaja primere v tej zvezi. Sodišče bo po prejemu odgovora na tožbe s sklepom združilo tiste pravde, v katerih tožniki različnih redov kvalificiranih obveznosti posamezne banke uveljavljajo odškodninsko varstvo po tem zakonu in jih obravnava po vzorčnem postopku po zakonu, ki ureja pravdni postopek. V zvezi s predmetom spora, kot ga opredeljuje predlog zakona, namreč velja, da:

- je mogoče spor o upravičenosti do povrnitve škode za imetnike kvalificiranih obveznosti istega reda v posamezni banki rešiti samo enako za vse (ugodna ali neugodna rešitev za vse, ne more pa biti za nekatere ugodna, za druge pa neugodna);
- so pravice nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti posamezne banke utemeljene z bistvenim istovrstnim dejanskim stanjem (in enako pravno podlago).

Združitev pravnih predpostavlja izdajo samo ene sodbe za vse tožbe, ki se nanašajo na isto odločbo Banke Slovenije, s čimer se zagotavljajo enakost, hitrost in gospodarnost odločanja. V tretjem odstavku se določa, da pošlje sodišče upravljavcu podatkovne sobe seznam vseh tožnikov v 15 dneh po izdaji sklepa glede združitve. V četrtem odstavku predloga člena se nadalje določa, da v združenem postopku do pravnomočnosti sodbe o temelju dejanje posameznega tožnika učinkuje tudi v korist drugih tožnikov, ki zamudijo z opravo kakšnega pravnega dejanja ali pravnega dejanja niso opravili, če je tako dejanje njim v korist.

Sodišče bo zaradi učinkovitejšega obravnavanja tožb tožbe v združenem postopku obravnavalo po pravilih vzorčnega postopka. Slednji v svojem bistvu ni skupinska tožba, ampak je ena od možnosti, kako smotrneje voditi množične sodne postopke. Predlagana rešitev pomeni sredstvo za varstvo razpršenih interesov. Gre za procesni institut, ki sodišču omogoča lažje in povezano obravnavanje velikega števila vloženih zahtevkov. Postopek se izvede kot običajen postopek med dvema strankama. Vsak tožnik mora vložiti samostojno tožbo, sodišče pa na podlagi ene tožbe ali manjšega števila izbranih tožb po združitvi pravnih izvede vzorčni postopek, preostale postopke pa prekine. V primerih iz drugega in tretjega odstavka 27. člena tega zakona (tožba na ugotovitev, da je nekdanji imetnik, ter tožba na pridobitev podatkov in dokumentov) se postopek ne bo prekinil.

Učinek vzorčnega postopka je določen v četrtem odstavku 279.b člena ZPP, in sicer »po pravnomočnosti sodbe, izdane v vzorčnem postopku, sodišče o prekinjenih postopkih, ki nimajo bistvenih posebnosti, odloči upoštevaje odločitev v vzorčnem primeru«, v petem odstavku pa so določeni še nadaljnji pogoji, in sicer »stranka, ki je imela možnost sodelovati v vzorčnem postopku, v prekinjenih postopkih ne more oporekati dejanskim in pravnim ugotovitvam in stališčem, ki jih je zavzelo sodišče v vzorčnem postopku«. Vzorčni postopek je obravnavan prednostno.

V petem odstavku je določena pomembna izjema od ureditve iz drugega odstavka 279.b člena ZPP, in sicer v postopkih po tem zakonu sodišču ni treba pridobiti izjav strank o prekinitvi postopka in izjav tožnikov o navedbah v odgovoru na tožbo, kar vse je namenjeno pospešitvi in večji gospodarnosti postopka.

V šestem odstavku se določa, da ne glede na ZPP sodišče v primeru združevanja pravnih pridobi izjav strank o prekinitvi postopka in izjav tožnikov o navedbah v odgovoru na tožbo.

K 33. členu

Predlog člena v okviru prvega odstavka ureja vstop Republike Slovenije v pravdo kot stranskega intervenienta, pri čemer intervenient ni stranka postopka, njegov interes, da sodeluje v tuji pravdi, pa je

utemeljen z možnimi pravnimi posledicami sodbe, katere vsebina lahko posredno vpliva na njegov pravni položaj.

V drugem odstavku je nadalje določeno, da se Republika Slovenija kot stranski intervenient pridruži Banki Slovenije.

K 34. členu

S členom se določa, da dokazno breme v postopkih po tem zakonu je na Banki Slovenije, razen v primeru dokazovanja po drugem in tretjem odstavku 27. člena ter po 43. členu tega zakona.

S členom se tako upošteva odločba U-I-295/13, v kateri je Ustavno sodišče Republike Slovenije v 124. točki zapisalo: »Zaupanje vlagateljev (sedanjih in bodočih) v razumno varnost naložb v kvalificirane obveznosti bank bi lahko ustvarila le ureditev, po kateri bi morala Banka Slovenije jasno izkazati, zakaj je bil ukrep, ki je prizadel njihove naložbe, v okoliščinah primera potreben.« Da bi se lahko spoštovala ta zahteva Ustavnega sodišča Republike Slovenije, je treba dokazno breme urediti na predlagani način.

K 35. členu

V skladu z ZPP velja, da je plačilo sodne takse za tožbo procesna predpostavka za odločanje sodišča, in to absolutne narave, saj mora nanjo paziti sodišče po uradni dolžnosti. Tudi če taksa ni plačana v celoti, ni izpolnjena predpostavka za meritorno odločanje sodišča, torej delno plačilo ne omogoča odločanja o delu tožbe ali delu tožbenega zahtevka niti takrat, ko je ta deljiv. S predlaganim členom se v postopkih po tem zakonu izključi uporaba 105.a člena ZPP, ki določa plačilo sodne takse.

V tretjem odstavku je z namenom, da se v kolektivno odškodninsko tožbo vključi čim večje število nekdanjih imetnikov, predvidena oprostitev plačila sodne takse.

K 36. členu

Predlog člena strankam omogoča, da sodišču predlagajo izdajo sklepa o predložitvi dokazov. S sklepom o predložitvi dokazov lahko sodišče Banki Slovenije, upravljavcu podatkovne sobe, Računskemu sodišču Republike Slovenije, Nacionalnemu preiskovalnemu uradu, KDD, ATVP, Agenciji za zavarovalni nadzor, SDH ali banki, ki ji je bil izrečen izredni ukrep, naloži, naj sodišču predloži dokument, za katerega predlagatelj trdi, da je pri osebi, od katere se zahteva predložitev, ali razkrije podatek, za katerega predlagatelj trdi, da je znan osebi, od katere se zahteva razkritje, ne glede na to, ali je ta dokument ali podatek označen kot zaupni ali osebni podatek ali poslovna skrivnost.

Tovrsten dostop do podatkov tožnikom omogoča, da pridobijo vse potrebne podatke in dokumente za določno opredelitev zahtevka (zahtevka za povrnitev škode) ter navedbo dejstev in dokazov, na katere opirajo ta zahtevek.

Z navedenim se upošteva odločitev Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki je v odločbi U-I-295/13 v opombi pod črto številka 81 opozorilo na 5. člen Direktive 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije (UL L 349, 5. 12. 2014; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/104/EU). Besedilo predloga zakona tako upošteva navedeni člen Direktive 2014/104/EU. Iz navedenega izhaja, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije ureditev, v kateri sodišče odloči, ali se posamezen podatek razkrije stranki in pod katerimi pogoji, označilo kot sprejemljivo. S predlaganim členom se tako tožnikom omogoča dostop do vseh podatkov in

dokumentov, ki so pomembni za odločitev v sporu, hkrati pa se varujejo podatki, ki so zaupni ali osebni podatki ali poslovna skrivnost. Pri tem se je še posebej izhajalo iz potrebe (in obveze) upoštevanja pravice tretjih oseb (npr. strank bank), katerih zaupni ali osebni podatki ali poslovne skrivnosti so lahko del dokumentov, ki so pomembni za odločitev v sporu.

K 37. členu

S predlaganim členom so določena merila, ki morajo biti izpolnjena, da sodišče izda sklep o predložitvi dokazov. V okviru prvega odstavka je tako določeno, da mora predlagatelj (tožniki oziroma Banka Slovenije) predlog utemeljiti z navedbami in dokazi, za katere je mogoče razumno pričakovati, da so mu dostopni, in iz katerih verjetno izhaja, da je dokument pri naslovniku sklepa, in zakaj je dokument ali podatek pomemben za odločitev sodišča. Sodišče izda sklep, če presodi, da je dokument ali podatek pomemben za odločitev sodišča in je pomen dokumenta ali podatka za odločitev v postopku sorazmeren z morebitnim posegom v pravice tretjih oseb, zlasti ob upoštevanju namena in ciljev varovanja takih dokumentov in podatkov v skladu z veljavnimi predpisi.

Z drugim odstavkom se določa, da sodišče obrazloži sklep, s katerim odloči o predlogu iz prejšnjega člena. Zoper sklep je dovoljena pritožba.

S tretjim odstavkom se določa, da dokument iz sklepa sodišča sklepa naslovnik sklepa upravljavcu podatkovne sobe predloži v izvorniku oziroma overjenem prepisu. Če je izvornik v tujem jeziku, naslovnik sklepa zagotovi tudi prevod dokumenta v slovenščino. Sodišče v tem sklepu tudi določi, kako se zagotovi varstvo dokumentov in podatkov, ki so zaupni ali osebni ali poslovna skrivnost, in odredi ukrepe, ki so potrebni za njihovo zaščito, pri čemer lahko. Da bi se čim bolj zmanjšala administrativna obremenitev sodišča ter obseg pisnih listin in dokumentov, je določeno, da sodišče naloži predložitev zahtevanih dokumentov in podatkov v elektronski obliki in da se ti objavijo na način, ki omogoča dostop vsem strankam. Tovrstni podatki in dokumenti se lahko uporabijo izključno za uveljavljanje tožbenega zahtevka po postopku, ki ga določa ta predlog zakona, pri čemer morajo osebe, ki so jim ti podatki ali dokumenti dostopni, te tudi varovati kot take.

Za stranko je ključno, da lahko dejansko dobi vpogled v dokumente in podatke, za katere je sodišče odločilo, da jih osebe iz 22. člena predloga zakona predložijo sodišču. Zato je s četrtem odstavkom predloga člena predvideno, da pravnomočen sklep, s katerim je pristojno sodišče po tem zakonu (Okrožno sodišče v Mariboru) odločilo o predlogu za izdajo sklepa o predložitvi dokazov sodišču, izvrši to sodišče. Tako stranki predložitve dokumentov in podatkov ne bo treba prisilno izvrševati v posebnem postopku izvršbe v skladu z zakonom, ki ureja izvršbo. S tem se želi strankam omogočiti, da brez kakršnih koli dodatnih ovir dobijo vpogled v dokumente, listine in podatke, ki jih je sodeče sodišče naložilo v predložitev. Tako se zagotavljata tudi hitrost in gospodarnost postopka v celoti.

S petim odstavkom se določa, da se oseba, ki ima v skladu s sklepom sodišča dostop do dokumenta ali podatka, ki je označen kot poslovna skrivnost ali ki je varovani osebni ali zaupni podatek, pouči, da sta izdaja in neupravičena pridobitev poslovne skrivnosti kaznivo dejanje in da kazensko in civilno odgovarja za neupravičeno uporabo ali razkritje osebnega ali zaupnega podatka.

S šestim odstavkom se določa, da se na podlagi sklepa o predložitvi dokazov lahko pridobljeni dokumenti in podatki, ki so označeni kot zaupni, osebni ali poslovna skrivnost, uporabijo izključno za uveljavljanje tožbenega zahtevka po tem zakonu.

Z nadaljnjimi odstavki člena se določa, da o predlogu za izdajo sklepa o predložitvi dokazov sodišča odloča sodišče po izdaji sklepa o združitvi pravd. Sodišče lahko v postopku odločanja o predložitvi

dokazov predhodno zahteva predložitev dokumenta ali podatka sodišču. Dokument ali podatek, ki se nato razkrije na podlagi sklepa sodišča, upravljavec podatkovne sobe objavi v virtualni podatkovni sobi, če sodišče morda ne odloči drugače.

K 38. členu

Predlagani člen v prvem odstavku določa, da sodišče za potrebe sodnega postopka v skladu s tem zakonom uporabi predhodno mnenje iz devetega odstavka 23. člena tega zakona, lahko pa določi tudi izvedenca.

Če sodišče v sodnem postopku postavi izvedenca za tega poleg osebe, pri kateri obstajajo izločitveni razlogi v skladu z zakonom ne sme biti imenovana oseba, ki ne izpolnjuje pogojev iz drugega in tretjega odstavka 24. člena tega zakona. Izvedenec mora sodišču prijaviti vse stike s tretjimi osebami, ki so povezani z opravljanjem izvedenskega dela.

Znesek, potreben za stroške, ki bodo nastali z izvedbo dokaza z izvedencem, založi stranka, ki je izvedbo dokaza z izvedencem predlagala, v roku, ki ga določi sodišče. Tako je določeno v 153. členu ZPP, na katerega ta zakon napotuje v 5. členu.

K 39. členu

Zaradi zagotovitve spoštovanja uniformnosti in gospodarnosti odločanja predlog člena določa, da sodišče izda sodbo o temelju, če sodišče ugotovi, da so tožbeni zahtevki po podlagi utemeljeni.

Cilj ločevanja postopka na odločanje o temelju in odločanje o višini je, da se z izdajo sodbe po temelju postopek poenostavi. Naloga sodbe po temelju je, da se še pred izdajo končne sodbe ugotovi, ali uveljavljeni zahtevki sploh obstajajo, in da se s tem prepreči možnost uveljavljanja ugovorov glede utemeljenosti zahtevka po podlagi v nadaljnjem postopku odločanja o znesku. Pri izdaji sodbe po temelju mora sodišče odločiti o vseh vprašanih, ki materialnopravno utemeljujejo zahtevke. Izrek sodbe po temelju ni konkretiziran z določenim denarnim zneskom, ampak samo z odločitvijo o temelju (npr. tožniki (nekdanji imetniki) so upravičeni do povrnitve škode, saj so bili zaradi odločbe Banke Slovenije na slabšem, kot bi bili, če odločbe ne bi bilo).

K 40. členu

S predlaganim členom se določa rok, v katerem mora tožnik postaviti zahtevke o višini, če ta ni bil že postavljen ob vložitvi tožbe. V mejah tega zahtevka bo nato sodišče odločilo o konkretni višini odškodnine. Pomembno je, da je sodišče v skladu z načelom dispozitivnosti vezano na tožbeni zahtevke, zato sta njegova postavitev in (ustrezna) opredelitev bistveni del tožbe. Zaradi spoštovanja načela kontradiktornosti bo Banka Slovenije lahko podala obrazložen odgovor, v katerem lahko nasprotuje tožbenemu zahtevku. Po pravnomočnosti sodbe o temelju lahko sodišče razdruži pravde, če se s tem pospeši obravnavanje posameznih pravd.

K 41. členu

Pravno relevantna časovna točka nastanka škode po ZBan-1 je dan izreka izrednih ukrepov oziroma dan, ko so prenehale kvalificirane obveznosti. V skladu s tem se predlaga, da obresti tečejo od dneva izdaje odločbe Banke Slovenije o izreku izrednih ukrepov, torej od dneva morebitnega nastanka škode. Odstop od obrestne mere zamudnih obresti ni nekaj neobičajnega. Odstop na primer predvideva tudi Zakon o načinu izvršitve sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi številka 60642/08

(Uradni list RS, št. 48/15). Velja, da se ugotovljena škoda obrestuje po obrestni meri, ki jo je v času, ko so tekle obresti, uporabljala Evropska centralna banka za operacije glavnega refinanciranja, od dneva izdaje odločbe Banke Slovenije do izplačila. Navedena obrestna mera je del formule za izračun predpisane obrestne mere zamudnih obresti v skladu z Zakonom o predpisani obrestni meri zamudnih obresti (Uradni list RS, št. 11/07 – uradno prečiščeno besedilo) in pomeni nadomestilo za izgubo vrednosti denarja.

Treba je poudariti, da obrestovanje ugotovljene škode po obrestni meri zamudnih obresti ni primerno. Zakonske zamudne obresti ne pomenijo le nadomestila za izgubo vrednosti denarja (kapitala), ampak učinkujejo tudi kaznovalno (npr. odvrčajo povzročitelja škode od ponovitve dejanja, zagotavljajo plačilno disciplino in silijo stranko k čimprejšnji vrnitvi dolgovanega). Zato so zakonske zamudne obresti precej višje kot druge obresti. Prav tako kaznovalni učinek obresti ni upravičen, saj se je lahko, kot je že pojasnjeno zgoraj, izredni ukrep izrekel le, če je bil ogrožen vitalni javni interes. Hkrati je izjemno pomembno, da se upravičenost tožnikov do povrnitve škode ne bo presojala po splošnih pravilih obligacijskega prava. Tako upravičenost do povrnitve škode ni odvisna od tega, ali je morebitna škoda nastala zaradi protipravnega ravnanja Banke Slovenije, zato kaznovalni učinek zamudnih obresti tukaj ni upravičen. Upoštevajoč naravo izrednih ukrepov in obliko odškodninske odgovornosti Banke Slovenije, predlagani člen določa, da so tožniki upravičeni do obresti, ki nimajo tudi kaznovalnega značaja. Če pa Republika Slovenija ne izpolni svoje obveznosti v paricijskem roku, se ugotovljena škoda obrestuje po predpisani obrestni meri zamudnih obresti, ki ima zaradi dejanske zamude tudi kaznovalni učinek.

K 42. členu

Predlagani člen določa, da po pravnomočnosti sodb iz 39. in 40. člena tega zakona preidejo obveznosti plačila po teh sodbah na Republiko Slovenijo.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je namreč v odločbi U-I-4/20, s katero je razveljavilo ZPSVIKOB, v 99. točki zapisalo, da »si je težko zamisliti ustavno skladno zakonsko ureditev, ki bi ekonomsko breme napak pri izbrisu kvalificiranih obveznosti nalagala kateremu koli drugemu subjektu kot pa državi kot varuhu javnega interesa, zaradi katerega je izbris tudi bil opravljen«.

K 43. členu

Predlagani člen ureja povrnitev izplačanih denarnih sredstev za financiranje odškodnin po tem zakonu, če bi se izkazalo, da je Banka Slovenije in oseba, ki je delovala na podlagi njenega pooblastila, škodo, zaradi katere so bile izplačane odškodnine, povzročila s svojim ravnanjem, če sta pri tem resno kršila svojo dolžnost skrbnega ravnanja iz 223.a člena ZBan-1.

Glede na to, da je v postopku sodelovalo več institucij in organov, Banka Slovenije odgovarja samo za tiste osebe, ki so delovale po njenih navodilih in pooblastilih, torej za zaposlene v Banki Sloveniji (kar je določeno že z Zakonom o delovnih razmerjih). Banka Slovenije in osebe, ki delujejo v njenem imenu, morajo namreč pri izrekanju ukrepov nadzora in izvajanju drugih pristojnosti po zakonu, ki ureja bančništvo, ravnati s skrbnostjo dobrega strokovnjaka. Šteje se, da Banka Slovenije ravna z ustrežno skrbnostjo, če je ob upoštevanju dejstev in okoliščin, s katerimi je razpolagala oziroma s katerimi bi na podlagi pooblastil morala razpolagati v času odločanja, lahko upravičeno štela, da so izpolnjeni pogoji za izrekanje ukrepov nadzora in da so izrečeni ukrepi zakoniti.

Morebitna odškodninska odgovornost Banke Slovenije se bo ugotavljala v sodnem postopku po pravilih pravnega postopka, pri čemer bo odločitev Republike Slovenije (oziroma v njenem imenu Državnega

odvetništva Republike Slovenije) o tem, ali je tožba upravičena, temeljila na ugotovitvah iz predhodnega mnenja in sodb sodišča v primeru izdanih sodb, s katerim bodo nekdanjim imetnikom prisojene odškodnine. Sodišče za potrebe sodnega postopka v skladu s tem členom uporabi tudi predhodno mnenje.

Morebitno tožbo bo morala Republika Slovenija vložiti najkasneje v enem letu od izplačila odškodnine. Način in dobo izplačila zneska bosta Republika Slovenija in Banka Slovenije uredita s posebno pogodbo, pri čemer bosta dogovorili za takšno dinamiko izplačil, da vrednost splošnih rezerv Banke Slovenije v nobenem trenutku ne bo nižja od 1 % njene bilančne vsote.

K 44. členu

Ker ima Banka Slovenije v skladu s 14. členom Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 92/21 in 123/21 – ZBNIP; v nadaljnjem besedilu: ZBan-3) obveznost varovanja zaupnih informacij, se Banka Slovenije določi za prekrškovni organ, ki odloča o prekrških, storjenih po tem predlogu zakona, in ki izreka globe v skladu z Zakonom o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZP-1).

Postopek o prekršku vodi in v njem odloča pooblaščen uradna oseba Banke Slovenije, ki izpolnjuje pogoje po ZP-1 in na njegovi podlagi sprejetih predpisih. Zato Banka Slovenije z notranjim aktom, ki ureja organizacijo in sistemizacijo delovnih mest, podrobneje določi pogoje in način za podelitev in prenehanje pooblastila osebi, ki se šteje za pooblaščen uradno osebo Banke Slovenije iz prejšnjega stavka. Zoper odločbe o prekrških, ki jih izda Banka Slovenije, je v skladu z ZP-1 omogočeno sodno varstvo.

Ne glede na navedeno je prekrškovni organ za kršitve tega zakona, ki se nanašajo na varstvo osebnih podatkov, Informacijski pooblaščenec.

K 45. členu

S členom se določajo globe za prekrške po tem zakonu. Z globami od 500 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek različne poslovne subjekte, odgovorne osebe oziroma posameznike, če dokumentov ali podatkov, ki so označeni kot zaupni ali poslovna skrivnost, ne uporablja izključno za namen uveljavljanja sodnega varstva po tem zakonu, ali jih ne varuje kot zaupne ali kot poslovno skrivnost.

K 46. členu

S 46. členom se določa višina globe v hitrem prekrškovnem postopku. Za prekrške iz tega zakona se tako sme v hitrem prekrškovnem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

K 47. členu

Predlog člena Banko Slovenije obvezuje, da mora v 15 dneh po začetku veljavnosti predloga zakona na svoji spletni strani objaviti podatke in dokumente iz prvega odstavka 7. člena tega zakona.

S predlaganim členom se določa tudi rok, v katerem mora upravljavec podatkovne sobe vzpostaviti virtualno podatkovno sobo in omogočiti dostop do dokumentov, ki so taksativno naštetih v prvem odstavku 19. člena tega zakona.

Določi se tudi rok za Banko Slovenije in SDH, v katerem morata upravljavcu podatkovne sobe izročiti dokumente iz 19. člena tega zakona, ter rok za vzpostavitev prostorov iz 15. člena tega zakona. Prav tako se določa rok, v katerem mora ATVP določiti obrazec iz petega odstavka 13. člena tega zakona.

K 48. členu

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v 132. točki odločbe U-I-295/13 zapisalo: *»Za že vložene in v prihodnosti (a pred uveljavitvijo nove ustavnoskladne ureditve) vložene odškodninske tožbe je namreč treba z ex lege prekinitvijo pravnih postopkov zagotoviti, da se bodo že od začetka, za vse imetnike kvalificiranih pravic obravnavale pod novimi, ustavnoskladnimi pogoji, ki jih mora zakonodajalec šele doreči.«*

Le uporaba istih pravil v postopku, ne glede na čas vložitve tožbe, omogoča dejansko združevanje pravnih in nadaljnji potek postopka v skladu s tem zakonom ter posledično pravičnost, hitrost, gospodarnost in uniformnost odločanja.

Ker so nekateri tožniki vlagali tožbe z več tožbenimi zahtevki na različnih pravnih podlagah proti različnim subjektom (Banki Slovenije, Republiki Sloveniji, Evropski komisiji, Evropski centralni banki, poslovnim bankam in podobno), je treba zagotoviti, da se lahko po »izločitvi« zahtevka zoper Banko Slovenije ali Republiko Slovenijo, s katerim se uveljavlja odškodninsko varstvo po tem zakonu, ta tožba ustrezno prilagodi (spremeni). S tem se tožnikom v teh postopkih zagotovi, da je spoštovana njihova pravica do sodnega varstva, ne da bi se neupravičeno retroaktivno posegalo v njihove pravice. Pomembno je, da se s predlaganim členom tožnikom ne nalagajo nikakršne nove obveznosti, temveč se jim podeli pravica.

Na podlagi navedenega člen podrobno določa postopanje v primeru sodnih postopkov, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona.

V prvem odstavku se določa, da se sodišče, ki vodi postopek, v katerem so vložene tožbe s tožbenimi zahtevki, ki se ob uveljavitvi tega zakona vodijo zoper Banko Slovenije ali Republiko Slovenijo, in ni pristojno sodišče v skladu s tem zakonom, v dveh mesecih od uveljavitve tega zakona po uradni dolžnosti s sklepom izreče za nepristojno za odločanje o teh tožbenih zahtevkih. Po pravnomočnosti navedenega sklepa odstopi to sodišče zadevo pristojnemu sodišču. V nadaljnjih odstavkih se določa, da če je zoper sklep sodišča v tej zvezi vložena pritožba, sodišče o pritožbi odloči prednostno. Po pravnomočnosti sklepa in do poteka roka za vložitev tožbe iz 29. člena tega zakona lahko tožnik spremeni svojo tožbo. Če tožnik zmanjša tožbeni zahtevek (glede na prvotno tožbo) po višini in je sodna taksa že plačana, je upravičen do vračila sodne takse v znesku, ki presega sodno takso, ki se odmeri v postopku v skladu s tem zakonom. Če sodišče po pravnomočnosti sklepa iz prvega odstavka tega člena nadaljuje odločanje o zahtevkih, za katere je pristojno, lahko tožnik v roku, ki ga določi sodišče, spremeni tožbo, za kar ni potrebna privolitev tožene stranke. Če je oseba, ki je vložila samostojno tožbo, vključena v postopek na podlagi kolektivne odškodninske tožbe, se postopek s samostojno tožbo ustavi.

S sedmim odstavkom se določa, da je tožnik v primeru, ko mu je na podlagi tega zakona dosojena odškodnina, upravičen tudi do povračila vseh stroškov v zvezi s tožbo, vloženo pred uveljavitvijo tega zakona.

K 49. členu

Da bi se zagotovili čim večja gospodarnost in hitrost postopka, člen v prvem odstavku določa, da Center za informatiko Vrhovnega sodišča Republike Slovenije določi obliko zapisa iz sedmega odstavka 27. člena tega zakona, in jo objavi na spletnih straneh sodišča.

Člen v drugem odstavku določa, da mora KDD, ki upravlja centralni register, v katerem so bile vpisane kvalificirane obveznosti, ki so z odločbo Banke Slovenije v celoti prenehale, v dveh mesecih od uveljavitve tega zakona sodišču v elektronski obliki predložiti identifikacijske podatke o imetnikih teh kvalificiranih obveznosti, ki jih obdeluje v centralnem registru.

Nadalje člen v tretjem odstavku določa še, da mora minister, pristojen za pravosodje izdati odredbo, v kateri določi datum, od katerega se uporabljajo določbe iz prvega in drugega odstavka tega člena ter 22. člena tega zakona.

Z navedenim členom se bodo pomembno zmanjšali količina potrebnega dela, stroški in obremenitev sodišča, saj se bodo lahko pridobljeni podatki v elektronski obliki obdelovali z različnimi informacijsko podprtimi orodji. Cilj določbe je, da se potreba po ročnem vnosu podatkov v vpisnik kar najbolj zmanjša.

K 50. členu

Predlog člena določa roke, v katerih morajo institucije ATVP in upravljavcu podatkovne sobe poslati ustrezne podatke. Gre za naslednje institucije: KDD, Odvetniška zbornica Slovenije, ministrstvo, pristojno za pravosodje, ANR, SIR, Generalni državni odvetnik in sodišče.

K 51. členu

Predlog člena določa rok za pripravo uredbe vlade o poravnalni shemi. Vlada mora uredbo iz prvega odstavka 26. člena pripraviti v treh mesecih od objave predhodnega mnenja v virtualni podatkovni sobi.

K 52. členu

Predlog člena določa rok za vzpostavitev virtualne podatkovne sobe. Minister, pristojen za finance, mora tako na podlagi zakona objaviti obvestilo o vzpostavitvi v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

K 53. členu

S predlaganim členom se določa začetek veljavnosti predloga zakona.

IV. PRILOGE:

/